Boér T. Albert

Betyárnak áll a világ

BOÉR T. ALBERT

BETYÁRNAK ÁLL A VILÁG

A könyv cselekménye kitalált történeten alapul. A szereplők szintén kitalált alakok, mindennemű egyezésük a valósággal csupán a véletlen műve. (Kivéve talán Jánost)

Írta: Boér T. Albert
Borítókép, grafika: Teleki Klári

Korán keltem a minap, mert a falu dolgozó társadalmával együtt béresnek szegődtem Rádi Mihály uramhoz kukoricát törni. Eljött az indulás ideje. A főtéren a gazda lovas szekerével kívánt kupacba gyűjteni bennünket, de apám nem akart előkerülni sehonnan. Benyitottam a szobába, hogy cselekvésre szólítsam föl. Az ágyban azonban mindössze anyámat leltem.

– Hát az apám hol vagyon? – Érdeklődtem.

– Benn az ágy alatt. Azt mondotta bujkáló életmódot kíván folytatni ezön a napon.

– Apám! – Kiáltottam neki. – Indulni kéne, mert elkésünk.

– Eridj előre a Raffaihoz, majd a nyomodba szegődök. Van itt még némi tönnivalóm, de mihelyt végzök rögvest indulási pozícióba röndözöm magam.

Az utca végén futottam össze Raffai cimborámmal, aki szintúgy apai segedelem nélkül érkezett. Elmondta, hogy öregének dolga akadt a stelázsi alatt, de jön utánunk, ahogy szabadul.

A főtéren már várakozott Rádi bátyám, oszt szekere kongott az ürességtől, de nem csak a kocsin nem láttam nyomát emberi életnek, hanem az egész faluba se.

– Na, végre! – Mordult ránk. – Oszt a többiek hun vannak?

– Gyünnek rögvest – közölte Raffai – csak befejezik az otthoni teendőket.

Azok a munkálatok nem akartak befejeződni, mert hiába teltmúlt az idő, egyetlen férfi sem mutatkozott kint.

– Na, most már kezdök magamból kimerészködni veszedelmes formát öltve! – Kiáltott fel a gazda. – Hát hun ténförög az a bitang csürhe, hogy nem akaródzik elébem tárulni?

– Jönnek azok nemsoká – mondottam. – Már úgy lehet, ott kullognak a sarkon.

Azonban se a sarkon, se a falu egészén nem volt híre dolgozni vágyó béresnek.

– De most már tényleg elég lögyön a sokból! Hát van képük engöm várakoztató helyzetbe állítani? Majd olyat adok, hogy azt nem lösz aki elfogadja. No, legényök – fordult felénk – leszámolom a napszámotokat, ha elébem zargatjátok a bérösöket.

– Rendben vagyon – fogadtuk el az ajánlatot. – Számolja ide – tartottam elé tenyeremet.

– A rossz nyavalyát te kölök! Elébb végezzétök el a munkát, addig egy büdös koronát se fogtok látni!

– Jól van, de azt vésse a fejébe, akit noszogatni kell, azt nem fütyülős kedvébe fogja lelni. Oszt nem árt rá felkészülni, bíz hangos gorombáskodás is kibontakozhat ebből a csöndes gyülekezőből.

– Te ne féltsél engömet kölök! Tudom én miként köll bánni az efféle csozé semmittevőkkel!

Összedugtuk fejünket Raffai cimborámmal, oszt megállapítás tárgyává tettük, hamarosan könyörögni fog a gazda, hogy kioszthassa a jussunkat. Első utunk Ropszky Mátéhoz vezetett, aki a fásszínben ücsörgött fejére húzott hordóval.

– Máté bátyám, gond van a főtéren.

– Oszt miféle gond, te gyerök?

– Amiért nem jelent meg kend a gyülekezőre, Rádi Mihály minden arra járónak azt hazudja: úgy elverte magát tegnap este, hogy azóta sem bírt kikecmeregni a kábulatból.

– Fú, az anyám úristenit! – Mászott elő rejtekéből. – Na, majd én zablát csinálok abból a bitangból, oszt beletöszöm a lova pofájába!

Úgy robogott végig a falun, mint Rámsáki Rozi mikor Bogda Jenci disznónak nézte, oszt le akarta vágni. Mikor a téren Rádi bátyám tanúja lett a közeledő veszedelemnek, tapodtat sem tágított onnan, tenyerét dörzsölve várta be Máté megnyilvánulását.

– Kend mit képzel? – Mordult fel a legény. – Olyat hazudik, hogy engöm képes egy pofonnal alvó helyzetbe kényszeríteni?

– Oszt ha ez igaz lönne, akkor mi van? – Húzta ki magát a gazda, és kantáros nadrágjáról leröpült a gomb.

– Hát ez! – Kiáltott Máté, majd hatalmas sallert csavart le Rádi bátyámnak.

Az rögvest megforgott saját tengelye körül, és egyenes irányt nem lelve nekibicskázott a szobornak. Persze a pofon súlyától nem is igen tudott egyhamar talpra kecmeregni.

Ezek után úgy terveztük Csatra Gézát keressük fel, akit a tóparton leltünk horgászás közepette.

– Géza! Eridjön rögvest a főtérre!

– Oszt minek te kölök?

– Nem mindennapi események vannak kibontakozóban. A Rádi két koronát lelt a szemétkupacban. Oszt úgy tudni, minden szemét kendet illeti, ezért az is, ami benne vagyon.

– A betyárját a burzsuj disznónak, hát van pofája möglopni a nincstelent! Majd szarrá veröm azt a mocskot, oszt mög is trágyázom vele Kalapos Győző portáját.

A gazdának épp sikerült két lábra vergődnie, és valamelyest fölébe kerekednie a billegésnek, mikor Géza lépett elébe követelését benyújtani.

– Maga tötte el a két koronámat?

– Oszt ha én, akkor mi van?

– Számolja ide rögvest!

– Odaszámolom, ha letörte a kukoricámat.

– Mindjárt letöröm a kend kukoricáját, bíz azon többet nem fog hugyozni! – Majd jókorát rúgott a pöcsére.

Rádi bátyám rögvest áriázni kezdett, mindezek tetejében úgy összegörnyedt, hogy azt hittük, soha többet nem lesz képes kiegyenesedett mivoltában pisálni.

Mivel becsülettel meg akartunk dolgozni a jussunkért, indultunk tovább a béreseket felkutatni. A Csabaki fogadó előtt leltük nyomát Beregi Pistának, aki épp egy vödör pisát vitt kiborítani a csatornába.

– Pista bátyám, menjen a főtérre gyorsan!

– Oszt mi dolgom neköm ott te gyerök?

– A Csabaki Dezső adott egy flaska bort Rádi Mihálynak. Megkérte, hogy juttassa el kendnek, de az az ember mind megitta az utolsó cseppig.

– Az anyja úristenit a burzsuj parasztjának, hát van pofája az én boromat nyakalni! De majd én szalmává őrölöm a csozét, oszt kazalba hányom a paréjosnál.

Azzal már meg is iramodott.

– Héj – mordult a gazdára, mikor a főtérre ért. – Hun vagyon a borom? Hunnan vötte a bátorságot, hogy azt a belébe pazarolja?

– Mögittam, oszt punktum! – Vitézkedett Rádi. – Ha nem ért egyet a helyzettel, jogában áll a fölháborodás lehetősége!

– Fú, maga moslék, hát még van képe fölébem tornyosulni. Ha annyira a boromat akarja, igya mög ezt, legalábbis ami maradt belőle. – Majd a pisával teli vödröt a gazda fejére borította.

Ám ez még nem volt neki elég, akkora kék szilvát teremtett a férfi jobb szeme alá, hogy azt már szüretelni lehetett volna. Rádi bátyám meg rögvest összeesett, oszt bő negyed óráig életet se lehetett belé lehelni.

Aztán, mikor kezdett magához térni, mind én, mind pedig a Raffai benyújtottuk a számlát.

– Csöngesse ide azt a két-két koronát, de septiben!

– Nagy adag szart töszök én mindjárt a tenyeredbe, ha nem tűnsz innét a cimboráddal együtt.

– Igaza van – húzta ki magát a Raffai. – Nem dolgoztunk mög azért a pénzért becsülettel, hiszen a béresei negyedét sem hívtuk még ide. De akkor indulunk, oszt már szólítjuk a többit, hogy végre kiérdemelhessük a jussukat.

– Álljatok mög! – Kiáltott. – Bíz mögdolgoztatok ti azért a pénzért, minek igáznátok tovább. Ehun-e – számolta le a járandóságot. – Most pedig eridjetök Isten hírével.

– Rendben – bólintottam. – Ha pedig kendnek ismét béresre van szüksége, szóljon nekünk, majd mi intézzük azt.

– Na, most már elhordjátok az irhátokat, mert fölkötlek bennetöket a füstölőre, oszt ott lóghattok egy álló hétig.

Mielőtt haza mentünk volna, Raffai bezörgetett a Bujáki Tihamérhoz. Azt nem hallottam mit mondott neki, de kisvártatva a Bujáki egy talicska szarral iramodott meg a főtér irányába.

Különleges ember volt ez a János, a falu szélében lakott egy szál magában, alig mozdult ki otthonról, de a híre mégis körbejárta a határt. Azt mondották a falubéliek, annyi ésszel áldotta meg őt a teremtő, hogy ha azt permetlének használnák, akkor Kalapos Győző egész szőlőjéből végleg száműzni lehetne a károsító rovarpopulációt. Azt is hozzátették, bíz mindig a szívére hallgat, mert másra nem tudna.

Egyszer Jászabó uram kocsijának kereke megbicsaklott a sok erőltetéstől és János házának portája előtt hullott ki tengelyéből. A derék férfi persze rögvest ott termett, hogy kiszabadítsa szorult helyzetéből a gazdát.

– János! Tudnál-e néköm segédközni?

– Tudnék hát. – Közölte, majd odaférkőzött a kocsi mellé, oszt elmerengve rugdosni kezdte a kibicskázott kereket. – Elképzelésöm sincs mi baja löhet!

– Semmi gond, szöröncsére én tudatában vagyok a baj okának. De ha mögkérhetnélek, hoznál néköm ki szerszámot a sufniból?

– Hoznék hát – közölte, és tovább rugdosta a kereket. Aztán ráhagyva szorgosságát Jászabó uram mellé guggolt és a szekér aljának mélyebb tanulmányozásába merült.

– Kéne valami emelő is – szólalt meg a gazda.

– Jó – kapirgálta a tengelyt.

– Hozol János?

– Hozok.

Felállt és megvakarta a fejét.

– Nem tudom mi löhet a baja. – Vonta meg vállait. – Röggel még mindön röndben volt?

– Persze János – sóhajtott Jászabó – röndben volt. Én sejtöm vélni a hiba okát, de köllene szerszám, hogy helyreállítsam az engöm ért károkat. Hozol néköm ki emelőt?

– Hozok – mondta János és visszaguggolt a kerék mellé.

– Mög kalapácsot is hozol?

– Azt is hozok.

– Csak?

– Nincsen csak – rázta meg a fejét.

– Tudod mit János? Bemögyök én azokért a szerszámokért, ha engedélyt adol.

– Mönnyön csak. Adom az engedélyt.

Jászabó ugyan ment volna, de sietős életvitelének a bezárt kapu gátat szabott. Hiába próbálta a kilincset minden lehetséges módon forgatni, bíz nem jutott közelebb a szerszámos Kánaánhoz.

– János, ez be van zárva.

– Az be.

– Oszt tervezöd-e eztet kinyitni?

– Tervezöm.

– Mikor János?

– Mindjárt – közölte és a kocsikeréken kopogtatni kezdte az abroncsot.

– Nyitod János?

– Nyitom.

Estefelé járhatott, mikor Jászabó őrként a kocsi mellé állította Jancsit, és maga indult segedelemért a Csabaki fogadóba. Majd, mire kilehelte lelkét a dolgozó társadalom meggyőzése érdekében, meg felajánlott némi itókát a segítségért cserébe, visszatérve a férfihoz a kitört keréknek hűlt helyét lelte, meg Jánosét is.

– János! – Kiáltott. – Odabent vagy?

– Idebenn – szólt vissza.

– Oszt nem vigyáztál a kocsimra?

A férfi kisvártatva feltűnt az ablakban. Fejére bojtos sapkát húzott, kezében fehér napernyőt szorongatott.

– De, vigyáztam.

– Oszt a kocsi kereke hun vagyon?

– Ott van a kocsin. Nem lássa?

– Látom, de az hun van, amelyik kitört?

– Azt beledobtam a pöcébe.

– De hát miért János?

– Elromlott, hát mönt a szarra.

– Oszt ki lehet még onnan vönni?

– Ki lehet.

– Oszt kivöszöd János?

– Kivöszöm – közölte majd kinyitotta a napernyőt és fel-alá kezdett járkálni vele a szobában.

Végül odáig fajult a dolog, hogy Jászabó uram bort ajánlott fel annak, aki lemerészkedik Jancsi pöcéjének mélyébe és elővarázsolja a kereket. Két liter fejében a Csatra Géza vállalkozott a nem mindennapi megmérettetésre. Alászállt a férfi budijának salakanyagába.

Azóta úgy tudom Jászabó uram inkább körbekerüli az egész falut, mintsem János utcájába bemerészkedjen. De a Géza is hosszasan fogadkozott az alámerítkezést túlélve, miszerint inkább farkasszemet néz a szomjhalállal, mint még egyszer a latrinában turkáljon.

Egyszer egy nap a szomszéd Margitka zörgetett be Jánoshoz, mert fekete füstöt vélt fölszállani a háza tájékáról, oszt mégis csak ette a kíváncsiság annak oka miatt.

– Te János – szimatolta a levegőt – mindön röndben van?

– Persze, mindön a legnagyobb röndben.

– Semmi baj nem történt odabent?

– Semmi se nem történt.

– De hát János – nézett be a résnyire nyitott ajtón a kertbe – kigyulladt az árnyékszék!

– Az kigyulladt – fordult a lángnyelvek felé és elmerengve nézte, amint a budi úgy merül el a vöröslő tűzben, mint Lackó Sadi csizmája a lószarban istálló takarításkor.

– Eloltod János? – Aggodalmaskodott Margitka.

– Eloltom.

– Mikor?

– Mindjárt.

János azonban csak nem akaródzott elmozdulni a kapuból. Felvett a földről egy darab botot és a legyeket hajkurászta vele.

– Ahun-e – mondotta – mennyi sok bogár van erre.

– Ha nem oltod el János – kiáltott utána a nő – át fog terjedni a házra.

– Át fog.

– Eloltod?

– El.

– Csak?

– Nincsen csak.

Szegény Margitka lábait eszi az üszök, oszt a menés eléggé nehezére esik, mégis úgy futott át a falun, mintha Bogda Jenci vágta volna ülepébe a disznóölő bökőjét. A Csabaki fogadóig meg sem állt, ott némi fizetség fejében összegyűjtötte az önkéntes tűzoltókat. Ha János nem is vette ki részét a vízhordásban, a többiek szorgoskodása gyümölcsözött, végül kialudtak a lángok. A latrinából nem sok maradt, mindössze néhány megperzselt deszka és az udvarra tódult salakanyag.

Napokkal később Bakóc Jóska, a falu ácsa felajánlotta szolgálatait, miszerint megépíti János új budiját teljesen ingyen. Később kiderült, nem a jó szíve vezérelte, hanem az, hogy pont a

férfi kertszomszédságában lakott, és többször rajtakapta a derék legényt, mikor az ő rekettyései közé ürített.

Ám hiába épült fel az új latrina, János annyira szeretett a szomszédba trágyázni, hogy hosszas kérleléssel se lehetett rávenni annak elhagyására. Végül Jóska bátyám kénytelen volt a kerítés tetejére szögeket verni, de gyorsan megbánta, mert minden éjszaka furcsa jajveszékelésre riadt fel.

Az a nap másként kezdődött, mint a többi. Még a kakas se nyitotta ki csőrét, hogy elharsogja reggeli indulóját, mégis a házban akkora volt a mozgás, mint plébánián szentmise idején. Apám kelt elsőként, felöltözött, és mielőtt bármibe belekezdett volna, a konyhai asztalnál termett, melyen ott árválkodott a tegnap megbontott pálinkásüveg. Ivott egy kortyot, aztán annyit, hogy egyetlen kortyot hagyott, majd erőre kapva kiment az ólhoz még utoljára életében megcsodálni a disznót, a Gazsit.

Anyám is ébredt, hallottam nyöszörgését a szomszéd szobából. Ő biza félt a disznótortól, no nem azért, mert az összeszaporodó vendégsereglet képes lenne ültő helyében felzabálni az egész malacot, hanem mert a Beregi Pista annyi pálinkát vitt magával az efféle eseményekre, hogy akár az egész emberi társadalmat le tudta volna részegíteni fél nap leforgása alatt.

Apám hosszasan káromkodott mikor belépett az ajtón. Hideg levegőt hozott magával, némi havat, meg disznótrágya szagot. Tenyerébe köpött, majd mellém térdelt és befedett a kellemes illattal.

– No, mi van lelköm? – Törölte belém ganajos kezét. – Akarol egy kis szívmelegítőt?

– Hagyd a kölköt te ganyé! – Csendül föl anyám lágy és meleg szava. – Nem ölég, hogy ti mindannyian részögre vedelitök magatokat, még a gyerököt is erre bujtod?

Az elszabaduló acsarkodásnak Csurfai Gyula kopogtatása szabott gátat. Úgy dörömbölt a deszkán, mintha az ajtótokot szerette volna kivenni a falból, és azzal gyújtani be az üst alatt.

– Pálinkás jó röggelt! – Kiáltott. – Möghoztam a szíverősítőt!

Csurfai tisztességes ember hírében állt. Mindig azt mondta, inni kizárólag akkor szokott, ha valami különleges esemény történik. Számára azonban az Isten mindennap biztosított különleges eseményt, sőt olykor túlzásba is vitte a dolgokat. Szegény alig józanodott ki az előzőnapi történésekből, már kezdhetett hozzá az aznapihoz. Bíz ennek ellenére keményen viselte az élet megpróbáltatásait. Előhalászta köpenye mélyéből saját hozományát, és az asztalra rakta, apám megkezdett pálinkája mellé. Aztán megálltak egymás mellett, és szótlanul az italokra meredtek.

– Ezt azért már mégse! – Szólalt meg apám. – Javaslom ne szaporítsuk föl az iható anyagot, mert a végén Beregi Pista nem tud hová pakolni, oszt képessé válik hazavinni az idevalót.

– Egyetértök komám.

Aztán a két üveg tartalma tán párává válhatott, mert az utolsó cseppig nyoma veszett. Viszont a helyiségben olyan cefreszag terjengett, mint a faluszéli kifőzdében.

– De most már gyere, nézzed mög a disznót!

– Épp az imént néztem mög komám, most gombolja be a pendelyét. – Vigyorgott anyám felé.

– Nem azt. Hanem a másikat, odakint az ólba.

Amíg az ólig vonultak és szemügyre vették a jószágot, megérkezett Beregi Pista nyakkendőben, zakóban, akár menyegzőre a vőfély.

– Hát az apád hun vagyon? – Nézett rám, legalábbis engem próbált célba venni vérben úszó szemeivel.

– Kiment a Csurfaival megnézni a disznót.

– Szóval kimönt. – Morfondírozott.

Biccentett anyámnak, aki nem igazán örült, és viszonzásképpen némán tátogott valami köszönésszerűt. De a férfi nem azért jött, hogy vele vitassa meg a túrókészítés fortélyait.

Az asztalhoz lépett és a karján lévő garabolyból kipakolta a szürcsölni valót.

Hideg szél csapta meg a helyiséget. Lackó Sadi úgy állt az ajtó peremén, mint egy faszobor. Gondoltam arra, talán odafagyott, de amint megpillantotta Beregi pálinkáját, rögtön magához tért a dermedt állapotból. Szinte repült a férfi mellé, azt hittem magával ragad a szele. Reszkető kezeivel megtöltött egy poharat és jó alaposan az aljára nézett. Aztán megnyugodva vigyorgott a padlásfeljáró felé.

– Találkoztam apáddal! – Mondta a grádicsnak. – Csurfaival időz a sarki kocsmában. Azt mondta mindjárt gyünnek.

A létrát ez aligha érdekelte, én meg nem értettem minek ment ő oda. Nem említette, hogy a disznót a Csabaki fogadóba akarja megnézni. Ráadásul az előbb még az ólban heverészett.

Kopogtattak. Bogda Jenci, a böllér érkezett meg.

– Adjon a jóságos Isten bőségös lakomát szépségöm! – Köszöntötte anyámat.

– Adjon a nyavalyát kendnek! Nem lösz itt semmiféle lakoma, disznótoros mög aztán főleg.

– No, hát mér ilyen csípős a nyelve? Tán az éjszaka Jóska bátyám hurkájába nem volt elég töltelék?

– Na, most már befogja a pofáját kend, mert belezsúfolom a hordóba, oszt kicsapolom a disznók vájlingjába!

Bogda Jenci jobbnak látta, ha inkább felhörpint egy kupicát, minthogy anyámmal szócsatába bocsátkozzon. Aztán ahogy telt az idő az egyből kettő lett, abból meg három, oszt a negyedik is csak azért gátolódott meg, mert kisvártatva egy ismerős hang harsant fel a verandáról.

– Haló, haló! – Kurjantott torkaszakadtából.

– Eridj! – Szólt rám anyám. – Nézd már meg, mi az.

Odakint apám toporgott a hóban háttal az ajtónak, oszt le-föl billegett a lépcsőn.

– Mi a baj, mért visong? – kérdeztem.

– Nem tudok bemönni.

– Oszt mért nem?

– Nem lelöm az ajtót.

– Ehun-e, most jöttem ki rajta.

– Jól van no – torpant meg. – Ezalatt már elfelejtöttem. Mögijedtem, hogy máshová került.

– Maga mit áll ott? – Kérdeztem Csurfaitól, aki a veranda mellett várakozott zsebre tett kézzel. – Mért nem mutatta meg, hol az ajtó? Vagy ezalatt tán maga is elfelejtötte?

– No, elég a vádló szavakból – tessékelt arrébb útjából – inkább gyerünk be, oszt nézzük mög azt a pálinkát, amit az apád emlögetött.

Az itókának hamar nyomára bukkantak, az asztal ugyanis zsúfolásig telve állt mindenféle toroknedvesítővel. Eközben utolsó segítőnk Csatra Géza tette tiszteletét közöttünk. Úgy nézett ki, mintha a föld alól kaparta volna elő magát. Mikor belépett keresztet vetett, mert úgy hitte, ezért majd az Isten megsegíti, és jobbra fordul a sorsa. Sosem értettem milyen áldást vár ő az Úrtól, mikor templomba nem jár, papot meg még sose látott, vagy ha igen, akkor csak az utca végéből.

Az ital fogyott és fogyott. Egyszer Csurfai vezényletére, másszor a böllér kérlelő szavára koccintottak. Ittak ezek mindenki egészségére, tán még azéra is, ki meg sem született, és meglehet sose fog.

– Uraim! – Szólalt meg Bogda Jenci száját törölgetve. – Azt hiszöm elgyütt a munka ideje.

Elindultak az ajtó felé, de már olyan részegre itták magukat, hogy nehezükre esett a járás, ráadásul mindent felborogattak, ami

az útjukba került. Kibillegtek a verandáig, ott aztán hullottak sorra, mint ősszel a levelek, be is födték nem egyszer, nem kétszer a lépcsősort. Legalább fél óráig tartott az alig tízméternyi út az ólig. Apám ment be elsőként a disznóhoz, majd sorra követték a többiek.

Hallottam a malac észveszejtő üvöltését, no meg az acsarkodást, ami kitódult a kalyibából. Csurfai a Jóistent vette ócsárlás alá, Csatra Géza pedig a lábát fájlalta. Csörömpölt a vájling, egymást váltották a hangos puffanások, nyögések. Két perc elteltével fordulat történt. Apámék helyett a Gazsi jött ki. Könnyedén kereket oldott a nyitva hagyott kertkapun és egyetlen pillanat alatt eltűnt az utcában. Később lementem megnézni, mi történt a férfiakkal.

Ott feküdtek mind kupacban, részegen. Fel sem tudtak kelni. Közel másfél órába telt, mire sikerült őket a szobába tuszkolni, de anyám gyorsan megbánta, mert olyan bűz lett odabenn, hogy a falubeliekkel két hónapon keresztül alig tudtuk megértetni, ne hozzánk hozassák a pöcéjük salakanyagát, mert nem nyitottunk közösségi emésztőgödröt. Amíg a férfiak kialudták fárasztó napjukat, anyámmal kimentünk a verandára és csodáltuk a hóesést. Olyan szép volt, mint még soha.

A minap különleges kéréssel keresett meg Csurfai Gyula. Bár ezen nem lepődtem meg, főként hogy már volt részem kitapasztalni a férfi különleges eseményekben gazdag életét. Azt mondta, gátat kell vetnem a fehérnépe galádságainak, bíz három koronát számol a tenyerembe, ha beigazolom állítását, miszerint az ő felesége másokkal jár hálni a szalmába. Azonnal a tenyerébe csaptam, oszt közzétettem: már készítheti a jussomat, mert holnapig eleget teszek a kérésének.

Elfoglaltságom se akadt egyéb, mint a reggeli órákban megbújni porta egyik bokrában, ahonnan állandó jelleggel szemrevétel tárgyává tudtam tenni a kocsiszínt. Azért álltam ott lesben, mert tudomásomra jutott, miszerint az Irén nagyon sokat időz bent azzal a kifogással, bíz a szekeret tisztogatja, meg a szalmát rendezgeti. Ám a Csurfainak föltűnt, se a kocsi nem tisztább, mint volt, se a kazal nem rendezettebb, mint előtte.

Tán egy órát gubbaszthattam a paréjban, mikor a Csurfainét vettem észre, amint csipkés pendelyben, riszáló üleppel vonul be a színbe. Ez még nem volt annyira meglepő, mint ami utána következett. Szabó Miska, a falu jóravaló csendőre tűnt fel a kertkapuban. Besurrant, oszt lapos kúszással egyik bokorról a másikra osonva vetette be magát a melléképületbe.

Aztán más dolgom nem lévén, fülelni kezdtem. Hallottam Irén nyekergő nevetését és Szabó Miska parázna szavait, amit a nőnek sugdosott. Besurranva a deszkák közötti résen, titkon meglapultam a bála mögött, onnan próbáltam részesévé válni a nem mindennapi történéseknek.

A kocsiban, a széna tetején Csurfai felesége és a csendőr anyaszült meztelenül hempergőztek. A ruhájuk szétszórva a színben, a bálákon, a műhelyasztalon, de még a mennyezeti

fagerendákon is függtek. Mintha Miska érkezési lendületének huzatja kavarta volna szét a csicsás göncöket.

– A nemjóját! – Sóhajtottam. – Én még ilyet nem tapasztaltam! Ezek összeragasztották magukat egymással.

Aztán Irén pofont csavart le a csendőrnek.

– Te, ne olyan vadul! Hát körösztül akarsz metszeni?

– Jól van no – morgott Miska – de annyira fölhevítöttél te szuka!

– A jó édös anyád a szuka! Ne merészöljél még egyszer így nevezni, mert leshetöd, mikor bújok veled újra a kazalba!

– Bezzeg a Karabics Jenő… – duzzogott a férfi. – Neki bíz nem voltál rest mögengedni, hogy ellős tehénnek szólíjjon! A kocsmába mesélte, még búgtál is neki, mög követelted: most már fejjön mög!

– Befogd a pofádat, mert ha én fogom be, azt nem köll többet pálinkavedelésre használnod! Majd adok én neköd olyan ellős tehenet, hogy lefejelöd a garabolyt, oszt markolászhatod a tőgyét! Hát hun vagy te a Karabics Jenőhöz viszonyítva? Azért mert uniformisba jársz, még nem köll magadat hivatalbélihöz hasonlítani. Mert bíz, ha a Karabics azt mondja, vögyed le az egyenruhádat, akkor te levöszöd, ha rá vagy fagyalodva, ha nem.

– Enyje, enyje kis dalos madaram – markolt bele Miska a nő ülepébe. – Én viccölődni merészöltem véled, nem gondoltam komolyan az efféle möghurcoltatást.

Irén erre újra kivirult, és elterülve a kazalba terpesztett lábai közé csalogatta a csendőrt.

Ezzel aztán túltették a legmélyebb képzeletemet is. Olyan dolgokat műveltek, hogy azt már megemlíteni se lehet rendes körülmények között. De majd én – gondoltam magamban – keserűséget viszek ebbe a viháncolásba.

A kemény munka után mind a csendőr, mind a nő a kocsi tetején belekeveredve a kazalba elszenderedtek. Eljött rögvest a cselekvés ideje, előmásztam rejtekemből, oszt vastag legeltető kötéllel rendesen odaerősítettem mindkettőjüket a járműhöz, no meg persze egymáshoz, de úgy, hogy abból a hurokból önerőből bíz még Ropszky Máté se tudott volna kiszabadulni. Aztán megdolgozva a jussomért jobbnak láttam, ha odakint rendezem be figyelő állomásomat, oszt onnan leszek szem- és fültanúja a közelgő végítéletnek.

Alig fél óra múlva már jött is a Csurfai Gyula sárga lével teli vödörrel a kezében. Az éjszaka folyamán összegyűjtött pisáját kívánta az emésztőbe borítani.

Mielőtt azonban minden napi dolgát nyugodt szívvel elvégezhette volna, bement a kocsiszínbe.

– A ménkűvel párosított istennyila szakadjon rátok, oszt álljon a hátatokba úgy, hogy a kocsimnak ne lögyön semmi baja! – Üvöltötte el magát, és az egyik faldeszka hatalmas reccsenés után levált a többitől, utat engedve ezzel a neki hajított pisás vödörnek. – A fene essön beléd te hálátlan fehérnép! Képes vagy a saját házam tájékán a mögcsalásomra vetemödni! Ráadásul az én kocsimon, az én szalmámban, mög az én színömben!

Felébredtek mindketten a kiabálásra, a csendőr alul, Irén felül, de akárhogy próbálkoztak, menekülni nem tudtak.

– Várjál Gyula! – nyöszörgött a nő. – Mindönt mögmagyarázok, csak vögyél mán ki ebből a hurokból.

– Mit akarsz még mögmagyarázni? Nem ölég, hogy a tényök magukért beszélnek? Majd adok én neköd mögmagyarázni valót!

A jármű alól előhalászott egy jókora husángot, felkapaszkodott a szekér hátuljára, oszt csépelni kezdte a két ádámkosztümöst. De abból a verésből inkább Irénnek jutott, mint Miskának.

– Majd adok én neköd mesztelenködést! Majd adok én neköd hancúrozást! Összerondítsátok a kocsimat, mög a szalmámat! Hogy a Jóisten bökne nyakon a bicskájával!

Aztán belefáradt a püfölésbe, lemászott és kioldotta őket szorult helyzetükből. Az asszony nagy nehezen talpra kecmergett, majd Miskára förmedt.

– Mit heversz te itt ilyen bambán? Vitessed azonnal a tömlöcbe, amiért hatósági embörre kezet mert emelni!

– Most már el löhet csöndesülni asszonynép! Mögkaptuk a jussunkat, oszt mög löhet ölégödni ennyivel!

A Csurfai fölszívta taknyát, elkapta asszonyának két karját, oszt úgy ahogy volt pucéran, kitette a kertkapu elé. A nő hiába visongott, meg fogadkozott, nem tudott ura szívébe férkőzni.

– Eridj! Addig vissza se gyere, amíg nem tudol a lábad közinek uralkodni!

– Meztelen vagyok Gyulám! Hová mönnyek így?

– A templomba. Gyónjál mög a papnak!

– Gyula bátyám – jött elő a csendőr nadrágját gombolgatva. – Táplálól-e haragot irántam?

– Mért tönném ezt Miska koma? Nem te csaltál mög az asszonnyal, hanem az asszony véled.

– Jó, jó, de bíz én is köllöttem a csalárdsághoz, oszt emiatt most lelkiismeret gyötrésbe szenvedök.

– Csöppet se lögyön az Miska, de ha mégis van, tudom a módját, miként szabadulhatnál mög a nyavalyádtól.

– Ne kímélj Gyula! Valljad mög becsülettel!

– Röggel hallottam, hogy a Csabakihoz Tokaji fehéret hoztak, olyan igazi szüretit. Gondolom, ha most rá bírol beszélni arra, hogy elfogadjak tőled egy bögrével, akkor hamarabb elgyün a mögbocsátás, mint hinnéd!

– Gyula bátyám. Möghívhalak-e egy bögre Tokajira?

– Mög koma! Elfogadom!

Nem húzta se a Csurfai, se a Miska az ivás idejét, karöltve mentek a kocsmába, ahol a csendőr tette megbocsátásra került.

Jómagam pedig megkaptam a nekem kijárót. Nem merészelt által verni, leszámolta mind a három koronát, sőt azzal a kikötéssel, hogy bármikor a szolgálatára állok, amikor szükségeltetik, megtoldotta még eggyel.

Az Irén meg elment a paphoz gyónni, de amikor Szivacs atya meglátta pucéran, összeesett, oszt majd egy hétig nem tudták kivenni a kóma állapotából. Végül a Csabaki muskotályosa lehelt belé életet. Megmondta aztán a Csurfai: látod fiam, bíz való a mondás, pénz számolva, asszony verve jó.

Jóska bátyámtól, a vén halásztól hallottam a minap, bíz kincses tájék a miénk. Elmondta, ha valaki, hát Csabaki Dezső birtokában van némi információnak, hol találnám nyomát annak a mesés gazdagságnak.

– Anyám, meglássa ma estére már fürdeni fogunk a jólétben, mert kincset fogok keresni!

– Kincsöt? – Mordult fel a kemence mellől. – Oszt hun fogol te kincsöt lelni?

– Fogok, ha mondom! Máris indulok a Csabaki Dezsőhöz, mert ő tudja, merre induljak a keresésnek.

– A Csabaki? Nem tud az semmit – legyintett – csak vedelni mint a vadállat. Honnan vöszöd, hogy bármit tudna elrejtött kincsről?

– Tudja, oszt kész. Anyám azzal ne foglalkozzon, mert még a végén képes lesz megterhelni vele a fejit.

– Na, most már vögyél vissza a szádon, mert olyan pofont lecsavarok, hogy röpülsz rögvest a ganéjra!

– A Csabaki? – Tért magához másfél órás kábulatából apám. Feltápászkodott a konyhakőről és a stelázsi szélébe kapaszkodott. – Már hogy a fenébe ne tudná. A Csabaki az mindönt tud. Indulj a kocsmába, én majd a nyomodba szegődök oszt szömmel tartalak, nehogy beléd kötődjenek az útszéli zsiványok.

A fogadóba érve apámat magába nyelte a füst és a reggeli emésztőszag. A falu keményen dolgozó férfinépe összezsúfolódva a helyiségben, csak úgy öntötte magába a folyékony életkedvet. Nem képezte kivétel tárgyát maga Csabaki Dezső sem, meg hát híre volt, hogy a kocsmárossal józanul szót érteni a nyitást követő egy óra hosszában van mód, mert utána már nem sok értelmes mondat hagyja el a száját.

Hosszú sor alakult ki a söntéspult előtt, ott várakozott szóhoz jutás reményében a díjbeszedő, a kereskedő, a postás, de még a fogadós felesége is.

– Oszt mi kéne, ha vóna? – Kérdezte mikor én kerültem sorra.

– A kincsről jöttem érdeklődni.

Beletúrt dús bajuszába és annak hosszas vakargatásába mélyedt. Onnan aztán hullott alá mindenféle dolog. Már kezdtem azt hinni, előkerül Bogda Jenci elveszett tepertőkészítő üstje, de kisvártatva felhagyott munkásságával.

– Oszt miféle kincsről te gyerök?

– Hát arról, ami itt a falu környékén van elföldelve. Jóska bácsi említette, kend tán fel tud világosítani ez ügyben.

– Persze! – Talált rá a megvilágosodásra. – Már hogy a fenébe ne tudnék róla!

Belemarkolt a grabancomba. A gombok ingemről szinte mind lepattogtak, és olyan közel húzott hatalmas szájához, hogy attól tartottam rögvest magába nyel.

– Erisszen már el! Még a végén kicsavarja a nyakam csigolyáját oszt billegős fejjel nehezemre lesz a járás is, nemhogy a kincskutatás.

– Hallgass, te! Még a végén idecsődül mindönki, oszt bíz árva fitying se marad a jussod, ha a szomjazó embörtársadalom mögsejti miben sántikálsz! Eridj este hét órára az erdőbe, oszt áss a nagy tölgy körül annyi likat, amennyit tudsz! Ott biztosan nyomát lelöd a gazdagságnak. De kilencig végezz velük, mert akkor ébrednek az erdő szellemei, és jól mögkergetnek, tán még seggbe is billentenek, ha nem vigyázol!

Percet sem kívántam tovább a fogadóban időzni, siettem haza, hogy a fészerből előkotorhassam a szükséges felszerelést mielőtt beköszön az est. Kifelé menet megszúrta a fülem Csabaki vihogó mormogása.

– Majd adok én neköd ingyé pálinkát! Bíz most duplán mög fogod fizetni az árát!

Sötétedett mikor a plébános a hetet kongatta. Mivel nem akartam összeakaszkodni azokkal a szellemekkel, gyorsan körül lyuggattam a tölgyfa menti ösvényt, de hiába kutattam, egyik likba se leltem azt a mesés vagyont. Hangos rikácsolásra ocsúdtam, oszt odébb a rekettyésbe megpillantottam a szellemet felém közeledni.

Úgy haladt végig az ösvényen, mintha azt valaki mozgatta volna alatta, egyik fától a másikig sodródott. Hirtelen megállt, hangosan és egyre szaporábban vette a levegőt, majd lehajtotta fejét, és sűrű hányadékkal borította be cipőjét.

– Az anyja úristenit! – Kiáltott a szellem Jászabó Palivá formálódva. – Mögszorult bennem a sok folyadék.

Tovább indult, billegve, szinte hemperegve. Egyik lépésével megbicsaklott, oszt képes lett belebukfencezni a fáradtsággal kiásott gödrömbe. Terebélyes testével oly módon terítette be a likat, hogy onnan már galacsint se lehetett volna kiemelni, nemhogy kincsesládát.

– Mi ez? – Ordította. – Segítség! Mögnyílt alattam a föld! Húzzon ki valaki, mert nem eriszt magától!

Kihúzni azért sem állt módomban, mert nem akartam megvárni a kísértetek eljövetelét, meg azért sem, mert sokan kívánták a faluban Jászabó Palit a föld alá. Hát a Jóisten segedelmével eleget tettem a fohásznak.

Kakasszóra tértem vissza remélve, hogy a földes gazda kikecmergett a veremből, és nem lesz súlybeli akadálya a további kutatómunkámnak. Ám Menyus a cigányprímás ekkor gördítette be fakerekű kiskocsiját a fák közé.

– Menyus! – Kiállott Jászabó Pali a verem mélyén megrekedve. – Gyere, mögszorultam. Húzzál ki!

– Hát kend mit csinál odalé a likacsok között? Oszt mért fingta ki belőlük a földet?

– Nem látod? Verembe estem. Nem én fingottam ki, kifingódott ez magától! Na, add a kezed!

– Már mit képzel Pál bátyám! Én az ötven kilómmal hogyan tudnék a kend kiszabadításában szerepet vállalni? Még a végén oda repülök maga mellé, oszt csoportos mögszorulásnak löhetünk tanúi. Na, de ne mönjön sehová innet, futok a faluba segítségért!

– Már miként mönnék, hiszen mozdulni se bírok, éjjel óta itt vagyok legémberödve.

Fél óra sem telt el, és az erdő úgy hemzsegett az emberektől, mint a főtér búcsú idején. Jászabó Pali dicsőséges megmenekülése után az avarban kuporgott, Szarka doktor pedig ott téblábolt körülötte. Szabó Miska csendőr a gödrök mellett guggolt és bűnjeleket keresve markolászta a kidobott földet.

– Sikerült-e valami következtetést levonni? – Lépett a csendőr mellé Karabics Jenő polgármester.

– Ami biztos, ez nem magától nyílt mög. Ezt valaki szánt szándékkal mögnyitotta.

– Ez így van – bólogatott Jászabó. – Én bíz mindön nap este kilenckor itt jövök keresztül, de eddig még híre se volt semmiféle likaknak.

– Ha engöm kérdöz polgármester uram, lehet orvvadászok voltak, de az is möglehet, hogy nem. Szarvast akarhattak ejteni, de az sincs kizárva, hogy nem. Már csak azt nem értöm, kié ott az a kocsi?

– Az enyimé – nyújtotta kezét Menyus.

– Te cigány! – Szívta fel taknyát a csendőr. – Ugye nem fáért gyüttél?

– Mit képzel, kend csendőr uram? A faluba mondották, sok a gomba errefelé. Azt gyüttem lészödni.

– No, de ekkora kocsival?

– Hát se táskám, se garabolyom. Valamit csak hozni köllött.

– Te cigány! Oszt mért van az a balta a kocsiba?

– Erdőben vagyunk csendőr uram. Sok itt a vadállat. Valamivel mög köll védeni magam.

Az ösvényen szaporodtak a kíváncsiskodók, Szivacs atya pedig mindenkit megáldott, aki arra járt, persze azzal a feltétellel, ha ad némi anyagi segedelmet a templom részére.

A szemközti paréjból Csabaki Dezső lépett ki egy üveg kisüstit szorongatva a hóna alatt.

– Adjonisten Dezső bátyám! – Kiáltott Jászabó. – Tán néköm hozta kend az orvosságot?

– Magának bizony! Hallott, mögszorult a gödörben, oszt gondoltam ettől gyorsabban gyógyul.

– Jól gondolta Dezső komám, már a kezem is úgy remeg, bíz itt csak kend löhet a messiás a csuda kisüstijével együtt. Adja hamar, mert rögvest elpusztulok!

– Adom már, csak elébb számoljon le 8 koronát a tenyerembe!

– Nyolcat? Hát elmönt az esze Dezső komám? Mért adja ilyen sokért a torokkaparót?

– Már mögbocsásson, de én most orvosságot hoztam, nem itókát. Döntse el, gyógyulni kívánkozik, vagy se!

– Jól van na, adja már, ha nem akar veszni látni!

A földes gazda benyelte a gyógyír javát, oszt azonnal talpra is tudott kecmeregni.

– Te Menyus! – Törölte meg száját Jászabó. – Oszt a papot minek hívtad?

– Arra gondoltam, ha nem bírjuk kihúzni a veremből, Szivacs atya föladhatta volna az utolsó kenetöt, oszt a földet már hánytuk volna vissza!

A kora délutáni órákban kerestem fel a Csabaki fogadót, hogy Dezső bátyám szemére hányjam az esti történéseket. A kocsmáros odabent gubbasztott és jóízűen fütyörészett.

– Dezső bátyám, kend jól által merészelt verni! Nem leltem nyomát sehol a kincsnek.

– Dehogy vertelek én által, ehun van-e! – Vett elő a zsebéből egy koronát. – Pont abban a gödörben leltem nyomát, amelyikbe a Jázsabó mögszorult. Ott heverészett a segge nyomába. Bár a kincs azé, aki mögleli, én ezt most mégis neköd adományozom, mert te dolgoztál mög érte. De aztán erről a kincsről senkinek egy szót se. Még a végén idecsődülnek a kalandorok, oszt körösztül lyuggatják az egész vidéköt!

Nem mindennapi dolog történt a mi falunk tájékán, mert bíz Jánost megérintette az Isten. Legalábbis ő ezt vallotta, meg azt, hogy két napja nagy fényesség ölelte át, és mindemellett különös melegség járta körbe a testét. Csabaki Dezső szerint ez az érzés onnan származik, hogy tegnapelőtt János beleesett a tűzbe, oszt lángra kapott a feje. A férfi persze hajtogatta, hogy ő az új messiás, és elhatározta, bebizonyítja nekünk miféle csodákra képes.

Egyik nap János kint ténfergett a legelőn Jászabó uram lovai között, oszt lett isteni megnyilvánulás, mikor a gazda kiment behajtani az állatokat. Az egyik ló a földön feküdt, és a feje teljesen le volt bicskázva a nyakáról, sőt még néhány méterrel odébb hevert, mint ahol a paripa teste tanyázott. Persze Jászabó uram üvöltve rohant az elhullott állathoz, hátha még életet tud lehelni belé. De az a feje nélkül nem nagyon akart talpra kecmeregni.

– Te, János – kiáltott a férfira. – Mi történt a lovammal?

– Leesött a feje.

– Csak úgy?

– Igen.

– De nem szokott a ló feje csak úgy leesni!

– Akkor biztos csoda történt.

– De mond János, mért vagy te nyakig vérös?

– Rám spriccelődött a ló vére, amikor leesött a feje.

Ez még elég hihetőnek tűnt Jászabó uram számára, mert nem sokon múlott, hogy belenyugodott állatának nem mindennapi végkimenetelébe. De akkor pillantotta meg János kezében azt a nagy fűrészt csupa véresen, a fogak közé beakadt lóhússal.

– A szentségös anyád úristenit te, bitang! Hát volt pofád lemetszeni a paripám fejét! Oszt még te vagy a messiás! – Felkapott egy jókora botot a földről és azzal szegődött a menekülő János nyomába. Szegény férfi egész éjjelig futott, de még így se ábrándult ki a csodatévő életmódból.

Egyszer Kalapos Győző hímes hintaját a folyóparton állította le, míg ő maga megfuttatta lovát. Volt ám ámulás, meg csodatevés mikorra visszaért. A kocsi valahogy bekecmergett a folyó közepére, és a nagy sodrás a feje tetejére állította. Jancsi meg ott téblábolt a közeli rekettyésben.

– Te, János – mordult rá a gazda. – Hát a hintóm mért van a folyóba tótágast állva?

– Bemönt inni, oszt mögbicskázott a kavicsokon.

– De a hintók nem mönnek be inni!

– Akkor biztos csoda történt.

– Oszt mond János, mért vagy te nyakig vizes, mög iszapos?

– Lecsapott a hintó, amikor bemönt inni.

– Azt a betyár mindönödet te gazembör, hát van pofád átalverni efféle eszemöntségökkel! Oszt még te vagy a csodatévő! – Győző lovaglópálcáját magához véve iramodott Jancsi után, oszt napnyugtáig kergette szegény párát.

Ez még nem is lévén akkora baj, mert majd három hordó borába került megfizetni a segedelmeket, akik kieőltették a kocsit az iszaposból. Oszt még így is akadt jele a csodának. A hintó egyik ajtaja sem maradt a helyén, azokat valaki bíz erőszakkal távolította el. Nem volt mit tennie Kalapos uramnak, elment Jánoshoz, hogy némi adomány fejében kikönyöröghesse belőle az ajtóinak hollétét.

– János! – Zörgetett be az ablakon. – Gyere ki!

– Nem tudok kimönni.

– Mért nem tudsz?

– Mert annyit rávert kend a hátsó felemre a pálcájával, hogy lóseggé változtam.

– Akkor annyit tögyél közhírré János, hová tűntek a hintómról az ajtók? Ha elárulod, kapsz egy flaska bort.

– Azok elmöntek a kukoricásba.

– Oszt minek möntek oda?

– Hunnét tudnám én? Nem kötötték az orromra.

Aztán előmerészkedett a derék férfi rejtekéből. Megállt az ablakban és követelőző formációba pakolta magát.

– Mögmondtam amit akart, adja ide a bort!

– Látod, János! – Vigyorgott a gazda. – Nem is változtál lóseggé.

Ekkor a férfi, hogy bizonysága jelét adja, hatalmasat fingott Kalapos orra alá.

– Az anyádat te, csozé! – Üvöltött. – Hát a fejemre eresztöd a bélöd szagát! – Majd hatalmasat csapott pálcájával a hátsójára.

János visítva menekült be az ágy alá, oszt onnan álló napig elő se merészkedett. No, de ez még mindig nem volt elég a csodákból való kiábrándulásra.

Egyik nap Börje Jocó üvöltve rohant végig a falun, mert az óljából mind egy szálig eltűntek a malacok. Először Bogda Jencit vádolta meg csoportos disznóeltulajdonítással, oszt mikor már Miska a csendőr éppen cipelte volna a tömlöcbe, akkor futott közébük Csüregi Ilonka.

– Gyüjjenek embörök az erdőbe! – Kiáltott. – Nem mindönnapi dolgok vannak ott kibontakozóba.

Az erdőben aztán előkerültek a gazda ellopott állatai, mind ott csüngtek a fákon lábuknál fogva felkötve. A közeli ösvényen János kóborgott fel-alá.

– Te, János – kiáltott Jocó – a disznóim mit keresnek a fán?

– Azok fölmásztak, oszt odakötözték magukat, mert almák akartak lönni.

– De nem teröm alma a bükkfán!

– Akkor biztos csoda történt.

– Oszt mond János – mordult fel a gazda. – Mit keres az a madzag, mög a bicska a kezedben?

– Hát… – csuklott el a szava. – Ezt nem értöm miként került ide.

A felbőszült parasztgazda nem nagyon hagyott neki időt a megértéshez, magához vett egy jókora fadarabot, és János csépelésére szánta el magát. Csak az erdőbe érkezett férfitársadalomnak köszönhette, hogy nem ott ért csúfos véget a disznófák alatt, mert bíz öten alig tudták róla lefejteni Jocót. Oszt nem volt mit tenni, összedugták a fejüket a falu bölcselői, hogy valami módszerrel meggátolják Jánost a csodatevésben, mert az önszántából nem hagy fel vele.

Az ötlet Szivacs atya fejéből pattant ki.

– Te János – lépett mellé a pap. – Én most már elhiszöm, hogy csodákra vagy képes. Kinevezlek templomi csodatévőnek, ha elfogadod.

– Elfogadom.

– Akkor mától a templomban fogsz lakni. Mindön misén jelen köll lönnöd, naponta kétszöri gyónást szükségös végrehajtanod és még kántor uram énekkórusához is csatlakoznod köll. No, mög persze szent embör létödre többé nem möhetsz a kocsmába. Életöd végéig Isten segedelmével fogsz csodákat tönni a falu tájékán. Ha egyször möggondolod magad és úgy döntesz, nem kívánsz többé csodatévő lönni, akkor csodalevévő vízzel locsollak mög, oszt hazamöhetsz.

– Én már a möggondolás útján poroszkálok atyám. Locsoljon mög bátorsággal telve.

Bujáki Tihamér ekkor érkezett közébünk. Mivel két napja eltörte a lábát, még mankóval is nehezére esett a közlekedés. Kezet fogott Jánossal, oszt a többiek mellé szegődött.

Szivacs atya meglocsolta Jánost.

– Levöttem a csodát Jancsi.

Amikor Csabaki Dezső flaska borral lépett elő csoda történt. Bujáki elhajította a mankóit, oszt megiramodott a kocsmáros felé, de úgy, hogy a szele majdnem magával ragadott mindenkit.

– Csoda történt – kiáltott Börje Jocó. – János, möggyógyítottad a Bujákit! Engömet is gyógyítsál mög, két napja fosok vödörszámra, oszt nem bírom útját állni a felszaporodott salakanyagnak.

– Én már nem vagyok csodatévő. Az atya az imént locsolt mög.

– Engöm is gyógyítsál mög, János – lépett oda Rámsáki Rozi. – Tegnap óta olyanokat fingok, hogy a huzatja leborogat mindönt a stelázsiról.

Alig telt el néhány perc, a falu apraja-nagyja mind ott tülekedett a férfi körül nyavalyájuk orvoslásának érdekében.

A derék legény meg – mivel már nem volt képes a csodatevésre – megiramodott, oszt menekülő állapotba kényszerülve próbálta magát távol tartani a gyógyítástól. A három napig tartó futkosás után bíz közhírré tette: minden kibontakozó lehetőséget a csodatevésre visszautasít, még akkor is, ha emiatt nézeteltérésbe kerül a mindenhatóval.

Közhírré tétették, hogy aki új mesterséget kívánna elsajátítani, jelentkezzék Karabics uramnál a hivatalban. Kosárfonó mester hívatott a városból, mert bíz az ár után annyi fűzfavessző maradt a falu határán, amennyiből egy emberöltőre elég kosarat lehetne fonni. Oszt nem volt rest polgármester uram azt kitalálni, hogy a sok megfont portékát a szomszéd falu vásárán lehetne eladni, ami kellő anyagi vésztartalékot biztosítana szűkösebb hónapjainkra. Ám hiába dobolták ki azt díszes lovas hintón, hiába harsogták tülökkürtökkel napestig, egyetlen derék legény sem akadt, aki megjelent volna a főtéren. Így aztán nem volt mit tennie szegény Karabics Jenőnek, egy hordó nemes bort ajánlott azoknak a csuda inasoknak kóstolás alá venni, akik olyat fonnak, mint amilyet még soha senki azelőtt.

Volt is nagy patália a hivatalban, annyian gyűltünk össze, hogy oda már senki ember fia nem tudott volna beférkőzni, sőt kis híján a Bakó Lázár híres kosárfonót is kijjebb ebrudalták, és csak polgármester uram hosszas kérlelésére voltak hajlandóak beereszteni.

Az meg szétosztotta a fűzfavesszőket, oszt hagyta, hogy mindenki megmutassa, mit is ért a kosárfonás mesterségből.

Bogda Jenci néhány csavarintás után hangosan felkurjantott.

– Elkészültem. Viszöm a bort.

– Oszt mégis – vette ki kezéből a karikára sodort vesszőkupacot a mester – mi volna ez?

– Disznótoros üst.

– Ez? – Nézett át a likon. – De ennek nincs alja.

– Már hogy ne vóna. – Kikapta Bakó Lázár kezéből és a földelt aljzatra hajította. – Tessék, ott az alja. Lenn a földön.

– Az nem az alja, hanem a föld.

– Mert kend mit gondol? Tán a szalonnát a levegőbe főzik? Még szép, hogy a földön. Vihetöm a bort?

– Csak nyúljál hozzá a hordóhoz, oszt töröm lé a kezedet. – Húzta ki magát Csabaki Dezső valahol a csoportosulás közepén. – Majd alágyújtok én mindjárt annak az üstnek amit fabrikáltál, de úgy éljek, ha hamarább elfüstöl, mint a gyújtós, hajítalak rögvest utána.

A böllér amennyire elszántan kelt föl korábban, ugyanolyan hévvel ült vissza, és folytatta a munkát. A csendes művészkedés azonban nem tartott sokáig, újabb jelentkező kívánta megmutatni díszes portékáját.

– Na, tessék. – Harsogott Ropszky Máté, és a magasba emelte mutatványát. – Készen vagyok, ide a borommal.

– Mégis mi vóna az? – Vakarászta feje búbját Bakó Lázár.

– Mi vóna, hát ustor.

– Frászkarikát ostor. Semmilyen bort nem kap kend! Hát semmit se nem font, csak összecsomózott három vesszőt.

– Nem három vessző ez! – Kérte ki magának Máté.

– Hát mi?

– Négy.

– Na, telepedjél csak vissza az ülepedre Máté fiam – morgott rá a Csabaki – ha nem akarod, hogy a valagodon próbáljam ki. Mert bíz, ha széthullik az első csapás után, a saját kancsikámmal fejezöm be a műveletöt.

Miután Ropszky Máté jobbnak látta, ha tovább foltozza ostorát, Márton bátyám iramodott meg a hordó felé.

– Kész volnék. – Közölte az erdész. – Vinném a bort.

– Már mögbocsásson – vizsgálta meg a tárgyat Bakó Lázár – de ez mégis mi vóna?

Egy maréknyi fűzfavessző volt egy gatyamadzaggal összekötve.

– Puskatámasz.

– Már hogy volna ez puskatámasz? Ha ennek nekitámasztja a puskáját, elgörbül, vagy eltörik.

– Möglehet. De ez nem is azé van, hogy nekitámasszam.

– Akkor mög minek?

– Csak hogy elmondhassam, néköm bíz puskatámaszom is van.

– Még mit nem! – Kurjantott a Csabaki. – Sasszézzon vissza a helyére Márton bátyám, mert ha én kendöt nekitámasztom valaminek, onnan többet nem lösz elgyüvetel.

Miközben mindenki vérrel és verejtékkel dolgozott, János nem akarózott nagyon mozogni, karba tett kézzel ült, és a mennyezeti kristálylámpát bámulta.

– Fonjad János! – Lépett mellé Bakó Lázár.

– Fonom.

– De János, nem fonod.

– De. Fonom.

– Dehogy fonod. Ahun-e a kezed, nem csinál semmit.

– Mán hogyné csinálna. Fon.

– Akkor mutassad János mit fontál?

– Eztet fontam. – Intett ez elébe rakott fűzfavesszőkre.

– Ezt nem fontad János, ezt én adtam elébed. Ez egy kazal.

– Kazalt fontam. Borozhatok mán?

– Majd mindjárt kazalba röndözlek én János – dobbantott a Csabaki lószaros csizmájával – oszt hordalak is rögvest a tehenek alá, ha nem kezdesz el azonnal fonni!

Ha János nem is kezdett hozzá azonnal a szorgoskodáshoz, annyit azért sikerült elérnie a kocsmárosnak, hogy foglalatoskodjon valamelyest a megfonnivalóval. A kazalt összekupacolta, beevickélt a közepébe, oszt onnan vigyorgott kifelé.

– Én vagyok Jászabó uram legszöbb kazalja. – Tette hozzá.

– Elkészültem végre – tápászkodott fel Szivacs atya. – Ehun-e, lehet ámuldozni. – Azután Bakó Lázár kezébe nyomta a becses portékát.

Az a különleges tárgy akár egy gombóc, amit telelyuggatott a Jóisten, inkább nem nézett ki sehogy, mint valahogy. De ezt a mesteruram is észrevette, mert hiába forgatta jobbra-balra, vagy pakolgatta egyik kezéből a másikba, sehogy se akart rájönni mi az, és mire lehet hasznosítani.

– Plébános uram – sóhajtozott a Bakó Lázár – ugyan árulja már el, hogy mi ez?

– Úráldomás.

– Oszt az mi?

– Hát ez. Amit csináltam. Ezt szoktam kirakni a templomban, hogy mögáldjon érte az Úr.

– Ezt? – Hitetlenkedett a Lázár.

– Ezt.

– Már mögbocsásson atyám – harsogott a Csabaki – de én úgy vélöm, ilyen tárgy nem is létezik.

– Hogyne létezne Dezső fiam, láthatod itten van. Mert mégis mit képzelsz, mi lönne ez?

– Én biza – meresztette szemeit a mester – egyetlen templomban se láttam még ilyet.

– Az enyimbe van. Nem is egy, nem is kettő. Ezt vinném harmadiknak.

– Úgy éljek – tápászkodott fel Csabaki – én bíz rögvest indulok a templomba, oszt az egészet vizsgálat alá vöszöm. De vigyázzon atyám, mert ha egyetlen ilyen lyuggatott gombócot se lelök, felborogatom a sekrestyét, még akkor is, ha emiatt mögorrol rám a mindönható.

– Na, ebből most már elég legyen! – Kiáltott a Bakó Lázár. – Kend nem megy innen sehová, és maga is üljön vissza atyám. Itt aztán nem lészen borkóstolás, amíg valaki nem készít nékem ténylegesen kosarat. Lehet hozzálátni kosarat fonni!

– Ehun-e! – Kurjantott a Csurfai Gyula. – Ehun van a ténylegös kosár.

Azt hogy tényleges volt-e, vagy se, egyedül az Úristen tudta volna megmondani, de hogy kosár alakját nem öltötte bíz mindenkinek szemet szúrt. Ne volt az egyéb, mint három vagy négy fűzfavessző egymáshoz csomózva.

– Ez nem kosár – rázta fejét a fonómester.

– Hát akkor kend szerint mi?

– Akkor már inkább ostor, mint kosár.

– Fú, az anyám úristenit a férgös parasztjának – pattant fel ültő helyéből Ropszky Máté. – Hát ugyanezt készítöttem jómagam is. Arra bezzeg azt mondotta, hogy nem ustor. Oszt ez mitől különb, mint az enyim? Hát semmit se ért kend ehhöz a mestörséghöz, csak a bolondját járatja velünk? De majd én úgy éljek kihajítom innet, hogy a lába se éri a földet Pócspusztáig.

– Lásd el a baját Máté fiam. – Rázta öklét a Csabaki. – Addig én mögcsapolom a hordót, mert úgy lehet abba se bort töltöttek, hanem csak vizet.

Míg a Máté összecsomagolta a Bakó Lázárt, mint egy batyut, oszt kihajította az útszéli kavicsosra, a kocsmáros vezényletével a többiek meglékelték a hordót, és rögvest nekiestek a tartalmának. Egyedül a Karabics Jenő próbált testével gátat szabni az ingyen dáridónak, de rövid időn belül ő is a kavicsosban kötött ki.

Azóta se a Bakó Lázár, se más, aki fonómesternek vallotta magát nem merészkedett a falunkba, de még csak a határára sem.

Egyik nap az ártéri erdőben bandukoltunk Raffai barátommal, mikor Jánost pillantottuk meg, aki szorgosan hordta össze az otthagyott fűzfavesszőket.

– Hát kend János bátyám, mit művel idekinn?

– Mögfonom Jászabó uram legnagyobb kazalját.

Olyan szép a falunk temploma, csak kár, hogy romokban hever. A nád itt-ott hiányozik a födélről, a gerendák megrogyadoztak, elkorhadtak, és a kereszt oldalszára lehullott a tavaszi esővel. A harangtorony még mutatós is lenne, ha anno felépült volna.

Odabent a csarnok se volt különb. A padok többségét megrágta a szú, a faburkolat elrohadt, és az orgonasípokat elvitte a végrehajtó. Ám a szobor, a Krisztus szobor, na azon látszott, hogy mindennap takarítják. Se por, se kosz nem fedte, és úgy ragyogott, mint valami drágakő. Az igaz, hogy az egyik keze már hiányzott, meg talán a feje is, és meggyfából faragott mankószerű lábakon állt, de ettől eltekintve mégis csak ő volt a Messiás.

– Hahó, atyám! – Kiáltottam.

Semmi válasz, csak a visszhang. Szivacs Benedek atyát mintha a föld nyelte volna el, hacsak ő nem nyelt el valamit, ami a szájában gátat szabna a hangok kijövetelének.

A gyóntatófülke függönye megrezzent, és bentről különös nyögés szűrődött ki. Elhúztam, ám alig hittem a szememnek. A plébános ott feküdt a kövön hulla részegen, össze-vissza csapva hányadékkal a templomi hacukáját. Kezében üres flaskát szorongatott, melyből erős borszag áradt.

– Az áldóját – nyöszörgött a pap – de möghúzta a belemet! Úgy facsargat, hogy menten durrantok egy sógorosat.

– Atyám, hát maga mi a fenét csinál odale? Aláhullott a Jóisten akaratának?

A plébános nem méltatott válaszra, valamelyest ülőpozícióba emelkedett, oszt inkább eldalolt egy nótát attól függetlenül, hogy a szája széléről csorgott vissza mindaz, ami már nem mutatott hajlandóságot a belében való megülepedésre:

Ha én volnék az Úristen,
Minden megváltozna:
Az egekből eső helyett
Jó vörös bor folyna.
Ha az ember megszomjazna,
Egyebet se tenne:
Kiállna az eresz alá,
S a torka megtelne.

(Mulatónóta, Ipolybalog)

– A jó istenit a szent emberének! Hát ez tök részeg! De majd én kijózanítom kendöt, úgy éljek!

Az oltárról felkaptam a faserleget, megmerítettem szenteltvízzel és Szivacs atya képébe borítottam.

– Fúj! – Köpködött. – Mi ez a rossz nyavalya? Legalább bort öntöttél volna fiam, az anyád úristenit!

– Ne káráljon plébános uram, főleg ne a templomban! Szedje össze magát, mert nyomok a képébe az Úr serlegéből újabb adagot!

A pap feltápászkodott, letelepedett a gyóntatószékbe, és sírni kezdett. Szipogott, könnyezett, taknyát a padlóra csapta.

– Hát magát meg mi lelte? Miért rí itten?

– Már hogy ne rínék fiam, mikor szörnyű csapás ért. Holnap lönne a nagy mise, oszt én mög ügyetlen mivoltomba kiborítottam a misebort a padlóra.

– Atyám, látom magát a Jóisten nem véletlenül áldotta meg a Szivacs névvel. Amit kiborított, azt rögtön fölszívta mert kétlem, hogy ezt a mámoros állapotot a szenteltvíz okozta kendnek.

– Ne merészöljél engömet vádalommal említeni! Fiam, ugye nem képzelöd, hogy azt a drága nedűt hagyom a padlóval fölitatni? Arról már nem is beszélve, urunk bora inkább a torokba vesszön kárba, mintsem a parketta repedéseiben. Mög, hát ez a burkolat se borálló. Nincs elég baja a templomnak, még a lábunk alatt is omladozzon a járhatóság? De ugye tégöd a Jóisten küldött?

– Nem atyám, magamtól jöttem.

– Az nem baj. Tudod, neköm nincsen pénzöm, hogy a Csabaki Dezsőtől bort vögyek a misére. Így aztán én, mög a Jóisten szintúgy elvárnánk tőled, hogy adományozzál a templomnak egy liter kocsisbort!

Szürke galamb röppent a csarnokba, átsuhant a padok felett, és jókora fehér szarcsíkot lövellt a fejemre. Majd ahogy jött, ugyanúgy távozott.

– Fiam! – Kiáltott az atya, és rögvest keresztet vetett. – Tégöd mögáldott az Isten! Mindönható urunk azt akarja, segíts neköm szorult helyzetemből kiútra lelni.

– Ha ilyen az áldás, akkor nem kívánom senkinek. Ugyan volna otthon egy üveg pálinka, amiért az apám két napig odavolt napszámba, de hát az nem helyettesíti a misebort.

– Jó lösz az, hidd el. Azt a pálinkát Isten adományozta az apádnak, úgyhogy te nyugodtan visszaadományozhatod neki. Eredj haza érte, oszt vidd el a Csabaki kocsmájába. A Dezső örömmel el fogja veled cserélni egy liter borra.

A kocsmában míg Csabaki külön kérés nélkül részesévé vált a cserének Bakóc Jóskát, a falu ácsát pillantottam meg, amint hevesen birkózott egy bögre itallal.

– Jóska bátyám – léptem mellé – hát kend mért nem hozza már helyre a templomot?

– Hagyjad mán kölök. – Legyintett. – Annak a papnak nincsen pénze, oszt hát ingyé nem fogok ott robotolni.

– Pénze az nincsen, de nekem titkon elmondotta: annak, aki fölvállalja teljesen bérmentve, csakis kizárólag Isten iránti szeretetéből a munkát, oda fogja adni a templomi aranykelyhet. De kérem kendet, ezt senkinek se mondja el, mert a végén még ott fognak tolongani nála a semmihez sem értő ezermesterek.

– No, fene – hajtotta le a vöröset. – Ha ez így van, akkor holnap korán reggel odapakolok. Majd azt mondom néki, a szeretet vezérölt, és nem a pénz.

Visszatértem a templomba, Szivacs atya a faszobor előtt térdepelt és imádkozott. Mikor megpillantott kezemben a borral, magához ölelt, és azt hittem soha többé nem ereszt. A prófécia ugyan szólt a Messiás második dicsőséges eljöveteléről, de nem mertem hinni, az bíz én leszek kezemben a flaska itókával.

– Látom szerencsével jártál, holnap mégiscsak lesz mise.

– Jó híreket hoztam, atyám. Bakóc Jóska kora reggel érkezik, azt mondta, megcsinálja a templomot csupán Isten iránti szeretetéből.

– Ó, fiam! Tégöd valóban az Isten küldött!

Kikapta kezemből a bort, felnyitotta, és egy húzóra több mint a felét megitta. Aztán a másik húzóra a másik felét. Mint a szivacs, minden cseppet magába szívott.

– Atyám! Mi lesz a misével?

– Ha holnap ide pakol az ács, akkor be köll zárni a templomot, és a mise elmarad. Ezért aztán miseborra sincsen semmi szükség.

Legszívesebben odasóztam volna a híres templomi kehellyel, de hát szent emberről lévén szó, nem akartam magamra haragítani a Jóistent. Inkább hazamentem.

Ami otthon fogadott, se volt mindennapi. Apám összeesve hevert a konyhakövön. Azt mondták, már két órája kómás

állapotában tartózkodik. Szarka doktor ugyan ott téblábolt mellette, de sehogy nem akart visszatérni az életkedve. Anyám közölte: valami pálinkát keresett, amiért két napig dolgozott.

Csabaki bátyám fogadójában töltötte früstökét a kukoricaszedésre felbérelt dolgozó férfitársadalom. Az persze hozzátartozik az eseményekhez, hogy kora reggel tértünk be apámmal a kocsmába, és lassan már a délidőt kongatják, de még Kalapos Győző földjének a határát se láttuk.

Csurfai benyelte pálinkáját, arca elvörösödött, és hosszas lélegző gyakorlat után rucskós köpettel borította be a padlót.

– Te bitang! – Kiáltott rá Csabaki. – Már ezerszer elmondottam, ne csulázd össze a padlót, mert úgy a képedbe mosok, hogy Nagykátáig röpülsz pihenő nélkül!

– Ne haragudj Dezső komám! Véletlenül kicsúszott a számon.

A Jóisten segedelmével Szivacs atya toppant be a fogadóba. Érkezésekor mindig keresztet vetett a küszöbön, és azután lépett csak be, hogy elmormolta magában imádságait.

– No, Isten hozta plébános uram. – Vigyorgott Csabaki. – Ugye nem az eltévelyedett bárányait akarja visszaterelni a helyös ösvényre?

– Az Úr vezényölt hozzád Dezsőm! Töltsed már mög a flaskámat azzal a múltkori pálinkával. El akarom takarítani a templomi kelyheket, és ez az egyetlen szer alkalmas rá.

– Mi is volt az? Ha jól emlékszöm kisüsti.

– Nem – mordult fel az atya. – Szilva löhetött. Azért vélekszöm arra, mert az a rossz szag még mindég itt van az orromban.

– De vigyázzon ám vele! – Töltötte tele a kulacsot. – Kántor uramtól hallottam, a múltkor úgy elmosogatott, hogy egy vödör vízzel alig bírta magát észhöz téríteni. Ott hevert a kápolna padlóján félholtan.

– Azért, mert erős volt a szaga és rosszul löttem tőle. Még a pálinka is kiömlött, amikor elestem. Azért köll most másik.

Hirtelen úgy vágódott ki a kocsmaajtó, mintha Beregi Pista bélmozgásainak dörgése szélvihart fakasztott volna, Ropszky Máté pedig ott állt a söntéspult előtt nyakkendőben, zakóban.

– Dezső! – Kiáltotta lihegve. – Gyorsan töltsél egy korsóval, mert rögvest összeesök!

– Minek rohantál úgy Máté fiam? Egész estig nyitva löszök. Mög mért van rajtad ez az úri hacuka?

– Nem mindönnapi eseményt fogok most közhírré tönni! – Kiáltott Máté.

Ennek a Csurfai örült csak igazán, rögvest kikért egy liter bort hitelbe, bíz ne szenvedjen semmibe hiányt az ünnepléshez.

– Oszt mi lönne az Máté fiam? – Tápászkodott fel apám a padlóról negyed órás kábulatából kiébredve.

– Mögnősülök!

– Elmönt az eszöd te legény? – Mordult fel Beregi Pista.

– Csak möst gyütt mög igazán. Mögéröttem már a házasságra. Mög elkelne mán az asszony a háznál, van ott annyi tönnivaló, akár egész életében ottan robotolhatna.

– Oszt hun vagyon az arád? Ki lönne az?

– Máris hozom a színötök elé. Ehun lapul kinn a kocsma tövében, oda raktam az eresz alá, nehogy elázzon, ha künn esőre fordulna az idő.

Amikor behozta, volt ám döbbenet. Még a megszólalás is nehezükre esett a derék férfiaknak, jobbnak látta mindenki, ha rögvest ivásnak adja a fejét.

– Ez a Rámsáki Rozi – törte meg a csendet Szivacs atya. – Mit akarol te ettől? Anyád löhetne.

– Már hogy löhetne az, mikor néköm azt mondotta, hogy ifjú menyecske?

– Jól van no – szólalt meg Csabaki – de most már jobb lönne, ha kiraknád a szűrét a kocsma elé. Még a végén oda lösz az ivó híre.

– Rakom már, ennyi idő alatt mögtapasztalhatta a jót!

– Mán hogy raknál te engömet akárhová is? – Visított a nő. – Ha arádul vöszöl, jobb ha a fejedbe vésöd, minduttalan a nyomodban löszök, oszt követlek még a világ végire is. – Aztán Máté nyakába vetette magát és nem nagyon akaródzott néki tapodtat se szabadjára engedni.

A legény jajveszékelésére a megtermett férfinép lefejtette róla Rozit, és hosszadalmas erőbefektetés útján tudták a kocsmán kívülre tessékelni. A falut bezengő visításra Bogda Jenci jelent meg kissé ittas állapotban, jókora bökővel a kezében disznóvágást remélve. Senki se akarta lebeszélni a torról, így arról se, hogy Rozi nyomába szegődjön, oszt napnyugtáig üldözze.

Másnap Máté bejelentette, csöppet se tágított a nősülés lehetősége mellől. Ha nem Rozit, akkor valaki mást.

– Mégis kit? – Kérdezte Csurfai.

– Menykóczi Margitot.

– Azt a fehérmájú nincstelent? Az a nő aztán mindönnel párosodik, ami keményebb anyagból vagyon, mint a fokosom nyele. Azért lakik a templom pincéjében, mert az ura elüldözte otthonról, oszt már hajléka sincs.

– Majd én ránevelöm a jóra azt az asszonynépet!

Oszt amit a fejébe vett Máté, azt bíz ember fia nem tudta onnan távozásra bírni. Még aznap délután elment a templomba, szedett egy csokor virágot a mezőn, és Szivacs atya színe elé tárult.

– Tégöd mög mi hozott erre Máté fiam? – Csodálkozott a pap. – Ha a Csabaki fogadót keresöd, akkor eltévedtél, mert az a másik utcában van.

– Magához gyüttem atyám, pontosabban a Menykóczi Margithoz. Arául akarom kérni, ehun-e a nászcsokor.

– Oszt mér ilyen büdös az a virág?

– Mert a tehénszar alatt leltem nyomát.

– Jól van, vidd néki, a pincében hever. De ha mégis ellenállna szoríjjad grabancon, oszt vonszoljad hazáig. Ott tán csak mögnyugszik.

A Margit bíz örült az udvarlójának, nem azért mert pont a Mátében látta meg álmai emberét, hanem lészen valaki, aki végre rendes hajlékot áld a feje fölé. Olybá próbálta kedvességét Máté irányába terelgetni, hogy elkapta annak kezét és saját kebelére tette.

– Szoríjjad Máté, szoríjjad!

Ő meg vigyorogva szorította.

– Érzöl-e már valami változást a nadrágod tájékán?

– Érzök. Úgy vélöm emelködik a magabiztosságom.

– No, akkor kövessél becsülettel.

Kimentek a templomkertbe, hátra a budihoz. Rozi bement és a résen hajigálni kezdte kifelé bűzös gönceit.

– Máté, akkor löszök arád, ha adományozol néköm olyan ajándékot, amit az Isten teremtött, oszt képes engömet egy bizonyos helyön mögbökni. De mostan hozzad ám, és ha möghoztad zárd be az árnyékszék ajtaját.

Máté megvakarta fejét és szétnézett a kertben. Felvett egy darab botot a földről, az egyik bokorhoz ment és leakasztotta véle az ott függő vaddarázsfészket.

– Hát ezt az Isten teremtötte, mög bíz nem csak egy bizonyos helyön lösz képes mögbökni, hanem mindönütt.

A fészket darazsastól behajította a budiba, aztán meg kívülről ráreteszelte az ajtót.

– Möghoztam az ajándékot – kiáltott. – Most elmögyök a Csabaki fogadóba, majd később visszagyüvök, mindön bizonnyal addigra mög fognak bökni azon a helyön.

Nem csak az utcát, hanem az egész falut, sőt még a határt is bezengte Margit visongása. Az volt a szerencséje, hogy Bogda Jenci arra járt bökőjével és kieresztette megszorult helyzetéből. Bár így se járt sokkal jobban, mert a böllér minduttalan disznótort akart rendezni, oszt képes volt a Kalapos Győző kukoricájáig üldözni.

A Csabaki fogadóban visszatért minden a megszokott útra.

– Nem értöm én a nőket Dezső bátyám – panaszolta Máté. – Hát miként lehet nékik a kedvükbe járni? Mögtöszöm amit kérnek, oszt cserébe husánggal üldöznek körbe a faluban.

– Ne törődj vélük Máté fiam, majd csak möglelöd a néköd valót.

– Azt bíz most mögfogadom kendtöknek, hamarébb visz el a doktor kiszáradás gyanújával, mint hogy a menyegzőmön igyák ájulásig magukat a falubéliek.

Korán keltem a minap, mivel apám az akaratom ellenére béresnek adott a kiserdei favágóknak csekély három koronáért. Ugyan azt ígérte, kettőt majd én tehetek zsebre, de mikor megláttam a spájzban azt a nagy üveg kisüstit, kezdtem attól tartani, hogy abból a pénzből árva fillér sem marad, mire hazaérek.

Amint baktattam a fák között, hangos nótaszóra figyeltem föl. A tisztáson két férfi fűrészelt megállás nélkül.

– Te, Dénes! – Szólalt fel a kövérebbik. – Mikor otthonról elgyüttünk, adtál a Bodrinak önni?

– Nem én – szuszogott a véznább. – Miért, ki az a Bodri?

– Hát a kutya, ki lönne más.

– Te, Pál – vakarta meg Dénes a fejét – nekünk lönne kutyánk?

– Hát hogyne lönne! Az a fekete szőrű puli.

– Te, Pál! – Gyűjtötte össze nyálát a vézna, és egy nagy köpettel nedvesítette meg fűrész kiszáradt markolatát. – Az a puli, a Bodri, már két éve mögdöglött.

– Tényleg? – Maradt tátva a kövér férfi szája. – Akkor azért nem öszi mög az ételt, hiába pakolom ki mindön röggel? Szögény feleségöd mindég mögfőzi neki a kosztot.

– Te Pál, az nem a te feleségöd?

– Az enyém lönne? Én mög se esküdtem. De te Dénes igen. Neköd akkora menyegződ volt, mint ide Nagykáta.

– Az nem létezik Pál, én olyan agglegény vagyok, mint annak a röndje! Sose volt asszonyom.

– Te, Dénes! Akkor ki az a nő a mi házunkban?

– Eszöm nincs hozzá.

– Azt a betyár mindönit a szömtelen fehérnépnek! Hát képesnek bizonyult beférkőzni közénk? Azt sé tudjuk ki fia-borja, oszt úgy jár-kel a házban, mintha az övé lönne. De majd én adok neki, csak érjünk haza.

– Jól beszélsz Pál, jól beszélsz! Tekerd ki a nyakát, oszt kössed föld a füstre a kolbászok közé.

Kisvártatva előléptem a fák közül, úgy gondoltam megszolgálok azért a pénzért. A két férfi értetlenül nézte dicsőséges eljövetelemet.

– Hát te mög tán a Róbert király vagy? – Kérdezte Pál.

– Az mög ki volt? – Érdeklődött Dénes.

– Hát én hunnét tudnám. Te szoktad emlögetni mindég ezt a nevet.

– Én-e? Már mögbocsással Pál, de én biza ezt a nevet még sohase hallottam.

– No, akkor ne hazudozzál itten kölök! – Nézett rám először az egyikük, aztán a másik is. – Ki vele, mi a valódi neved, mög mégis, mit akarol te errefelé?

– Már bocsánat, de én Koszó Márton vagyok, és nem király. Én lennék a maguk bérese.

– A miénk? – Érdeklődött Dénes. – Az a kölök, akit a faluból küldtek gallyat szödni?

– Igen. Gondolom szóltak, hogy jövök.

– Nem, bíz senki se szólott, még sose hallottunk rólad. De ha már itten vagy, akkor nem zargatunk haza. Viszont mára befejeztük a munkálatokat, majd holnap beállhatsz.

– Máris befejezték? De hát még csak reggel vagyon.

– Ne azt nézzed kölök! Mögdolgoztunk a jussunkért, oszt ennyi. De gyere öste, aludhatsz nálunk, mög vacsorát is kapol.

– Remélöm, valami jó ételt főz az asszony – sóhajtott fel Pál.

– Miféle asszony?

Az erdő túloldalán állt a favágók háza. Az ajtó előtt ott hevert a kutya tálja telis-tele szaftos birkapaprikással. Mivel az eb nem mutatott tanúbizonyságot életéről, a döglegyek kényszerültek az étek elfogyasztására. Aztán Pál rátette a fejét az ajtólapra.

– Nem hallok mocorgást, nem tört be senki.

Aligha tudott bárki betörni, hiszen az ajtón akkora lakat függött, mint Bolcsár Jenőnek, a falu füstölőjének legnagyobb üstje. A hozzá tartozó kulcs sem volt akármilyen. Nem is tudták azt se zsebre rakni, se a kanna alá dugni, a ház mögötti fa törzséhez támasztották. Miután végre odabe kerültünk körülnéztem, de nőnek nyomát se láttam.

– Nincs itt egyetlen asszony se – közöltem észrevételeimet.

– Hun láttad te azt a nőt, akit a feleségömnek hittél? – Vonta kérdőre testvérét Dénes.

– Ahun-e. – Mutatott a kemence felé. – Röggel ott melegítötte a kutyának valót.

– Az én voltam! Oszt nem a kutyának valót forraltam, hanem a mi vacsoránkat, birkapörköltet.

– Te szentségös Istók! – Kapott a fejéhez. – Azt raktam ki a Bodrinak.

– A csudába te bolond! A szentségös Istók faszáját állítom beléd, de rögvest, ha nem tálalsz elébünk valami öhetőt!

– No, csak ne essél bele a pánikba testvérbátyám, volna nékünk itthon szalonnánk. Majd azt összük vacsorára.

– De hát még röggel vagyon. – Kiáltottam. – Mért akarunk máris vacsorázni?

Oszt mivel szavaim meghallgatásra nem találtattak, hamar az asztalra került a szalonna igazságosan elosztva háromfelé. Miközben falatoztunk, Pál megosztotta vélem néhány kósza gondolatát a jövő favágástechnikájával kapcsolatosan.

– Sokat gondolkoztunk szépecsémmel, mi lönne abban az esetben, ha nem a fűrészt köllene ide-oda ráncigálni a fán, hanem fordítva hajtanánk végre. Értöm ezalatt, hogy két bakra igen nagy fűrészlapot erősítenénk, oszt a sok derék legény mögragadná a rönköt, majd azt huzigálnák jobbra-balra.

Pár perc múlva az étel a végét járta sőt, az én adagom gyorsabban fogyott, mert Dénes rendszerint összetévesztette tálamat sajátjával, és jussomat kezdte aprítani.

– Azt a betyár hétszázát, de jól laktam! – Csapott pocakjára Pál. – Tán a múlt télön laktam ilyen jól utoljára, mikor a Csabaki Dezsőnél disznót vágtak.

– Az ám! – Mosolygott Dénes. – Szögény Csabaki, jól mögötted a disznaját! Alig maradt neki valami kevés. Rítt is másnap, oszt mögfogadta, hogy sose hív el többé bennünket.

– Nem úgy volt az. – Tiltakozott Pál. – Nem azt mondotta állandóan, hogy ögyünk amennyi jólesik? No, neköm épp annyi esött jól, amennyit mögöttem.

– A teringettét, te több mint a fél jószágot nyelted be két övésre! Emlékszöm, napokig föl se bírtál kelni az ágyból, annyira fölfúvódtál!

– Mit vádaskodsz, te szélhámos! – Állt fel Pál, és csapott az asztalra. – Ne vagdalózzál hozzám semmit se! Olyan részögre ittad magad, hogy kis híján mögerőszakoltad a kocsmáros nyolcvan éves anyósát! Öten alig tudtak leszödni róla.

– Most már aztán befogd azt a nagy lepcsös szádat, mert beletöszök valami nehezéköt!

– No, de kend urak! – Álltam föl és próbáltam véget vetni a vitának. – Muszáj itt marakodással foglalatoskodni? Inkább igyanak, addig se gyilkolják halomra egymást.

– Fiam – nézett rám Pál elégedett vigyorral – úgy látom, okosságod fölülmúlja a Jászabó Pali paprikaföldjének kiterjedését.

Te bizony elkelnél itt nálunk, hogy minden röggel bölcsességgel szóljad körbe az eszünk tokját.

Előkerült a spájzból egy üveg pálinka, majd másik és másik.

– A teringettét – rakta le poharát Dénes. – Ennek oszt van huzatja röndösen!

A ki tudja hányadik korty elfogyasztása után Pál nótára kapott. Dénes viszont felállt és lassú, billegő léptekkel közeledett felém.

– De szép vagy te lyány! Mi a neved?

– Nem lyány az te Dénes, hanem a Róbert király. Nem emlékszöl, ő hívott mög minket ide vendégségbe!

A férfi nem igazán foglalkozott testvére kiokításával, továbbra is bennem látta álmai mátkáját.

– Gyere te szépség, háljál velem az éjjel!

– Táguljon tőlem! – Igyekeztem kézzel-lábbal elhárítani a közelségét. – Engem akar meghágni? Ráadásul reggel? Az Isten vágná le a pisálóját, ha nem én vágom le hamarább!

Aztán elszabadult a pokol. Dénes továbbra sem tágított a közelemből, ezért kénytelen voltam testi erőszakba bocsátkozni egy karikás ostor segedelmével.

– Jaj, jaj! – Kiáltott. – Ne bántsál, te falu rózsája! Nem akarok tőled semmi rosszat, csak a szerelemből szeretnélek kioktatni!

– Majd kioktatom én a szerelemből kendöt, hogy egy életre elmegy a kedve az asszonytársadalomtól!

– Segítsél már Pál, mert összetöri a csontjaimat ez a csoroszlya!

Pál ugyan próbálkozott a székből való felállással, de mivel harmadik nekifutásra sem sikerült, nyugovóra hajtja fejét. Dénes sem húzta sokáig, a kiérdemelt veréstől a földre rogyott, és hangos horkolásba kezdett. Én meg szedtem a lábam, meg sem álltam hazáig. Meg is mondottam apámnak, tartsa meg nyugodtan a jussomat, de cserébe soha többé ne adjon béresnek senki fiához.

Egyszer nagy tragédia történt Beregnyei Kázmér rokonságában, de annyira, hogy a családnak a következő vonattal már indulnia is kellett a városba. Így aztán ideje se maradt megfelelő helyettesítőt keresnie fűszeres boltjába, még csak az utcán se talált egy árva lelket, akit felbérelhetett volna. Az állomás felé menet azonban megpillantotta Jánost, amint céltalanul ténfereg az út menti rekettyésben.

– Te János! – Kiáltott rá. – Akarol-e tíz koronát keresni?

– Akarok. – Majd leguggolt és az avarban kezdett matatni.

– Mit csinálsz János?

– Hát keresöm a tíz koronát.

– Ehun van. – Csapta a tenyerébe Beregnyei. – Nincs más dolgod cserébe, mint kinyitni a boltomat, eladni a portékát, mög eltönni a pénzt olyan helyre, ahonnan nem löhet ellopni. Itt a kulcs is. Mög tudod csinálni János?

– Mög tudom.

– El tudod adni az árút?

– El én.

– Az árát is el tudod tönni?

– Már hogyne tudnám. Azt tudom a legjobban.

– Akkor möhetsz is János nyitni. Estig be se zárjál!

A derék Jancsi olyan büszkén vonult végig a falun, mint egy kitanult fűszeres inas. Kellő rátermettséggel nyitotta ki az üzlet ajtaját, oszt befészkelte magát a pult mögé. Ott meg várt becsülettel, mígnem az első vevő, Rámsáki Rozi meg nem érkezett. Pördült-fordult vigyorogva virágmintás pendelyében, majd a pult előtt állapodott meg.

– Sót kérök János.

– Jó. – Közölte, de a helyéről nem mozdult el. Rozit nézte.

– Hozod a sót János?

– Hozom.

Mivel csak nem ment sehová, a só meg magától nem jött oda, kezdett a jóasszony egyre türelmetlenebbé válni.

– Oszt mikor hozod?

– Mindjárt. Csak előtte nézöm a napsütést.

– Engöm nézöl János, nem a napsütést.

– Mert elém rakta a pofáját, oszt nem látok távolabb.

– Na, most már befejezzed és hozzad azt a sót – harsogott a Rozi, hogy a falu határában is hallani lehetett a hangját – mert nem érök rá egész nap itten sorba állni.

– Jó. – Bólintott, majd elé rakott egy üveg mézet.

– Ez nem só János, hanem méz. Sót kérök.

– Nincsen só. Ez van. Eztet vigye.

– Nem akarok mézet vönni. Sót adjál. Ahun van-e a fal mellett.

– Az nem só.

– Hát mi?

– Zsák.

– De a zsákba só van.

– Azt hunnét tudja, mikor nem látszik át? Mögmondtam, eztet vigye – tolta közelebb a mézet.

– Nem köll méz János! Levest akarok főzni. Abba nem töhetök mézet.

– Már hogyne töhetne. Mögfogja, oszt beletöszi. Nem mindegy magának mi van benne? Adja az árát, oszt eridjön.

– Majd olyat adok én mindjárt, hogy azt nem fogod zsebre tönni.

A Rámsáki felkapta Beregnyei lapátját, és csépelni kezdte Jánost ahol csak érte. Az meg vonyítva futkározott körbe-körbe, mígnem belebújt az egyik üres hordóba. A nő kibontotta a zsákot,

kimérte só adagját, az árát meg leszámolta, oszt mán ment is Isten hírével. Valamivel később megérkezett a Csüregi Ilonka, de a boltot üresen találta.

– Hahó! Van itt valaki? – Kiáltott.

– Nincsen senki. – Suttogott János a hordóból. Aztán kidugta a fejét.

– Te vagyol az János?

– Tán süket kend, hogy nincs itt senki? Már mondottam, hogy nem én vagyok.

– Na, másszál elő septibe, nem érök én rá bolondozni. Plébános uramnak főznék levest, kérök hozzá babérlevelet.

A derék legény előbújt rejtekéből, fölkapta a lapátot, amivel a Rozi seggére verte a neki kijárót, oszt a vállára téve föl-alá lépdelt, mint egy hős vitéz.

– Hát azt ne itten kérjön, hanem a postán. – Közölte végül. – Mink nem tartunk levelet.

– Már hogyne tartanátok János, ahul lóg-e a szögön. Adjál abból egy adagot.

– Fogja. – Akasztott le egy köteg szárított fűszerpaprikát.

– Ez nem babérlevél János, hanem paprika.

– Ne vitatkozzék, hanem vigye amiért együtt, adja az árát, oszt eridjön.

– De én nem ezért gyüttem! – Ordított az Ilonka. – Babérlevél köll, értsed már mög!

– Az van, amit adtam. Babérlevél, oszt punktum.

– De ez piros, János. Amaz mög zöld.

– Hát nem mindegy magának milyen színű? Most piros van. Eztet kaptuk. Adja az árát, oszt táguljon a boltomból!

– Majd adok én neköd olyan boltot, hogy arról koldulsz, te bitang.

Kitekerte Beregnyei uram fűszerőrlő gépének nyelét, és Jánosra vetette magát, majd ütötte-vágta szegényt. Miután a derék legény befészkelte magát a zsákok közé, Ilonka nem volt rest kiszolgálni magát, persze az árát se csalta el, mind egy szálig leszámolta a pultra a Rozi pénze mellé, aztán már ment is a dolgára.

Igen sok vevő akadt még aznap, akikkel alaposan meggyűlt a János baja.

– János! – Hallatszódott Jármányki feleségének vérfagyasztó üvöltése. – Ne zellert adjál! Zellert nem töhetök a szilvás gombócba! Értsed már mög hogy fahéj köll!

Valamivel később meg a Csabakiné kergette a fűszeres üzlet körül egy vasvillával.

– Az ég áldjon mög János! – Rikoltozott. – Fogjad már föl, hogy köménymagból nem löhet teát főzni.

Kijárt még ott egy kis patália, meg kiabálás, de végül, mindenki megkapta a magáét, ki a fűszert, ki pedig a verést. Estefelé járt már, amikor a derék legény felmarkolta a pénzt, és kereket oldott. Másnap reggel a Beregnyei Kázmért magával ragadta az ámulat, mert alig hitt a szemének, hogy János mennyi sok portékát eladott, és milyen szép rendet hagyott az üzletben. Ám, mivel a bevételnek hírét-hamvát se lelte, elindult hát, hogy számon kérhesse a segedelmén.

– Derék munkát végeztél János. – Vigyorgott Beregnyei. – Oszt a pénzöm az hun vagyon?

– Hun lönne, hát ott van kend zsebében.

– Nem az János, hanem az, amit a boltba kaptál.

– Az eltöttem.

– De hová?

– Aztat nem mondhatom mög.

– Neköm nyugodtan mögmondhatod János – vigyorgott a Beregnyei – mert az bíz az én pénzöm.

– Tőlem aztán kend nem fogja mögtudni, ha a lábom elé hever oszt ríva könyörög, akkor sé.

– Azt a betyár mindönödet te bitang. – Kapott fel egy jókora husángot a földről. – Majd adok én neköd rívást, mög könyörgést. – Aztán csak csépelte szegény János seggét, ahol csak érte.

– Hagyja abba kend, ne ütlegeljen!

– Akkor mondjad mög, hogy hun a pénzöm!

– Aztat mind beledobtam a pöcébe.

– Oszt mért, te bitang? – Kurjantott a Beregnyei. – Volt pofád belehajítani?

– Kend csak csöndesüljön el. Úgy töttem, ahogy kérte. Olyan helyre raktam, ahonnan nem lehet ellopni.

Beregnyei Kázmér ettől olyan dühbe gurult, hogy tíz koronáért felfogadta Csángó Lacit béresnek, aki lábánál fogva lógatta bele Jánost a ganéjba, oszt egészen addig ott tartotta, míg mind egy szálig elő nem kaparta a szar alól az aznapi bevételt. Aztán a Laci gyorsan meg is bánta, hogy ilyen munkára szegődött, mert a János addig ficánkolt, míg mindketten bele nem hullottak a salakba, oszt evickélhettek ott napestig, mire képesek voltak önszántukból kimászni.

Híre ment a faluban, hogy szombaton este Börje Jocó állattartó gazda nagy mulatságot óhajt lebonyolítani. Ki is doboltatta: mindenki lemehet a borospincéjébe, és kóstolás alá veheti a jobbnál jobb nedűket. Vártuk a becsületes meghívást, de se nekünk, se a társadalom más, keményen dolgozó tagjának nem érkezett dísztávirat. Bíz mind én, mind Raffai Zoli barátom úgy döntöttünk, akár meghívóval, akár anélkül, de részesévé kívánunk válni a nem mindennapi eseményeknek.

Mire a porta tájékára érkeztünk már tartott az esti dínomdánom. Az udvaron állították fel a böllér hatalmas disznótoros asztalát, körülötte pedig ott ücsörgött a jónép.

– Igyék mindönki! – Kiáltott Börje Jocó. – Mindjárt kész a leves, oszt lehet önni!

Ezt hallván rögvest megjegyeztem a Raffainak, nem ártana, ha mi vennénk kezelésbe azt az étket. Még a végén képesek lesznek kifelejteni némi hozzávalót.

A konyhaablak résnyire nyitva állt, odabent pedig Jocó anyja sürgött-forgott a lábasok körül. Aztán olyan hangos dörrenés vonult végig a helyiségen, mintha leszakadt volna a födél. A tető azonban ugyanúgy állt a helyén, mint korábban, viszont bűz terjengett a levegőbe, akár a faluvégi dögkútnál.

A nő felhúzta pendelyét, és letolta hatalmas barna folttal rondított bugyogóját. Nem kellett se nekem, se cimborámnak ettől több. Olyan öklendezés jött ránk, mint mikor Csurfai felitta a Csabaki napi borállományát, és akkor jött rá, hogy nem fér el a gyomrában, amikor már kifelé csorgott a száján kissé habosabban és rucskósabban.

– Hát nem kigyütt a fosom a fingommal karöltve! – Forgatta a viseletes ruhadarabot. – Mögyök, oszt beáztatom, nehogy ki kölljön dobni, mikor mán csak ez az egy van belűle.

– Komám! – Csaptam Raffai vállára, mikor a vénasszony félpucéran kibillegett a helyiségből. – Gyere, oszt sózzuk meg azt a levest. Még a végén a burzsuj vendégsereg megszólja a ház népét, hogy itt bíz a fűszerrel is spórolnak.

Bemásztunk az ablakon, oszt rendesen megkotyvasztottuk a lábas tartalmát, amit a vidék vasorrú banyái mind megirigyelhettek volna. Nem volt híja se sónak, se borsnak, se paprikának. Sőt, barátom felseperte a padlót, oszt egész lapát pormacskát hintett az ízletes vacsorába.

Ám mi is megkaptuk a jussunkat a nekünk kijáróból. Képesnek bizonyult Jocó anyja alul öltözötten visszasomfordálódni az étkek közé, és ráadásul olyan sebesen, hogy már csak a pincébe maradt időnk leszökni.

– No, komám! – Csapta össze tenyerét Raffai. – Nem árt, ha könnyítök valamelyes magamon.

Az asztalon ott sorakoztak Börje Jocó legjobb borai díszüvegbe mérve. Cimborám sem volt rest, letekerte a kupakokat, a jó nedű nagyobb részét a sárba öntötte és azokat saját pisájával töltötte vissza.

– Nem bánnám, ha azt a kettőt te eresztenéd teli – nézett rám – én már kiszenvedtem magamból az utolsó cseppet is.

Nem kellett kétszer mondania, mivel már csavargatott a folyadékfelesleg.

Odakint aztán felharsant a nép, Jocó anyja jelent meg az udvaron a koszttal. Ez mutatkozott a legalkalmasabb pillanatnak, hogy kiszökjünk a házból.

– Fogjanak hozzá – kiáltott Jocó – oszt lakjanak jól!

Az éhező emberiség mohón szedte teli tányérját, kanalat ragadtak és az isteni áldás elharsogása nélkül nyamnyogták az ételt. De megérezte mindenki az úri vacsora ízét.

– A nemjóját! – Fintorgott a polgármester. – Jól mögsózta ezt kend!

– Tán sok fűszer akadt a stelázsin, oszt nem tudták hová tönni? – Mordult fel a csendőr, és az egész tál levest a verandáig hajította, ahol aztán csúfos véget ért mind a finom étek, mind a drága portéka.

– Azt a betyár hétszentségit a mögfásult büdös életbe! – Üvöltött Szabó Márton az erdész. – Önni hívott kend, vagy lebetegíteni? Szánt szándékkal nem táplálkoztam otthon katonányit se, oszt most egész éjszakára éhön maradok? A Jóisten csapná mög kancsikával a büdös szipirtyót!

– Elhallgasson maga férög! – Rikácsolt a nő. – Hát arra van esze, hogy a másik étkit szidja? Inkább maradna csöndbe, ha nem ízlik!

– Semmi pánik embörök! Ha nem öszünk, akkor igyunk. Odale a pincémben már kimértem kendtöknek a legjobb borokat. Máris mögyök értük, oszt higgyék el, gyógyír lösz ez mindön sebre, amit anyámasszony levese magukra karistolt!

– Befogd a szád te csozé! Már te is engömet szidalmazol? Na, csak törje el a Jóisten a kezemet, ha én még egyszer zabálnivalót készítök a nyámnyila belednek!

– Barátom – súgtam a Raffai fülébe megbújva a veteményesben – gyere, szereljük meg a budit, mert nemsokára ott fog csoportosulni előtte a jónép várva a meghitt bebocsátásra.

Komoly munkát nem igényelt megbontani azt, amit már a teremtő akarata tartott össze. Biztos, ami biztos, annyira meglazítottuk az ülőkét, hogy ténylegesen csak a latrinából fölszálló gázfelhő marasztalja a helyén.

– Ehun vagyok embörök! – Állt meg az asztal előtt Jocó és pakolta szét a minőségi bort. – Ha ezt mögisszák kendtök, bizton állítom, elfeledik mindön bánatukat.

Teletöltötte a poharakat, a szomjhalál szélén álló burzsuj társadalom pedig mohón nyelte magába a toroknedvesítő szőlőcsodát.

– Ez Istenkáromlás! – Kiáltott fel Szivacs atya a löttyöt öklendezve. – Már mögbocsásson, de miféle húggyal itat bennünket?

– Hun érlelte ezt Jocó bátyám? – Tűnődött el Jászabó Pali. – Ittam már annyi mindönt életömben, de még semmi se húzta össze így a bélömet, mint ez.

– Komolyan mondom, ez tényleg mindönnek a teteje! – Morgolódott az erdész. – Nem ölég, hogy éhön maradtam, de ez a lötty teljesen mögforgatta a bélöm röndjit.

Felállt és akkorát durrantott, hogy az asztalon lévő poharak mind megremegtek. A csendőr hangos vihogás közepette szavalta el legújabb szerzeményét:

Márton bátyám hasmenéstől sündörög,
lépte nyomán béka recseg, sün dörög.

– A jó édös anyádrúl költögessél szavalnivalót, ne rólam. Bíz mondom, ha nem lönne csendőri uniformisod úgy szájon hasítanálak, hogy benyelnéd a saját fejedet, oszt azt finganád kifelé három napon keresztül!

A kerti latrina felé vette útját, benyitott, leoldotta a gatyamadzagot és terebélyes seggét az ülőkére helyezte. Reccsent a fa és összecsuklott a szerkezet. Az erdész akadály nélkül hullott bele a félméteres trágyakupacba.

– Az istenit neki! – Kiáltott. – Segítsön valaki! Leszakadtam a budival, oszt belehullottam a mélyibe!

Kalapos Győző a bor rossz íze ellenére lehajtott néhány pohárkával, majd ingatag léptekkel indult meg a vesztőhely felé. Belépett, behunyta szemeit, letolta nadrágját, megkapaszkodott az oldalfalba és az emésztőbe hugyozott.

– Álljon mög kend! – Harsogott az erdész. – Hát nem lássa, hogy engöm pisál?

– Maga mit csinál odale a ganéj tetején? Csak nem ejtött bele valamit, oszt most azt keresgeti?

– Ne viccelődjön már, hanem segítsön ki innét! Adja a kezit!

Kalapos Győző minduttalan hiába próbálkozott a nagytestű erdész kimenekítésében, az nem akarta elhagyni a gödör mélyét.

– Ne rángasson annyira komám, mert ott kötök ki maga mellett!

– Akkor dögöljön mög a szomszéd tehene is! – Kiáltott, oszt lerántotta a földes gazdát.

– Mit merészölt tönni kend? Ezt jól mögcsinálta, most aztán úgy löhet, itt fogunk gubbasztani gyűvő nyárig.

– Segítség! – Kiáltották. – Mögszorultunk a ganéjba!

– Cimborám – néztem a Raffaira – most magadra hagylak, addig ügyeld a népet, nehogy belefáradjanak a nagy mulatozásba, és haza szivárogjanak innen.

– Mért Márton öcsém, hova készülsz te eltávozni?

– Csöppet se aggódj, jövök én, ahogy tudok. Gondoskodni fogok arról, hogy a mulatozás reggelig kitartson, oszt megemlegesse azt Börje Jocó élete végéig, hogy nem sürgönyzött meghívót a falu becsületes embertársadalmának. Várd dicsőséges visszajövetelemet, kitartásodért cserébe pedig megígérem, olyan patáliát teremtek, bíz kő kövön nem marad.

Öt perc se kellett átérni a falu túl végére, a Kispacsirta utcába. Sietségem okán elnéztem magamnak azt a tényt, hogy végiggyúrtam mezítláb az úton megtermett, már kihűlt, de még mindig ragacsos lótrágya kupacot. Az sem hátráltatott dicsőséges menetelemben, hogy úgy bűzlöttem, akár Csatra Géza, ha részegen saját nadrágjába üríti kifelé kandikáló salakanyagát és ennek megtörténéséről néhány napra megfeledkezik.

Megérkezve úti célomhoz hangosan bezörgettem az ablakon. Szegény Ropszky Máté nem tudom hol járhatott, de hosszú idő telt el, mire megjelent a kertkapuban elvörösödött arccal, összevizelt nadrággal. Poharat szorongatott, ami félig volt telve sárga folyadékanyaggal.

– Mit zörgetöl éjjel te Márton? Tán apád nem bír möggyürkőzni a pálinkával oszt értem küldetött segítség végött?

– Nem Máté bátyám, komolyabb a baj! Odaát a lakomán Börje Jocó éppen kendet szégyeníti meg. Azt hazudja az embereknek, milyen csúfosan ellátta Máté bátyám baját. Hogy két napig fel se bírt kelni a ganéjból, ahová leterítette! Meg azóta a szemébe se mer nézni, és minduttalan fejet hajt, ha találkoznak. Szerinte így akarja kend elkerülni az újbóli megmérettetést!

Az amúgy is vörös feje olyan színárnyalatba váltott, amit jómagam már meghatározni se tudtam miféle. A poharat hozzávágta a ház falának, de úgy, hogy nem csak az ivóeszköz ért csúfos véget a benne lévő furcsa szagú folyadékkal, hanem a fal tapasztása is megrogyott.

– Azt a szentségös anyám úristenit a büdös disznajának! Önné mög a penész a háza pincéjét! Hát nincs nyugodásom ezektől a burzsuj népektől? Még arra se hagynak időt, hogy lemércézzem, amennyit mögiszok, azt mind kihugyozom-e áltó helyemben. De majd én átmögyök, oszt úgy kiosztom, hogy annak visszaosztására nem lösz képes senki embör fia!

Az utcába érve már hallottuk a nevetést, a mulatozást. Titkon meglépve Máté mellől, Raffai cimborám társaságába szegődtem a rekettye mögé, és onnan figyeltük a további történéseket.

Máté annyira összeráncolta homlokát, hogy a bőrhullámai között az ácsceruzája is megállt volna. Bevágta maga mögött a kertkaput, de úgy, hogy az szinte kiszakadt tokjából.

– Az anyám pöce illatú pacsuliját kenöm rögvest a büdös parasztjára! – Ordította el magát, majd kikapta Jocó kezéből a korsót, és a földhöz csapta.

– Maga mög mi a fenét képzel? – Hökkent meg a gazda. – Bejön ide, oszt szabadon vandálkodhat?

A legény felszívta az összes taknyát, és hatalmasat csulázott a férfi becses képibe.

– Hogy merészöl engöm mögszégyenítés tárgyává tönni? – Majd akkora sallert kevert le, hogy Jocó az asztalra repült, és ott aztán mindent felborított, amit lehetett.

Alig kecmergett talpra, Máté megmarkolt egy husángot, és rávágott a férfi kemény seggére.

– Az anyád úristenit te galád! – Sikoltott Jocó női hangon. – Miska! Bilincsöld mög a csozét, és vidd a fogdába!

A csendőr a fűben feküdt, nadrágja pisában úszott. Hiába próbált a gazda életet lehelni belé, az csak nem akart kikecmeregni a kábulatból.

– Fú, az anyám úristene szorongassa mög a torkod, te ganéj! Hát tömlöcbe akarsz juttatni?

Máté a szendergő öregasszonyt egyetlen mozdulattal lekényszeríttette a székből és az ülőalkalmatosságot a paraszthoz vágta. Reccsent a fa meg a térdkalács is, Jocó pedig a galagonya tövébe hemperegve üvöltött, ahogy a torkán kifért.

Ezalatt a pöcében egész kis társaság gyűlt össze. Megfeledkezve szorult helyzetükről a szarkupac tetején

snóbliztak, és egymást kenegették mulatságból az orrfacsaró gyurmával.

– Kend ne csaljon! – Mordult Bogda Jenci az erdészre. – Láttam, most lükött ki egy koronát a keziből oda a kupacra!

– Nem pénz volt az, hanem a csulám!

– Ne hazudozzon mán! – Markolt bele a salakba a böllér, és húzta ki az érmét. – Ehun van-e! Úgy éljek Márton bátyám, ha megint csalásra vetemödik belefojtom a ganéjba!

– Fejezzék már be! – Sóhajtott Szivacs atya. – Inkább folytassuk, ha már az Úr összezárt minket a budi mélyén. Bíz mondom urak, ez próbatétel a Jóisten segedelméből.

– Hát atyám – vakarta meg fejét Kalapos Győző – tudom, Isten útjai kifürkészhetetlenek, de azért azt mán tülle is sokallom, hogy itt füröszt minket a szarba, oszt nem nagyon akaródzik neki kihúzni.

– Kihúz minket, ha elgyün az Úr királysága!

Máté sem elégedett meg a veréssel. Kinyitotta a disznóólakat, és a husánggal mind kizargatta a jószágokat. Aztán bekecse alá dugott egy üveg pálinkát, oszt jól végzett dolga után maga mögött hagyta a tetthelyszínt.

Jocó nyöszörögve kecmergett talpra, sántikálva vette útját a pince felé orvosság után nézi.

– A disznóim! – Ordított fel mikor egy pillantást vetett az ólra. – Hol vannak a disznóim?

Még a fájdalmai sem szabtak gátat rohanásának, úgy iszkolt a kalyiba felé, hogy bíz attól tartottam elragad a szele, és minket is a pöcébe röpít. Benézett, de odabent semmit se látott, mindössze két kupac szalmát, amit reggel rakott be és három kupac szart, amit már egy hete ki kellett volna hordania.

– Ellopták a malacaimat! Mind ellopták. Egy fikarcnyit se hagytak belülle a csozé útonállók!

Vadul csapkodta az ól ajtaját, az erős fém elfáradt és az rögvest a kezibe bicsaklott. A földre rogyott, belemarkolt a disznó sarába, oszt önkívületi állapotában mind a fejére szórta.

– A jószágaim! – Zokogta. – Szömöm fényei! Kicsi disznócskáim, hol vagytok?

Nem kellett sokat várni a válaszra. A szomszédos portáról hangos visítás hallatszott.

– A Jóisten döfne mög bicskájával a nyakatokon bennetöket! A mindönit a rohadt dögöknek, hát volt pofájuk lezabálni a veteményösömet!

Becskei Tihamér a szomszéd gazda klotgatyában rohant a malacok után, és jókora furkósával minduttalan végighasított a hátukon.

– A disznóim! A dudvára való mocskos parasztja, hát képes testi sérelmökbe bocsátkozni ellenük! Erissze el őket, mert olyat bemosok a pofájának, hogy nem győzi majd kiszárítani! – Iramodott meg felé.

– Az anyádat te galád! Van pofád lezabáltatni a kertömet a disznaiddal! Majd adok én a seggödnek olyan odarúgást, hogy a valagad mind egy szálig betömi a likadat, oszt nem löszöl képes bíz még trónolni sé egyedül!

Találkozásuk pontja valahová a két porta határára esett, ott aztán úgy összegabalyodtak, bíz senki ember fia nem tudta volna kioldani azt a csomót.

Idő közben a kerti budihoz a csendőr is megérkezett.

– Kendtök mit csinálnak odalé? – Nézett a szaporulatra értetlenül.

– Nem lássa Miska komám, snoblizunk.

– De mért az emésztőbe?

– Mert csúfosan belehullottunk mind, oszt nem tudunk kikapaszkodni.

– Akkor ne aggodalmaskodjanak az urak! Gyüvök!

– Várjál Miska! – Kiáltott az erdész, de mire a mondat végére ért, a csendőr már ott dagonyázott közöttük.

– Mit rikácsol Márton bátyám, tán ki akarnak hagyni a játékból?

– Dehogy hagytunk volna, de ha mindannyian idelent löszünk, akkor ki fog minket kiszabadítani?

– Majd a Jóisten kihúz minket, ha elgyün az ő királysága – Szólalt meg a pap.

– Na, én is ettől féltem!

Az Úr királysága azonban nem nagyon akart eljönni, legalábbis aznap éjjel nem. Valamikor másnap dél felé lelték nyomukat az elveszett férfiaknak, de akkor azok már annyira elbarnultak, meg úgy bűzlöttek, hogy először azt hitték csoda történt, és az Úr jelet adva szobrokat gyurmázott az ürülékből. Volt fogadkozás a faluban, bíz többé senki se tesz be a lábát Jocó elátkozott rezidenciájára.

Csodájára járt a falu apraja-nagyja Csabaki Dezső kocsmájának. Szivacs atya éppúgy ott tolongott az első sorban, pedig róla köztudott volt, hogy kizárólag akkor tért be kocsmába, amikor az Isten erre külön kérvényben utasította.

A minap reggel különleges esemény fészkelte be magát a fogadóba. Természetesen Csurfai Gyula lett az első ünneplő, aki nyakkendőben, zakóban jelent meg az ivóban, és még ugyan azt sem tudta mi az ünnepelnivaló, ő már megkezdte pálinkával és igazi szüreti borral a mulatozást.

A korai órákban Kaloda Pista, a postás nem mindennapi csomagot adott át Csabaki Dezsőnek. Azért számított ez különlegesnek, mert Pista még levelet se nagyon szokott hozni, nemhogy ekkora ládikót. Akadt is a dobozon mindenféle városias írás, de olyan, hogy azt sem Sarfai tanár úr, sem pedig Szivacs atya nem tudta megolvasni. Mindösszesen egyetlen szócskát értett meg a felszaporodott társadalom: Meglepetés!

– Dezső komám, nyissad ki! – Szólalt meg a pap. – Hadd lássuk mit rejt a mélye!

– Elmönt az esze atyám? Ha kibontom, már nem lösz möglepetés. Akkor mög minek ez a nagy hóbelevanc?

– Ha nem nyissa ki – csatlakozott a szólók közé Ropszky Máté – akkor miként fogjuk mögtudni, mi vagyon benne?

– Ne játszd már az elmönt eszű Tóbiást Máté fiam! Van annyi derék, mög bölcs embör a falunkba, biztosan ki fogjuk mi azt együttesen találni.

Összeültek a község legendás észjárású emberei. Olyan kerekasztal-tanács bontakozott ki Csabaki bátyám ivójában, amit még a városi atyafiak is megirigyeltek volna. Mivel komoly munkáról lévén szó, Dezső az asztal közepére – mert bizony

ténylegesen hozattak egy asztalt, ami kerek – elhelyezett néhány flaska bort, meg némi pálinkát. De bíz azt kikötötte, csak akkor ihat valaki, ha hasznos, vagy elfogadható ötlettel áll elő. Találgatásokból kijutott bőven, tán nem akadt olyan derék jóravaló ember, aki ne próbálta volna megfejteni a doboz tartalmát.

– Szekér biztosan nincs benne – szólalt fel Bujáki Tihamér, majd a pálinka felé nyúlt. – Azért is nincs, mert a láda kisebb, mint az.

– No, mögálljon kend tüstént! – Csapott a kezére Dezső. – Nem az ihat, aki mögmondja, mi nincs benne, hanem az, aki azt közli, mi van. Ennyi erővel mindönt elsorolhatnának, ami nagyobb, mint a láda, oszt rögvest fölinnák a kocsma összes létező folyékony anyagát.

– Balta löhet – közölte Csurfai Gyula. – Möglátásom szerint kaptál egy újat. Adj gyorsan a szilvából!

– Lassan a testtel Gyula bátyám! Oszt mért kaptam volna új baltát, ha bíz neköm régi se volt. Ha valakinek nincs régi portékája, az aligha kaphat helyötte újat. Ezért bizony kend ne akaródzon követelni semmiféle szilvát!

– Gomba van benne Dezsőkém – vigyorgott Csatra Géza – de nem akármilyen. Van ottan erdei, de tán még mezei gomba is. Én amúgy boros lönnék, ezért abból a pirosból kérnék egy pohárral.

– Most már aztán elég lögyön! – Csapott az asztalra a kocsmáros. – Hát mit fogunk itt tartani, fölsoroló napot? Minönki közli azokat a dolgokat, amik belefférnek, oszt mán megint ott tartunk, hogy fölisszák a kocsmámat.

– Akkor kend mit javasol? – Tolongott az italok felé apám. – Miféle segedelömmel tudhatjuk mög a csomag tartalmát?

– Neköm volna javallatom! – Húzta ki magát Szivacs atya. – Azt már tudjuk, ami benne van, az nem nagyobb, mint a boros ládád. Tögyük vízbe. Vagy fönnmarad a tetején, vagy elsüllyed.

A plébános bölcselete megvilágosodást hozott az ivóra. Csabaki bátyám úgy vitte a csomagot a verandára, mint a koporsót. A nép pedig csöndesen követte, akár a gyászmenet. Odakint a mosakodó hordó tele volt esővízzel. A kocsmáros belehelyezte, majd elengedte. A láda a hordó mélyére süllyedt.

– Elnyelte a víz atyám – fordult a pap felé. – Akkor ez most mit jelent?

– Azt, hogy nehéz dolog van benne. Most pedig ha nem bánod, mögízlelném a borodat.

– Várjon csak! Ne ízlelgessön odabent semmit! Azt, hogy nehéz, már akkor tudtam, mikor mögemeltem. Tán mögvagyon két kiló, hanem három. Most aztán beáztattuk röndösen, ám nem jutottunk közelébb a mögoldás kulcsához.

– De bíz közelebb lönnénk! – Lökte félre a papot Bujáki Tihamér. – Én már levontam következtetésöm a látottak alapján. A ládába biztos nincs se kacsa, se ladik, mert azok nem süllyedtek volna el. Ebből rögvest következik, mi az, ami elsüllyed.

– No, komám, akkor ne húzzad az időt, tárjad felénk tudományos kinyilatkoztatásod!

– Hát likas ladik! Vagy döglött kacsa. Azok bizony elsüllyednek azonnal!

– Már mögbocsássál Tihamér komám, de mint azt már közös erőbefektetéssel mögállapítottuk, nem löhet olyan nagy dolog, mint a csónak, mert bele se férne. Elhullott jószágot mög ugyan ki dobozolt volna részömre?

– Nem olyan ladikra gondolok! Hanem farigcsált szoborra! Sarfai uramnak is van odahaza a vitrinbe.

– Van ám – erősítette meg a tanár.

– Löhet, löhet – morfondírozott Csabaki – de mért likas ladikot faragna néköm valaki? Mért nem lik nélkül? Bár mög köll valljam komoly valóságalapja van az általad mondottaknak, ezért ihatsz odabent valami itókát. De azért azt tönném javaslat tárgyává, hogy ne álljunk mög ennél a gondolatnál, hanem próbáljuk listára rakni a további lehetőségöket.

Estefelé járt, de a lehetőségek tárháza nem akart elszaporodni. Jöttek az asszonyok hetedhét határról, mert ilyen jelenésnek, mint a mi tájékunkon, még sosem lehettek tanúi. A megtermett dolgozó nép ott tengett józanul a kocsma küszöbén, oszt többen már haldokoltak a szomjúságtól. Ugyan el-elfogyogatott néhány kupica pálinka, meg egy-két pohár bor, de attól csak szomjasabbá vált a gondolkodó társadalom.

– Én amondó volnék – törte meg a csendet Lacskai Béla – nyissuk ki!

– Még mit nem – morgott a kocsmáros. – Azért mönt el a teljes napunk, hogy csak úgy egyszerűen kinyissuk? Márpedig itt nem lössz láda kinyitogatás, se ajándék mögnézögetés. Nincs mit tönni, el köll ásni ezt az átkozott dobozt, de olyan mélyen, hogy azt onokáink se találják mög többé. Még ma fölkereködök, oszt titkon kiviszöm az erdőbe!

– Vigyed komám! – csapott a vállára apám. – De akkor most már jó lönne, ha kiszolgálnál bennünket valami itókával, mert a végén itt halunk mög kupacba.

– Igyák kendtök, ami az asztalon van!

Dezsőnek nem kellett noszogatni a kiszikkadt csoportosulást. Míg azok megittak minden ihatót, kiosont a kocsmából és meg sem állt a kiserdőig. Én a nyomába szegődtem, kilestem hová ássa a ládikát, és miután visszatért az ivóba puszta kézzel kapartam elő.

A csomagban szép kék szegélyű hímes keménypapír hevert, valami oklevél névvel illetve. Emellett sárgára festett, talán vasból készült borosüveg. Végül egy levél, amin ez állt:

Tisztelt Csabaki Dezső!

Ön tíz évvel ezelőtt benevezett a legjobb borok versenyére. Sajnálattal pályázati levele és bora elkallódott, de most megtaláltuk. Nem tudtuk eldönteni, azért lett-e ilyen jó a nedűje, mert tíz évig állt az üvegben, vagy az ön szőlője és szakértelme minden évben hasonló termést hoz. Ezért úgy döntöttünk idén önnek adjuk az első helyért járó díszoklevelet és az arany szobrot.

Gratulálunk a győzelméhez!

Paprikaszedés

Paprikaszedésre érkezett a falu keményen dolgozó társadalma Kalapos Győző portájára. Magam is apámmal tartottam remélve néhány korona kiérdemelt jussot, de főként azért, hogy Raffai barátommal kitanulhassuk a munka szeretetét. A Győző Csurfai Gyulát emelte irányító pozícióba, míg ő maga vissza nem tér sürgős ügyletének lebonyolításából.

Csurfai hozzálátott tevékenységéhez, először mindenkit a Kalapos által hozott borhoz irányított, majd miután megitták a kijáró fejadagot, korai früstököt rendelt el. Delet kongattak már, de a garabolyok még üresek voltak, és a jónép mind a fűben heverészett. Persze lett acsarkodás, mikor a földes gazda visszatért közébünk. Közzétette, maga vállalja föl a hajcsár szerepét, oszt a nap hátralévő részében elvégezteti velünk a teljes munkafolyamatot.

Bogda Jenci nagy szónok hírében állt, a hátam mögé lett beosztva, oszt mondotta a magáét, de a keze nem akarta elragadni a munka végét.

– Kend mit jártatja annyit a száját? – Mordult rá Kalapos. – Szödje már azt a paprikát!

– Hát nem lássa? Már leszödtem! Vagy tíz perce szorongatom itt. Hát hányszor szödjem le ugyanazt a paprikát?

– A többit szödje, maga bitang! Mit képzel, egész nap azt az egyet szödi le, én mög számoljam oda becsülettel a napszámát?

De nem csak a Jenci ódzkodott fáradékony testének megerőltetésétől, Pista bátyám karján a paprikával teli garabollyal már fél órája csodálta a vadludakat.

– Maga mit áll ott? – Kérdezte Győző. – Mért nem dolgozik?

– Dolgoznák én, de nem hagy az ámulat!

– Majd adok én kendnek mindjárt olyan ámulatot, hogy oda csoportosulhat a libák közé, oszt röpülhet Isten segedelmével!

Csurfai Gyula igyekezett bizonyságot adni munkaszeretetéről, ő bíz szorgosan járkált fel-alá a paprikák között, oszt hogy a Kalapos is tudomást szerezzen tevékenykedő életviteléről, nagyokat dörrentett maga körül.

– Gyulám, te mért röcsögtetöd a seggöd midön egyes lépés után? Hát nem szégyöllöd magad? Itt eregetöd szabadjára a fingásod szagát?

– Kend ne vádaskodjon! A maga bora csavargatja így a bélömet! Kóstolás alá vöttem már az összes flaskáját, de egyik se különb a másiknál.

– Majd adok én neköd olyan kóstolgatást, bíz a flaskákat fogod kidurrogtatni az ülepödből!

Apám lett megbízva, hogy a teli garabolyok tartalmát mind a szekérbe borogassa, de ő a porta túl felén kódorgott magában.

– Kend mit csellöng már ott letolt gatyával röggel óta? – Mordult rá a gazda.

– Nem lássa? Pisálok.

– Ha röggel óta egyfolytában pisálna, már saját magát is kifröcskölte volna! Ennyi pisa nem fér mög senkibe se!

– Tán maga már doktor is, hogy ilyen tudományos mögnyilvánulásokat ereszt szabadjára?

– Majd magát eresztöm szabadjára, oda trágyarakásra, ha nem fog máris hozzá az elvégzendőhöz!

A Kalapos ezután János mellé lépett.

– Nem hordod János?

– De, hordom.

A derék János azonban nem mozdult meg helyéről.

– Akkor mért nem indulsz már el?

– Indulnák én, de félök, hogy eltévedök.

– Mért tévednél el, mikor itt van öt méterrel előtted a kocsi?

– Mert tegnap óta béka vagyok, oszt olyan kicsire zsugorodtam, hogy nem látom a kocsit.

– Nem löttél béka János, a békák nem tudnak beszélni.

– Brekk!

Mivel a férfiakat nem tudta rábírni Győző a tisztességes munkára, Csüregi Ilonkánál próbált szerencsét, aki a rekettyésben guggolt.

– Ilonka drága, nem akarja hordani a paprikát a kocsira?

– Hordom én szívem, de előtte bökd már mög a lábam közét, mert nem akar mögállapodni bennem a viszketés!

– Mindjárt odabökök a husánggal, de olyat, hogy nem a viszketés fog mögállapodni magába, hanem furkós nyele!

A derék Ropszki Máté is beleszürcsölgetett az itókába, ám annyira, hogy ő még mindig a Csurfai által kihirdetett früstököt tartotta.

– Máté fiam, ébredjél már! – Ordított Kalapos. – Vége a früstöknek! Majd akkor lehet lefeküdni, ha én is lefekszek!

Máté föltápászkodott a földről, oszt egy sűrű hányástócsát teremtett lábai mellé.

– Maga mit riogat engömet? Nem lássa, úgy mögrémült a bor, amit benyeltem, hogy kimenekült belőlem!

– Majd adok én néköd az én boromat nyelögetni. Lássál azonnal munkához!

– Látnék én, de vizenyősek löttem a szömeim ettől a mosléktól, amit velünk itatott!

– Itatott veletök a faluvégi szajha, de nem én!

– Fú, azt a betyár mindönit, hát mit merészöli kend az anyám nevét a szájára vönni – majd akkor sallert csavart le a gazdának, hogy az rögvest a paprikák közé hullott, oszt föl sem tudott onnan kászálódni.

Amikor a Csurfai meglátta Kalapost a földön heverni, felordított:

– Früstök! A gazda lefeküdt, mi is lefekhetünk!

Oszt mivel a Győző éjjelig nem tudott kikecmeregni a pofon súlya alól, mi sem akaróztunk föltápászkodni a pihenőből. Aztán hazafelé megmondotta apám:

– Látod fiam, a munkát mindönki szereti, remélöm te is mögtanultad becsben tartani!

Tetemes vendégsereg szaporodott össze a Csabaki fogadóban a kora reggeli órák ellenére. A csipát törölgettem szememből, mikor elfoglaltuk szokásos helyünket a fal mellett. Apám minden szerdán magával cipelt a kocsmába, azt mondta odahaza, a malomba megyünk őrölni, közben itt töltöttük el a fél napot. Gondolom azért anyámnak is feltűnt, hogy soha semmit nem vittünk magunkkal a malomba, amit meg lehetett volna őrölni, és soha semmit nem vittünk haza, ami meg lett őrölve.

– Kellemetes jó röggelt az uraknak! – Lépett a kocsmába Rádi Mihály földes gazda.

Megállt a helyiség közepén, felmérte a szomjazók hadát, majd Beregi Pistát kiválasztva a tömegből, elébe tárulkozott.

– Pista bátyám, ráérne-e?

– Nem érök rá.

– De hát azt se tudja, miről van szó.

– Nem, de jobb, ha ennyibe maradunk.

– Tudna neköm valaki segétközni a krumplimat fölszödni? – Tette fel kérdését ezúttal már mindenkinek.

Senki nem válaszolt, sőt a mondat elhangzása után a megtermett embertársadalom úgy elkezdett gubbasztani az asztal peremén, mint Bujáki uram kacsái, miután a nagymetszővel fejüket vették.

– Adnák hozzá egy hordó bort. No, meg persze a napszámot becsülettel mögfizetném.

A kijelentést követően kezdett újra élet lehelődni a társaságba.

– Oszt, ha a mai napon möginnánk azt az említött bort, holnap mög szépszerivel fölszödnénk mind a krumpliját, az jó lönne-e? – Állt elő ötletével Ropszky Máté, miután egy kiürült borospohár mellett tengette tétova perceit.

– Már miként képzeli ezt Máté bátyám? A végén még elejét vöszik az italomnak, oszt holnap mind egy szálig elmarasztalják magukat a munka elvégzésétől.

– No, kend ilyen vádaskodó? – Állt fel Máté. – Akkor jobb, ha mögfogja a saját grabancát, oszt kitöszi a szűrét a kocsma elébe. Mög aztán nem ártana jól valagba rúgnia magát, nehogy még a végén visszamerészkődjön közébünk!

– Most már elég a tróger zsibongásból! Jobban tönné, ha magába tartaná ezt a csozé mögnyilvánulást, különben oda találok hasítani a füle botjára!

– Azt a szentségös anyám úristenit! – Szívta fel a levegőt taknyával együtt Ropszky Máté. – Hát erősebbnek hiszi magát attól, amilyen én volnék? Hátráltassa gyorsan mög a lábazatát, különben ha én hátráltatom mög magát, abból biztosan nem lösz többet előre gyüvetel!

– Fú, azt a férges fába szorulását kend moslékkavaró szójárásának! Tán nem akar képes lönni arra, hogy velem összetűzésbe akaszkodjon?

Erre aztán volt felzendülés a kocsmában. Apám felhajtotta ingujját, utána meg lehajtotta pálinkáját. Beregi Pista úgy huhogott, mint az odúban megrekedt bagoly. Bujáki bátyám önszorgalomból kezdte kitologatni az asztalokat a helyiség közepéről, hogy legyen hej a csetepatéra. Csabaki Dezső azonban útját állta az összezörrenésnek.

– Na, most aztán be lehet fejezni! – Mordult fel. – Csak nem képzelik kendtek, hogy tűzifává aprítják a kocsmámat? Itt nem lösz semmiféle verekedés. Ha elégtételt akarnak, akkor vállalják föl mindketten a párbajt, amit aztán becsülettel mög lehet vívni.

– Én biza vállalom – húzta ki magát Ropszky Máté.

– Én sem futamodok mög! – Köpött a padlóra Rádi Mihály.

– Akkor ez tanúk előtt eldöntetett! Eridjön ki-ki a maga útjára, oszt kezdje mög a fölkészülést. A párbaj szombaton kora röggel vitetik véghöz. Addig a kocsmát semleges övezetté nyilváníttatom, és összevereködési tilalmat röndölök el. Aki ezt parancsom ellenére mögszegi, azt egy áldó napig nem szolgálom ki itallal.

Ezek után kisebb csoportosulással Csurfai háza felé vettük az utat, mert a jóravaló ember felajánlotta hajlékát a felkészülésre. Meg szóvá is tette, hogy volna néki egy hordó bora, amivel a Máté gyakorolhatna a párbajra. Később még a Beregi Pista is felajánlott két üveg pálinkát a híres vésztartalékból.

– Most aztán nem vallhatunk szégyönt! – Szólalt fel apám az asztalra támaszkodva. – Máté fiam, most te fogsz bíz mindannyiunk nevében párbajozni, oszt gátat köll vetnöd a földes gazdák terjeszködésének.

– Mögvetöm én azt a gátat Jóska bátyám, de úgy, hogy azt még senki se vetötte mög annyira.

Annak a bizonyos gátnak a megvetését ott kezdték, hogy vendéglátónk boroshordóit meglékelték, függetlenül attól, volt-e rajtuk csap vagy sem. Aztán Beregi bátyám pálinkája szintúgy hasonló sorsra ítéltetett. Végül, mikor már kezdett elfogyni minden iható, Csurfai a színem elé tárult, oszt rendesen a képembe vigyorgott.

– No, fiam, akarol-e a Máté szárnysegédje lönni?

– Akarok bíz – fogadtam el a megtisztelő ajánlatot.

– Akkor eridj el a Csabaki fogadóba, oszt hozzál néhány liter bort. A végén még elfonnyad a Máté, és a te lelkedön szárad majd szomjhalála.

Amikor visszaérkeztem, azt hittem én vagyok a Messiás. Mindenki a nyakamba borult, ölelgetett, csókolgatott és már-már attól tartottam, soha többé nem akarnak ereszteni.

Aztán mégis eleresztettek, sorra hullottak a padlónak. Én meg – mivel szófogadó, becsületes ember hírében állok – úgy döntöttem, véghezviszem szárnysegédi feladatomat. A két liter bort mind az utolsó cseppig beleerőltettem Máté szájába, nehogy miattam lépjen a kiszáradás mezejére.

Szombaton korán ébresztett apám, azt mondotta, mint hű apród, kötelességem a párbaj eseményeinek részesévé válni. Volt ám gyülekezet a kocsmába, a falu minden derék férfija ott szobrozott, ki bort, ki pálinkát szürcsölve. A középre helyezett asztal lett kinevezve párbajterületnek. Ott gubbasztott Máté eléggé anyátlan állapotban. Mintha tegnap többet ivott volna a kelleténél.

– Uraim – szólalt meg Csabaki Dezső – akkor vitessék végbe a párbaj. Két liter pálinkát köll möginni mindkét félnek. Aki tovább a székön marad az a győztes, a vereségöt szenvedő félnek pedig el köll ismerni a másik igazát, oszt bűnbánása jeléül mög köll fizetni az elfogyasztott torokkaparó árát.

Csurfai Gyula elharsogta a párbaj indulóját, oszt kezdetét vette a pálinkaháború. Az első liter gyorsan elfogyott, a második szintúgy, már-már Csabaki bátyám arra kényszerült, hogy újabb üveget hozasson fel, mikor Rádi uram rossz lélegzetvétel után rucskós köpettel borította be az asztalt.

– No, kend mán okádik! – Harsant fel Máté. – Akkor a szabályzat második pontjának értelmében én nyertem mög a párbajt.

– Nem okádtam. – Morgott a gazda. – Csuklottam, oszt ez volt a huzatja néki!

– Ne hazudozzon itt néköm – húzta ki magát Máté – okádott, oszt punktum. Ismerje el a vereségét, mert olyant vágok a halántéka tövére, hogy a taknya a seggin fog kifolyni!

– Az anyád úristenit! Képes vagy a fenyögetésömbe mélyülni? Majd mindjárt összecsavarlak, oszt belezsúfollak egy zsákba, hátha Beregi Pista összetéveszt a kukoricával, és tégöd visz a malomba mögőrölni.

– Engöm maga ne keverjön bele! – Mordult fel Beregi. – Egész életömbe egyször se jártam még a malomba, úgyhogy né vádoljon efféle tettökkel!

– Rakja magát csöndesebb pozícióba! – Lépett Rádi gazda védelmére Jászabó Pali. – A végén a szöme alá talál a balkezem, oszt szüret előtt odateremtök egy kék szilvát!

Beregi odabillegett Jászabó uramhoz és olyat lekevert neki, hogy a férfi rögvest seggre ereszkedett. Na, ezzel kiásták a csatabárdot. Mindenki egymás püfölésének szorgoskodásába mélyedt, oszt mint valami mesebéli világban, mindennek szárnya kélt. Repült asztal, szék, pohár, pálinkásüveg, de még Csatra Géza is. Mire az egésznek vége lett, azt hittem mindenható atyánk beteljesítette a próféciát, mert bizony tűzifává aprították az egész kocsmát.

Tegnap délután nálunk járt Jászabó Pali, a falut övező fekete földek gazdája, és megkérte apámat, menjünk ki ma, és segítsünk felszedni a fűszerpaprikáját. Megtudtam, hogy Raffaiék szintén kinn lesznek, és abban reménykedtem, hogy Zolival titkon megléphetünk a népszaporulatból.

Nem értettem apámat, mindig azt mondta, utálja a földet túrni, most meg, még fizetségről se lévén szó kezet rázott a Jászabóval. Anyám aztán közzétette, a Csurfai Gyula örökölt húsz hordó bort, és azóta apám mindig ott sürög a seggébe. Most is azért vállalta fel a munkát, mert a Csurfai kinn lesz, és megígérte, kivisz néhány üveggel abból az örökölt itókából.

A legjobban mégis a gazda járt, mert miután hallották hírét az emberek Csurfai szerencséjének, minden szomjazó férfi jelentkezett a paprikaszedésre.

Felöltöztem, a kis sámlira telepedtem és vártam, hogy apám visszajöjjön Beregi Pistával a Csabaki fogadóból. Már fél órája odavoltak, pedig azt mondta csak beköszön a Dezsőnek, és már jön. Jó hosszú köszöntőt írhatott az éjjel, ha még most se végzett vele. Aztán jobbnak láttam magam indulni utána, nehogy elfelejtse a mai munkát. Amint bandukoltam az utcában Csatra Gézát pillantottam meg a szemétdomb tövében.

Úgy vélekedtem, valami értékeset ejthetett bele, mert az egészet felforgatta, és attól sem riadt vissza, hogy nyakig belemerüljön a bőséges tartalomba. Amikor észrevett felhagyott szorgos tevékenységével, és enyhe bűz kíséretében a színem elé tárult.

– Valahun elhagytam két koronát – hadarta némi pálinkaszaggal. – Nem láttad véletlenül oszt tötted zsebre? Mert

ha így történt jobb, ha máris visszaadod, mielőtt az apáddal a dupláját fizettetöm mög.

– Nem én – tágítottam el magamtól a meggyanúsítás vádját. – Ám ha pénzt akar keresni, jobban tenné kend, ha a Jászabó Pali földjére menne. Magam is oda tartok, de előbb bemegyek a Csabaki fogadóba, míg az apám bele nem reked a nagy köszöntésbe. Ráadásul a Csurfai is jön, és abban biztos lehet kend, visz a borából néhány flaskával.

– Hát akkor… – töprengett Géza, és úgy megdörzsölte a homlokát, hogy azt hittem ki akarja venni az esze tokját válasz után nézni. Krákogott, és erőteljesen a földre köpött. – Asszöm veled tartok – közölte és a nyomomba szegődött.

A Csabaki fogadóba érve Géza szaga teljesen elvegyült a többiekével. Apám és Beregi eszmecserét folytatott Bujáki Tihamérral néhány pohár bor mellett. Csatra Géza vigyorogva csatlakozott a társasághoz, és pár másodperc leforgása alatt kikönyörgött magának egy deci fehéret.

– No, apám, mikor indulnánk el? – Léptem mellé.

– Üljél mög valahol, mindjárt mögyünk. Addig igyál egy szörpöt.

Leültem, és lassan szürcsölgettem, amit a Csabaki elém rakott. Inkább szóda volt az, mint szörp némi piros színárnyalattal.

– Hat korona? – Ordította Ropszky Máté nyilván saját magának, mert egyedül ült az asztalnál. – Hát volt pofája annyiért odaadni?

Aztán később kiderült, a szomszédos asztalhoz beszélt. Lackó Sadi beleivott a borba, majd nagy levegővétel kíséretében kiköpte vissza, bár utóbbi jóval rucskósabbnak meg sűrűbbnek tűnt, mint amit megivott. Ült a helyén vörös fejjel, és néhány perc elteltével tudott visszaszólni Máténak.

– Már hogy lött volna sok érte? Tíz alatt sehol se lehet kapni.

– Induljunk apám! – Léptem mellé, miután megittam a kocsmáros kotyvalékát.

– Mindjárt fiam, mindjárt. Addig üljél mög valahol, oszt igyál egy szörpöt.

Nem hiányzott se a napszám, se a kemény munka, sokkal inkább azért estem pánikba, hogy nem tudok majd a Raffaival megfelelő kommunikációba lépni. A negyedik kotyvalékot iszogattam, amikor a Jóisten bebizonyította felém kimutatott szeretetét. Úgy tűnt ma inkább a Csabaki fogadó hordóit fogjuk kiüríteni, mintsem a Jászabó paprikaföldjét, mert kisvártatva Raffai Zoli érkezett meg enyhén billegő apját segítve a lépésben.

Azért, hogy mindenki örüljön valaminek, Csurfai is tiszteletét tette ünneplős ruhájában, meg viseletes garabolyával kezén. Na, az se almával lett megtöltve. Egyik pillanatról a másikra mindenki a férfi legjobb barátjává vált, ő meg olyan nagylelkűen osztogatta örökségét, hogy a kosár tíz perc alatt kiürült. Persze nem maradt juss nélkül ő se, a Csabaki ezért a sok finom nedűért cserébe megvendégelte egy deci kocsisborra.

Néhány perccel később elszabadult a pokol. Mindenki ivott valamit, de már annyira túlzásokba estek, hogy Csatra Géza vidáman felhörpintette az én, és Raffai barátom által dédelgetett szörpöt.

Apámmal akár padlót lehetett volna mosni, annyira elázott. Valószínűnek tartottam, ma már nem fogunk elindulni a paprikaföldre, pedig a Nap feljött, sőt lassan a lefelé utat fontolgatta.

Aztán hirtelen azt hittem szélvihar csapott a Csabaki fogadóba, úgy vágódott be az ajtaja. A Jászabó Palit meg mintha a nagy erejű fuvallat hajította volna be, meg sem állt a pultig. Arca vörös színben fürdött, talán még a szája is habzott. Reszkető kézzel

nyúlt a pohárért, amit Csabaki pálinkával töltött tele. Lehajtotta, felsóhajtott, majd a Csurfaira förmedt.

– Ilyen megbízhatatlan mocskos csürhét még sose láttam! Fene a pofájukat, amiért engemet ennyire általvertek.

Választ azonban nem kapott, mert valahogy senki sem akaródzott a Jászabóval beszélgetős viszonyba lépni. Az öreg gazda kénytelen volt újra bejönni az ajtón hasonló elszántsággal, mint korábban.

– Ilyen megbízhatatlan mocskos csürhét még sose láttam! Fene a pofájukat, amiért engemet ennyire általvertek. – Ismételte önmagát szó szerint.

Apám, mint dicső pásztor, aki védi juhait, felállt és magához ragadta a hangi megnyilvánulás jogát.

– Már mögbocsásson Jászabó uram, de az élet nem mézesmadzag!

– De ez már mégis több a soknál! Mi lesz a földemmel? Mi lesz a paprikámmal? Mi lesz azzal a hordó borral, amit maguknak vitettem ki?

Hirtelen olyan csend lett, mintha egyperces gyászmegemlékezést tartottunk volna hősi halottainkért.

– Miféle bor? – Jött a rövid kérdés Beregi szájából.

– Maguknak vitettem oda, gondoltam megszomjaznak a nagy munkában, és nem utasítják vissza az innivalót.

– Azt mondja, odakint a földnél van egy hordó bor? – Szólalt fel apám pillanatnyi kábulatából.

– Azt.

– Ezt már tegnap is közölhette volna! Rohanunk!

Úgy robogott ki a szomjazó emberiség a kocsmából, mintha a veszedelem jött volna be. Asztalok, székek borultak, poharak törtek, nehezen járók földre estek, meg is taposódtak.

Én és Raffai némi késéssel futva iramodtunk a többiek után, nehogy minket kihagyjanak a délutáni pénzosztásból. A csoport azonban nem jutott messzire, egy utcával arrébb már beértük őket. Ki hitte, pont a Csurfai háza gátolta meg őket a továbbhaladásban. Álltak a kapu előtt és úgy nézték, mintha még sohasem láttak volna ahhoz foghatót.

A Csurfai rögtön rájött mire megy ki a játék, zsebéből előhalászta a kulcsot és kinyitotta a nagykaput.

– Nem bánom – nyöszörgött – igyunk egy keveset abból a borból.

Ahogy ezt kimondta minden ember eltűnt az utcáról. Sorra csapolták meg a hordókat, töltötték tele a poharakat, és úgy ittak, mintha a szomjhalál markolászná torkukat. Daloltak, kiabáltak, versengtek, még táncoltak is. A Csurfai hiába kérlelte őket, ne pocsékolják el mindet, mert az az ő öröksége és télire akarja elraktározni, senki se foglalkozott vele. Csak vedeltek, de azt rendesen.

Az idő gyorsan elszáll, a plébánián a delet kongatták, miközben még a paprikaföld közelében sem jártunk. A bor pedig fogyott és fogyott, mindaddig míg a hordók ott nem kongtak az ürességtől.

– Mönjünk, oszt igyuk mög a Jászabó pálinkáját! – Kiáltott Lackó Sadi.

– A Jászabó bort vitt – javította ki Ropszky Máté.

– Nem mindegy? Akkor azt isszuk mög ami van!

Hosszas menetelés után végre kiértünk a paprikaföldre, de nem hittünk a szemünknek. A Jászabó asszonyokat csődített össze, akik már javában dolgoztak. A gazda mikor megpillantotta a csürhénket mogorván felkiáltott:

– Sajnálom, de magukat nem áll módomban foglalkoztatni. Már vannak béreseim.

– Mi nem is azért gyüttünk – ujjongott Csatra Géza – hanem a bort möginni!

– Úgy van – harsogták a többiek, és nem kellett sok idő felkutatni azt a bizonyos hordót.

A Jászabó hiába üvöltözött, annyit ért el vele, hogy a Máté jókora pofont kevert le neki, amitől rögtön a földnek esett. A bor betakarítása után apám Jászabó mellé feküdt. Lackó Sadi azonban sokkal fondorlatosabb tervet eszelt ki.

– Gyüvök asszonyok! Szeressetök! – Majd úgy robogott be közéjük, mintha muszáj lett volna.

Útközben levetette az ingét és nadrágját, majd rávetette magát Rámsáki Rozira. A banya ellenszegülés helyett inkább saját maga noszogatta cselekvésre a férfit. Félrerángatta a gazosba, és már csak arra lettem figyelmes, hogy a csicsás göncei röpködnek szét.

A Csatra Géza követte Sadi példáját, ám ő valamilyen oknál kifolyólag nem került tisztába azzal, kit ragad magával a szerelem mezejére.

Tévedésből, vagy a töménytelen alkohol hatásának következtében a rusnya Csüregi Ilonkát kezdte saját kedvére alakítani. A nő egy darabig ugyan kérette magát, majd beadta a derekát, és már ők is ott hemperegtek a bozótba. Ilonka olyan hangot adott ki magából, mint a pulyka levágás előtt. A maradék ember vagy álomba szenderült, vagy nótára kapott és azzal múlatta a nap hátralévő óráit.

Azóta se minket, se a szomszédos falukból a Jászabó senkit sem hívott a fűszerpaprika leszedésére.

A kiserdőben tengettem vasárnap délelőttömet, hátha ráakadok valami elveszett kincs nyomára. Azért kutattam mindenféle becses portéka után, mert bíz jobb dolgom nem akadt, no meg persze az se lett volna hátrány, ha megtömhetem a zsebem némi gazdagsággal.

– Maradjál csak! El ne röppenj! – Szólalt meg egy férfi a szemközti galagonya tövéből.

Különös embernek mutatkozott, meglehet valami kincstárnokféle. Feléje indultam, amikor mellőlem a paréjból aranyszínű pillangó röppent fel.

– Ez nem löhet igaz! – Mordult rám, majd dühösen feltápászkodott.

Leporolta nadrágját, ingét és földig érő fekete kabátját.

– Nézzed mög! Elijesztötted a legszöbb példányt! Már három napja a nyomában vagyok, oszt a legjobb pillanatban, mikor majdnem mögvagyon, te ide gyüvöl, és elijesztöd. Most hogy a fenébe fogok lepkenyálat szödni aranyszárnyú pillangóból délidőben? Varjúbelem már van. Cickafarkat két napig kutattam. Vénusz napján szödtem három nyárfalevelet, de ez a nyavalyás lepkenyál sehogy se akar összegyünni. Oda a varázslatom.

– Ne búslakodjon kend, amiatt a lepke miatt – próbáltam vigasztalni – az bíz akkor is tovaröppen, ha nem erre járom utam. Ha a lepke el akar szállni, akkor az elszáll, oszt ennyi.

– No, tán valami lepketudó lönné, vagy mifene? Oszt nevet adtak-e anyádék, vagy mögcsináltak, és hagynak itten kallódni?

– Kószó Márton a becsületes nevem.

– Adjon az Isten! – Nyújtotta kezét. – Bornyús Aladár lönnék, amolyan garabonciásféle. Ha már így egymásba szalajtott minket a

Jóisten, és mindezök mellett még a tehéntejet is szeretöd, velem gyühetsz, oszt tanúja löhetöl némi varázslásnak.

– Szeretem ám – fogadtam el ajánlatát.

A templom harangja megkondult, elütötte a delet. A kocsma előtt haladtunk el, ahol Beregi Pista hempergőzött az úton hagyott lócitromban. Négykézláb kúszott a gőzölgő szarban, és akár hányszor próbált talpra kecmeregni, minduttalan megcsúszott és már megint ott matatott a lovak ürülékében. Kérően nézett a szemembe, talán azért, hogy segítsem ki szorult helyzetéből, de mivel megszólalni a sok pálinkától nem tudott, oszt mondani volt: néma gyereknek anyja se érti a szavát, hagytam kedvéri gyurmázni a ragacsos lepényekkel.

Jászabó uram ménjei már megint rendesen besárgították a főteret, még a fáradt utazó képes azt hinni, itt a kavicsosból is pitypang terem.

– Hát akkor induljunk, oszt igyuk mög a jussunkat.

– Tán kend itt lakik az utcába? – Néztem rá.

– Én ugyan nem, még a környékön se.

– Akkor hol akar tejet inni?

– Tejet csak te iszol, én bíz pálinkát. Hol, hol, hát vagyon itt a faluba annyi derék embör, hogy jut innivaló mindkettőnknek becsülettel. Szegődj a nyomomba, oszt rögvest mindönre választ kapol!

Az első házban, ahol megálltunk Csüregi Ilonka lakott. Gyorsan elment a kedvem a tejivástól, mikor megpillantottam kegyes rusnyaságát kifelé jövet.

– Hát kend mög ki lönne? – Meredt a jövevényre.

– Garabonciás vagyok, oszt itt van dolgom. Már ha néném nem volna probléma, hozzon tejet a gyeröknek, mög kupica szilvát neköm.

– Garabonciás? – Maradt tátva a nő szája, hogy még a tegnapi birkapaprikás mócsingjait is látni véltem benne. – Akkor hozok. De kendnek minek a pálinka? A garabonciás nem csak tejet iszik?

– Nem lássa? Segéddel gyüttem. Ilyenkor én azt iszok, amit mögkívánok. Hát most szépasszonyság pálinkáját kívántam mög.

Miután benyeltem jussomat, kezdtem azt hinni, ténylegesen kincstárnokba botlottam, aki ha nem a zsebeimet, de a gyomromat tölti teli becsességgel.

A szomszédos utcában, Jármányki uram fehérnépe már nem tűnt a vendégszeretet mintaszobrának.

– Mi kéne, ha volna? – Mordult ránk.

– Szép jó napot néném! Garabonciás vagyok, oszt ha méltóztatna egy bögre tejet, mög kupica pálinkát adni, akkor áldást hozok a házra.

– Na, táguljanak innen koszos zsiványok! Kolduljanak máshol, mert magukra eresztöm a Jocót!

– Eressze csak! – Nevetett Aladár. – Olyat varázsolok menten, hogy Jocó ganévá változik, oszt kegyed nem győzi kihordani az istállóból.

A Jocót nem kellet nagyon varázsolgatni. Jármányki uram német juhásza, mintha meg sem hallotta volna a garabonciás fenyegető szavait, és még az sem riasztotta vissza megkergetésünktől, hogy bármelyik pillanatban tehénszarrá változhat. Oszt csak nem akart azzá válni.

Tán két óra lehetett, mire a kutya megkönyörült rajtunk. Aladár ugyan azt mondotta, most változott szarrá, mert kicsit késett a varázslat, de én láttam Csabaki uram macskája nyomába szegődni. Aztán titkon visszasettenkedtünk a faluba és egész estig jártunk innivaló nyomában. Kaptunk is, meg nem is.

– Mögbánják még ezt a kapzsi népek. – Vakarta fejét és a zsebéből különös kenceficét vett elő. Bekente vele mind a házak

falát, ahol nem adtak a szomjazónak, még Jármányki uramékhoz is visszamerészkedett.

– Az meg mi a rossz nyavalya?

– Rigózsír. Mögfestöm azokat az épületöket, ahol nem adtak inni. Éjjel nagy vihart varázsolok és a kapzsik háza tetejét mind elviszi a szél.

Már aludt apám és jóanyám mikor az ablakon titkon léptem meg. Ha Aladár ígéretet tett, hogy a szemem előtt mutatja be varázstudományát, nem akartam lemaradni a csodáról. A falu főterén várt be. Csendes volt a környék, csak Beregi Pista horkolása törte meg néha a tücsökmuzsikát.

– No, akkor láss csodát! Abraka-dabra, slittyen-slutty!

Se csodának, se másnak nem lettem tanúja. Tán azért esett ez meg, mert olyan sötét borult a tájékunkra, hogy semmit sem lehetett látni.

– Úgy néz ki, késik. De várjunk türelemmel, előbb-utóbb ideér a varázslat.

Vártunk, de a csoda nem jött.

– Komám – csapott a vállamra – ez elakadt valahol, vagy eltévesztötte az útirányt és másik faluba mönt. De ne tétlenködjünk itt, majd mi véghözvisszük a varázslást. Gyere velem, oszt ha nem muszáj, ne hangoskodj!

Nem tudom miféle rigózsírt kent föl a garabonciás, de a házak mind fénylettek. Oszt ahol volt fényesség, ott felkapaszkodtunk a tetőre, megbontottuk a nádat és a földre hánytuk.

Reggel acsarkodástól, meg kiabálástól zengett a környék, de bíz akadt olyan, aki rítt. A burzsuj népek ott hisztiztek a verandán. Szegény Beregi Pista szeméből kiment az álom, amint az éjjel megszikkadt lócitromból tápászkodott föl. Ott téblábóltak a csendőrök, a plébános, de még maga a polgármester is.

Estefelé járt, mikor a kiserdő tájékán ballagtunk Raffai Zolival. Fölocsúdtunk a fák közötti titkolózásra.

– No, cimborám, egy házért tíz korona jár. Nyolc házért nyolcvan. Fogjad!

– Röndben vagyon Jóska bátyám, oszt ha köllenék, hívjon tisztességgel!

– Kendtek meg miféle csalárdságra vetemedtek itt? – Léptem ki a fák közül markos husánggal. – Maga nem is garabonciás, csak gazemberségre vetemedett bitang! Kend Jóska bátyám meg miféle ács, hogy efféle csozeságokra adja a fejét? De már indulok a csendőrökért, oszt vallok nekik becsülettel.

– Az anyád úristenit te kölök! Tudod hova mész te vallani? Hát volt pofád kisemmizni, oszt hazudni olyat, hogy a pap aranykelyhet ad a munkámért! Ott robotoltam két hétig, oszt árva fityinget se kaptam. Majd adok én a pofádnak mondanivalót.

Jobbnak láttam mind én, mind pedig Raffai barátom, ha inkább futásnak eredünk. Oszt úgy elfutottunk, hogy még életemben nem volt ennyire nehéz a megállapodás.

Egyik reggel Jármányki uramék felé sétáltam. A fehérnép ott gubbasztott az udvaron, és eszementen ordított. Elveszett a kutyája, a Jocó. Azt is mondotta, hogy valami bitang berakott a kutyaházba egy lapát tehénszart.

Különleges nap virradt ránk. Már kezdtem úgy érezni magam, mint a Csurfai, miszerint minden egyes nap rejt valami különlegességet. De ugyan olyan különleges volt ez ő részéről is, mert szintúgy meghívottja lett az eseményeknek.

Apám izgatottan járkált fel-alá, azt sem tudta mit vegyen magára, még sosem járt igazi vadászaton. Végül aztán azt a ruháját öltötte fel, amit mindig viselt, mivel nem akadt másik.

Tegnap egész éjjel mondogatta anyám: apám kezébe ne kerüljön fegyver. Ugyan szolgált ő katonaként a nyíregyházi kaszárnyában, de két hónap után elküldték, hogy azóta uniformist se látott. Egyszer járt kint lövészeten, de akkor sem akart megállni a fegyver a kezében, mert a céltábla helyett a szomszéd legelő kanászát találta lábon, aki épp vízért ment a gémeskútra. Persze sokáig mondogatta apám, nem ő volt a hibás, mert minek megy az ember lőpályára éles bevetés idején. Három hét zárka értette csak meg vele, hogy véletlenül sem a megadott irányba tüzelt, hanem a szomszéd állatgazdálkodásba. Aztán a Csurfairól meg ne is beszéljünk. Olyan jól ismerte az Alföldet, hogy egyszer egy egész zászlóaljat vezetett a mocsarasba, és két álló napig kellett őket kimenteni onnan. Később, mikor hivatásos akart lenni, azt mondta neki a tábornok: annyi a derék honvéd, hogy egy nagy háború se lenne elég a magyar nép kipusztításához. Ám hozzátette: mihelyt lesz üresedés, sürgönyöznek. Azóta eltelt harminc év, de ő még most is leállítja a postást, nem jött-e neki behívóparancs.

Szerintem a Kerepi Béla fővadász százszor megbánta már a falusi vadásznapok kihirdetését, főleg azután, hogy megismerkedett a jelenlévők névsorával. Mert ott aztán mindenki akadt, csak olyan nem, aki értene a fegyverekhez.

Apám pálinkásüveggel bíbelődött, mikor valaki hangosan bedörömbölt az ajtón. A Csurfai volt, most is elégedett vigyorral és egy kosár szeszes itallal lépett be. Látszódott rajta, már elkezdte az ünneplést, arca kipirult, szája mosolyra állt, és olyan erős pálinkaszagot árasztott, mint a faluvégi műhely cefrefőzés idején. Bebillegett a szobába, letette a nehéz garabolyt és apám kegyeletes ölelgetéséhez kezdett hozzá.

– No, komám! – Harsant fel. – Majd mi mögmutatjuk a falunak, ki itt az igazi mesterlövész.

A Csurfai kérésére felnyitottak még egy üveg pálinkát, majd azt ketten benyakalták. Én már azon töprengtem, képesek lesznek-e egyáltalán az ajtón kimenni, nemhogy vadakat lőni. Végül a teremtő mégis megkönyörült szegény fejemnek, hogy ne kelljen otthon gubbasztanom és apám józanításával töltenem az időt.

Bicegve ugyan, meg igen sok pihenővel, de mégis eljutottunk a vadászházig. Ott már rendesen összetódult a népszaporulat. Hála istennek nem kellett cipelnem a nagydarab ember súlyát, mert útközben csatlakozott hozzánk Bujáki Tihamér a Csabaki fogadóból. Persze ő sem örvendett kifogástalan állapotnak, de legalább a Csurfai egész úton belé kapaszkodott és neki dalolt.

Akkor lett igazán jókedvem, amikor megpillantottam a Zolit, aki éppen apját borogatta vizes törölközővel. Rögvest a társaságába szegődtem magukra hagyva a férfiakat, míg azok nekiláttak a füles garaboly kiürítésének. Nyugodt lélekkel ittak meg mindent, mert Beregi Pista is ott gubbasztott, és ő sehova se ment el megfelelő utánpótlás nélkül.

Alig telt el negyed óra, a Kerepi fővadász máris összecsődítette a népet és közölte velük az általános tudnivalókat, meg a fegyverhasználatot. Bár az embereket Beregi vésztartaléka érdekelte jobban, mintsem a Kerepi szónoklása. Aztán rajtam és Zoli barátomon kívül mindenki kapott puskát. Azt mondták a mi

kezünkbe még nem való, ám apámékat elnézve én egészen másféle következtetésre jutottam.

Óvatosan indultunk neki, voltak akik jönni is alig bírtak, ráadásul akkora hanggal haladtunk, mint lakodalom idején a menet. Az egész utat végigdalolták, meg ordibálták, hogy a madarak rémülten menekültek a környékről. Az emberek a fegyvert inkább támaszkodásra használták, mintsem vadat lőni. De hát hol volt ott vad? Sehol.

Azok, mikor meghallották ezt az őrült zsibongást, talán még a világból is kimenekültek. Mi meg kerestük órákig, és nem egyszer jártuk körbe az egész erdőt, de még egy árva csigát sem találtunk.

Aztán egy váratlan pillanatban a Csurfai újabb ötlettel állt elő:

– Mönjünk a vadászházba, oszt igyuk mög a Beregi pálinkáját!

Erre gyorsan megjött a jókedv. A lassú menetet majdhogynem futólépés váltotta fel egészen az épületig. Egyedül a Kerepi fővadász nem díjazta az ötletet, de hát mit tudott ő egyedül tenni a szomjazó embertársadalommal szemben?

Odabent volt harsogás, úgy zengett a ház az énekszótól, mint a szegedi utcabál. Csurfai az apámmal az asztalra állt, és ott olyan táncot jártak, mint a tápai menyecskék búcsú idején. Beregi Pista meg sorra vizslatta a kitömött vadakat, mindegyiket megajándékozta egy nótával. Alig telt el fél óra, de máris minden iható elfogyott. Már-már azon tanakodtak, hogy a vadászatot inkább a Csabaki fogadóban kellene folytatni, mikor Csurfai újabb ötlettel állt elő:

– Mönjünk az erdőbe, úgy lehet a vadak már előkerültek!

Kellet ugyan újabb fél óra, hogy mindenki menetkész állapotba kerüljön, meg jó néhány vödör vizet is elpocsékoltunk, de a végén megint ott kajtattunk felfegyverkezve az erdőben. Valamivel csendesebb lett a csoport, ki tudja, talán tündér szállt le közénk és fogta be a dalolók száját.

Megpillantottuk az első vadat, egy fácánt. Kerepi álljt intett a csapatnak, célzott, lőtt és a kutyák hozták elébünk a leterített madarat. Mindenkinek megjött a kedve, meg az is közrejátszott, hogy a Beregi zubbonya alól egy egész liter pálinka került elő. Innentől kezdve mindenki be akarta mutatni a vadásztudományát.

Már egyetlen apró moccanásra is tüzet nyitottak, ráadásul össze-vissza. Volt olyan durrogtatás, mint az isaszegi csatában. Végül, mikor elfogyott minden sörét, neki kezdtünk felkutatni a zsákmányokat.

A Kerepi által lelőtt fácánon kívül csak a Bujákit találtuk, aki ott üvöltött a fa alatt, mert valaki rendesen a seggébe durrantott. A legmeglepőbb az egészben, hogy az egyik bokor alatt megleltük a Gazsit. Azt a disznót, ami tavaly télen sikeresen meglépett Bogda Jenci bökőjének élétől. Gyorsan hazavittük és akkora lakomát készítettünk belőle, hogy onnan két napig senki sem bírt hazamenni.

Még alig öltöttem föl gúnyámat, mikor apám nyitott be az ajtón. Úgy állt meg a küszöbnél, mintha muszáj lenne, és vérben forgó szemeivel engem kutatott. Keresett is nem kevés ideig, mire megtalált, pedig én tapodtat sem mozdultam el helyemről.

– Most már aztán ölég lögyön! – Mordult fel, miközben még mindig nem volt biztos abban, hogy engem lát-e, vagy a szomszéd Csüregi Ilonkát.

Én meg csak álltam ott mereven, mint egy szobor, oszt vártam hátha beavat, mire föl tette ezt a nem mindennapi megnyilvánulását. Beljebb billegett, az ágyra rogyott, és szótlanul próbálta leküzdeni hányingerét. Szívta a levegőt, aztán fújta, egyre gyorsabban, de így se sikerült elkerülnünk azt a bizonyos kijövetelt. Végül aztán az általa odateremtett tócsára húzta a szőnyeget, és mosolyogva nézett a kandallóra.

– No! – Szólalt meg kisvártatva. – Nem óhajtom tovább nézni, amint a fiamból tanulatlan tuskó válik. Nem fát nevelök én, hanem kölköt. Mert ha fa lönnél, én bíz naponta kétször möglocsolnálak, oszt nőhetnél Isten áldásával akár a kéményig is, mög teremhetnéd a kisüstinek valót becsülettel. De sajnos tégödet kaptunk a mindenhatótól a Beregi Pista pálinkája helyett, ezért anyáddal úgy döntöttünk, oskolába fogsz járni, méghozzá holnaptól. Kérelömnek itt helye nincs, úgyhogy belenyugodhatsz a döntésünkbe!

Miután magamra hagyott, fölszaporodott bennem mind a félelem, mind pedig az emésztőbe való anyag, így utóbbit mozdulatlanságom révén, nem tudtam kijuttatni a házból.

Oskolába? Én? Az képtelenség. Nem nekem való az a hely, a magamfajták ott aligha lelnek bölcseletet. Meg már kitapasztaltam az írni- és olvasni tudás minden formáját. Akkor miféle új

dolgokat tudnak ott nekem tanítani? Na és itt a Raffai. Ő ugyan jár oskolába, de mindig rosszat mesél róla. Azt mondotta egyszer, a Sarfai tanár úr olyan szigorú, hogy mindég nádpálcával veri vörösre a seggit, pedig ő aztán semmi rosszat nem szokott csinálni. Meg azt is hallottam, hogy a tanártól olyan nehéz elégségest kicsikarni, mint Csatra Gézától, hogy megfürödjön.

A rémhírek felidézése után gondolkozásba estem, vajon miként tudnám kiküszöbölni magam az oskolába járás tényéből. Tán a doktor! Lehet, ő majd megállapít nálam valami halálos nyavalyát.

Még a reggel folyamán fölkerekedtem, hogy kitalált bajaimmal meglátogassam Szarka doktort. Majd azt vallom, migrén fájdalomban szenvedek, meg reggel óta már két szívrohamon estem keresztül. Akkor biztos eltilt az oskolától, mert a végén még a többieket is megfertőzném, oszt az egész nebulókar a temetőbe végezné.

Hiába haldokoltam az orvos padlóján, az nem állapított meg szívbántalmakat, de még csekély náthát se.

– Márton, te olyan egészségös vagyol, hogy akár oskolába járhatnál!

No, ez szép, hát vinne el az ördög! Ez se igazi doktor, hanem kuruzsló sarlatán, ha már gyógyszeres szekrényébe mást se látni, csak pálinkát. Bár ami azt illeti, errefelé senki se gyógyul piruláktól, meg kenőcstől.

Mire hazaértem már ténylegesen a rosszullét kerülgetett. Apám képesnek bizonyult itókára kuporgatott pénzéből tollat meg tintát venni. Itt már aligha van más, holnaptól ténylegesen mennem kell a vesztőhelyre, ha ki nem eszelek még a minap valamit.

Ha én nem kaphatok szívrohamot, akkor kapjon a Sarfai tanár úr. Bíz, menjen haza tanítás után, majd rendesen kiosztom én neki a jólét minden szükségletét.

Kora délután felé járt, mikor cimborámat, Raffai Zolit a szolgálatomba állítottam, és bizony örömmel társult bosszúállási hadjáratomhoz. Elmondotta, már réges-rég itt az ideje, hogy valaki kellőképpen rendet tegyen Sarfai uram felkavart lelkiállapotában. A készülődést apám fészerében kezdtük. Leltünk ott kék és zöld színező festéket, amit három esztendeje guberált, de valamilyen oknál fogva minduntalan elmaradt az itthoni renoválás. Úgy döntöttem, most magunkhoz vesszük, oszt kiszépítgetjük a tanár úr házának hófehér falait.

Éjszaka láttunk hozzá a munkához, és már pirkad mire elkészültünk vele. Bitófát festettünk, amin Sarfai urunk lengett kidülledt szemekkel. Ekkor váratlanul felrikácsolt a tanár öreg kakasa. Raffai barátom résen volt, olyan erővel hajította hozzá ez egyik festékes kupát, hogy szegény jószágnak a feje elhagyta a nyakát. Nem is szólalt meg soha többé. A döglött állatot pedig belehajítottam a gémeskútba, ne árválkodjon ott szegény. Aztán néhány másodpercre lehajtott fejjel imádkoztunk a lelkéért.

Szegény embert az ág is húzza, vagy ha az ág nem, akkor Rámsáki Rozi biztosan. A vén boszorka pont akkor lépett ki a verandára, mikor a kerítés tövében ólálkodtunk.

– Hát ti büdös csavargó csozék, mit kerestök itten hajnalok hajnalán? Tán kóborlásra adtátok a fejetöket? Oszt anyátok tud-e róla, vagy titokban settenködtök? Nem sül le a bőr a képetökről, hogy efféle galádságra vetemödtök, miközben szüleitök odahaza a lelküket kitöszik a nyamvad, csirkefogó mihasznátokért? Osztán mit kerestök ti a Sarfai uram portáján? Tán lopásnak adtátok a fejetöket, oszt most a titkon elcsent portékát le akarjátok földelni az erdőben, hogy holnap a kocsmában aprópénzért szortírozzátok szét a részögös semmireköllö embörállatoknak? Hát olyanná akartok válni, mint a faluszéli bűzös zsiványok, akik disznómoslékot ösznek, miközben két hónapja ugyanabba a

szaros ruhában járnak-kelnek, mög térnek nyugovóra a nádasba? Na, de mögálljatok, majd én figyelmesztetöm szögény szomszéduramat, mire készültök!

– Maga csak álljon ott a verandán, oszt fogja be a lepcsös száját! – Kiáltott Raffai. – Próbáljon mög kigyünni a kertkapun, olyat odavágok, rögvest repül a gémeskútba a kakas mellé!

Miután Rozi dermedtségéből felolvadt, visszaszaladt a házba, eloltotta az összes lámpást, de még az ablakokat is magára zárta.

Már világosodott, mire mindennel végeztünk. Akkora gödröt vájtunk a nagykapu elé, hogy azt lehetetlenség lenne akármerre kikerülni.

Reggel szándékosan a főtér felé indultunk, megbújtunk a fa mögött, oszt ott vártuk be, míg Sarfai tanár úr kikecmereg. Vigyorogva nyitotta ki a kaput, és nagy ordítás kíséretében eltűnt a szemünk elől. Csak azt lehetett hallani, hogy a verem mélyén eszeveszetten jajgat, oszt szidalmazza a mindenhatót. Aztán meg sem álltunk az oskoláig, ott a helyünkre telepedtünk és vártuk Sarfai uram dicsőséges eljövetelét.

Telt-múlt az idő, mígnem egyszer hangos acsarkodás közepette, bicegve lépett közénk.

– Ki ásott likat a kapum elé? – Ordított. – Senki? Gondoltam! Nyílván magától gyütt ki belőle a föld. Oszt ki festött bitófát a házam falára? Senki? Biztos a lik volt az. Odagyütt egy lik, oszt unalmában festögetött. A jó anyja úristenit a csozé nyavalyás liknak! Mindönki vögye elő a füzetöt, oszt írja fel százszor: sose többé nem ások likat bitófa alá! Oszt punktum!

No, igen. Sarfai tanár úrban nem kellett csalódnom, pont olyan ganyénak mutatkozott, mint azt Raffai említette. Már-már azon tanakodtam, elillanok a csoportosulásból, mikor megpillantottam azt a szépséges szőke lyányt a hátsó padban. Mosolygós

tünemény volt, oszt mikor rám nézett tengerkék szemeivel, aligha maradtam képes emberi mivoltomba megállapodni.

Ezek után egyetlen napot se kívántam oskola nélkül tölteni. Apámék csak későn értették meg velem, hogy fölösleges vasárnap az intézmény elé mennem, mert úgyse nyitják ki a kedvemért. A tanulmányi eredményemtől függetlenül én kaptam meg a legszorgosabb nebulónak járó elismerést.

Nagy tragédia érte a falunkat így télvíz idején. Decembert írt a naptár, oszt eljött az ideje, hogy az év alatt hizlalt disznók mind az üstben végezzék. Ám Bogda Jenci disznóölő bökője végleg kilehelte lelkét, és nem akadt másik a faluban, mely alkalmas lett volna a jószágok ledöfésére.

A múlt héten Csabaki bátyám rendezett disznótorost. Bogda Jenci bíz megérkezett nyakon döfni a disznót, de annyi szíverősítőt hörpintett magába az ivóban, hogy nem csak a szíve kapott komoly erőre, oszt nem is akart megnyugodást áldani a böllér fejére. Üvöltve rohant az ólhoz, és szúrta tüdőn a kocsmáros összes disznaját. De ennyivel nem elégedett meg, a tehenet oldalba bökte, végül a szalonnafőző üstöt éppúgy le akarta vágni, de megbicsaklott rajta a bökő pengéje és kicsorbult.

Ezután Jencit a bánat ette. Befészkelte magát a fogadóba, és onnan tapodtat se mozdult napokig. Megfogadta, addig nem lép ki a küszöbön kívül, míg az Isten nem áld néki másik bökőt. Oszt azt is hozzátette, amíg várakozó pozíciót mutat a kés irányába, addig ivással kívánja befűszerezni keserű napjait.

No, ettől meg a Csabaki pánikolt be. Mivel féltette itókái terjedelmének fizetség nélküli csökkenését, nem volt mit tennie, magának kellett új bökő után járnia.

Első útja Csüregi Ilonkához vezetett, mert hírét hallotta: néki olyan kése vagyon, amivel egyetlen suhintással szokta levenni a kacsái nyakát.

– Ilonka drága, nagy gondba lönnék. Csak te tudol neköm segíteni. Kibicsaklott a Jenci bökője, oszt a kacsametsző késödet szeretném vásárlás tárgyává tönni. Mond mög, mi lönne az ára?

– Hát – vigyorgott a nő – mögszámítom én néköd olcsóért.

– Oszt mennyi volna az?

– Azt kéröm, ami a gatyádba vagyon.

A Csabaki belenyúlt nadrágzsebébe és maroknyi aprópénzt vett elő.

– Nesze – nyújtotta Ilonkának.

– Egy frászt – mordult fel az asszony. – Ha a késömet szeretnéd, indítsál befelé a házba, oszt bontsad ki magadat a gúnyádbúl!

Szegény Csabaki kénytelen volt alávetni magát Ilonka akaratának. Több mint egy óra hosszát időzött el odabent, miközben a nő hangos nyekergéssel töltötte fel a téli utca csendjét. Aztán a derék kocsmáros úgy rontott ki a házból, hogy még a nagykaput is magával sodorta. Egészen a befagyott tóig futott, ott térdre ereszkedett és közel napnyugtáig öklendezte kifelé Ilonka utóízét. Otthon borral pótolta, amit kihányt magából, és megnyugvásra találva vitte Jencinek a kést.

A böllér ott gubbasztott a sarokban, oszt önkiszolgáló életmódot gyakorolva mind egy szálig maga elé rakodta Csabaki legjobb és legdrágább italait.

– Idesüss, Jenci! – Vigyorgott Dezső, és gyorsan gátként állta el az italokhoz vezető utat. – Itt az új bökőd! Most már megint böllérködhetsz kedvedre.

Bogda Jenci azonban nem lett túlságosan elragadtatva az új szerzeménytől.

– Mit akarol ezzel a bicskával, Dezső komám? A disznó elvisítsa magát, oszt ennek mán hullik alá a pengéje. Mög minek énnéköm ez a gyerökjáték? Kinőttem mán a homokozóból. Oszt az is hozzátartozik a dolgokhoz, hogy ilyesféle kése van a Csüregi Ilonkának. Egyszer bíz neköm akarta adni néhány órás közös elfoglaltság fejében, de én rögvest visszautasítottam, mert milyen férfi az, aki képes vele hálni?

– Az anyád úristenit, te bitang! – Csapott az asztalra Csabaki. – Hát van pofád lealacsonyított sorba vönni? A te kedvedbe jártam, te ganyé! Nem ölég, hogy az asszony keserű ízét nyammogtam magamba, még a bökőjét is ócsárolás tárgyává töszöd?

– Már mögbocsással Dezső komám, de bíz az én szömömben semmit se csorbult a tekintélyöd éle. De te is lássad már át a nyomoromat. Azzal a késsel csak mögkarcolni tudom a disznó gigáját, oszt hát kinek hiányzik, hogy a vaddá vált sebzött jószág aprítson bennünket össze. Lássad be, ez nem játék, hanem az életveszélyt kialakító tényezők egyik csomópontja.

Szegény Csabaki most aztán bajba került, bíz kénytelen lett igazat adni a böllérnek, oszt hát újra indulhatott új kés kutatására.

Híre járt, hogy Kalapos Győző birtokában akadt egy jókora bökő szerszám, amivel egyszerre két disznónak is ki lehetne lyuggatni a torkát. Dezső a falubéliektől megtudta, a földes gazda ugyan elutazott, de fegyverét a melléképületben tárolja, amit sose zár kulcsra. A derék kocsmáros elhatározta, valamilyen módon beférkőzik Győző háza tájékára, oszt lopás tárgyává teszi azt a legendás szerszámot.

A gond csak Gyurka, Győző keverék kutyája, aki nem igazán tolerálta a betolakodás egyik formáját sem. Dezső kénytelen volt saját disznótorosát garabolyba gyűjteni, hogy azt majd az eb elé tárja, és míg lakmározik belőle, nem fog gátat szabni a haladásnak. Örült a kutya a sok éteknek, rögvest falatozta a jobbnál jobb pecsenyének valót. Ezalatt a Csabaki átmászott a kerítésen és a házig lopódzott. Odabent köpenye alá vette a bökőt, majd sarkon fordult, hogy mihamarabb maga mögött tudhassa a tolvajlás helyszínét. Gyurka azonban nagy étkű kutya hírében állt, és végezvén jussával, ott lihegett a Csabaki seggében támadó pozícióba rendezve magát.

Kocsmáros uram mindent megtett a menekülése érdekében, sikerült magát és a szerszámot a kerítésen kívülre juttatnia, de azt nem tudta elkerülni, hogy Gyurka ne kóstolhasson bele terebélyes ülepébe. Jajveszékelve cammogott az ivó felé, amikor Szarka doktort pillantotta meg szembe jönni.

– Doktor uram, segítsön mögnyomorodott mivoltomnak! Farba harapott a Gyurka, oszt olyan fájdalmak motoszkálnak bennem, hogy még a fingás is hasogatva távozik belőlem. Mondja, mivel gyógyítsam?

– Kutyaharapást szőrivel – közölte az orvos.

– Én oda vissza nem töszöm a lábom.

– Akkor tartogassa a fingását későbbi időpontra, legalább az ne hasogassa kendöt!

– Köszönöm doktor uram, mögfogadom a tanácsát!

A fogadóban Bogda Jencinek cseppet sem hagyott alább szomjúsága. Már Csabaki uram legjobb borának felnyitásán ügyködött, mikor a fogadós elé tárta tolvajlásának eredményét.

– Nézd komám, mit hoztam neköd!

– Szép, szép – vigyorgott a böllér – de hát mit kezdjek ezzel a nyárssal? Szúrjam hátsón a disznót, oszt már rakjam is a tűzre?

– Az anyádat, te ganyé! Oda lött a disznótorosom java, mög kutyaharapást szenvedtem, amíg a kedvedben jártam, oszt ez a hála?

– Mögértelek én tégöd Dezső komám, oszt sajnálattal vöszöm tudomásul elszenvedött sérülésöd súlyosságának mivoltát, de hát értsed már mög az én nyomoromat is. Ennyi erővel szólhatnánk a Jászabó uramnak, gázolja halálra a disznókat lovas hintójával, oszt a jószágok már möhetnének az üstbe melegödni. Hát mit gondolnának rólam a falubéliek, ha efféle dárdával pillantanának mög az utcán levágnivaló disznó után ténförögve?

A Csabaki mit se tudott tenni, újra igazat adott a böllérnek, és indulni ismét bökő vadászatra. Körbejárta az egész falut, de disznóölő késnek nyomára sehol se akadt. Több mint három napig kutatott, oszt már abba is belenyugodott, hogy Jenci kárpótlására az ivó miden folyékony anyagát fel kell áldozni, mikor Jánost, a falu bolondját pillantotta meg házának ablakában.

– Szevasz János. Mond, nincs neköd véletlenül disznóölő bökőd?

– Szevasz Dezső, de van.

No, ettől a Csabaki úgy megörült, hogy azon nyomban előhalászta zsebeiből minden vagyonát, ezen felül még kitoldotta az ellenértéket egy erős gatyamadzaggal és két flaska megavasodott kocsisborral.

– Oszt mondd, képes lönnél velem cserefolyamat lebonyolítására?

– Képes lönnék.

– Akkor mögvöszöm a bökődet János.

– Jó, akkor eladom Dezső.

Jancsi azonban nem mozdult az ablakból. A kezeiben egy-egy lópatkót szorongatott, és az ablakperemen kopogtatott velük.

– Én vagyok Jászabó uram legszöbb lova – közölte.

– Te vagy a legszöbb János – bólogatott Dezső – csak lögyél olyan kedves és hozzad azt a bökőt.

– Hoznám én, de félök, hogy beleragadok a légyfogóba.

– De hát nincsenek legyek télön.

– Pont ez a baj, mert még üres, oszt így nagy az esélye, hogy beleragadok. Osztán nem akarok ott evickélni napnyugtáig.

Kisvártatva a hó esni kezdett, Csabaki pedig úgy állt kinyújtott kézzel, mint a haladásirányt mutató jégszobor.

– Te, Dezső – szólalt meg a János – esik a hó!

– Én is látom, ezért volna jó, ha máris hoznád néköm azt a bökőt, mert a végén még mög merészölök fagyni. Ugye hozod máris János?

– Hozom máris Dezső.

János elővett egy üveg szüretit, az ablakpárkányra könyökölt és elmerengve nézte az egyre vastagodó hópaplant.

– Mit nézöl, János? – Nyögött ki Csabaki a hideg lepel alól.

– A kilátást.

– Te mondd János, bemöhetök-e hozzád azért a bökőért?

– Bejöhetsz Dezső, de vigyázzál a gémeskútnál.

– Mire vigyázzak?

– Nehogy beleessél. Az embör képes mindön likba beleesni. Én is bele szoktam.

– A gémeskútba is?

– Abba is.

– Röndben van, vigyázok. Akkor kinyitod-e néköm az ajtót?

– Kinyitom.

Jancsi iszogatott, ezalatt pedig Dezsőt egyre jobban befödte a hó.

– Te Dezső – szólalt meg hosszú percek hallgatása után János. – Nem fázol mög odakint? Még a végén hóembörré változol, oszt tavaszig itt fogsz várakozni a házam tájékán.

– Most már egyre jobban fázok, János.

– Akkor mért nem gyüvöl be a kandallóhoz?

– Hát mert nem nyitol néköm ajtót János.

– Mért kéne azt kinyitni, ha nincsen bezárva.

A Dezső olyan elszántan robogott a házba, hogy egymagába versenyre kelhetett volna Jászabó uram össze lovával. A spájzban nyomát lelte a disznóölő bökőnek, oszt hosszas alkudozás után rohant vele az ivóba megfékezni Jenci további italpusztítását.

De nem akármilyen kés volt az, mert még maga a böllér se akarta elhinni, hogy létezik efféle szúrószerszám. Úgy megörült neki, bíz rögvest indult körbe a faluba, vágnivaló állatot keresni.

Sajnos Jenci annyi szíverősítőt ivott a Csabaki fogadóban, hogy egész teste zsibongott az energiától. Visítva rohant körbe a falun, oszt szúrta nyakon az összes disznót, de több tehenet is mellkason bökött. Ennyivel nem elégedett meg, megdöfte Bolcsár Jenő hatalmas üstjét, és megbicsaklott rajta a bökő, oszt a pengéje kicsorbult.

Dezső a hír hallatán annyira dühbe gurult, hogy magához vette Csüregi Ilonka kacsametsző kését, és azzal kergette ki a faluból a böllért. Majd egy hétig nem hallottunk hírt felőlük.

Cudar január köszöntött ránk. Olyan hidegek jártak mifelénk, hogy az összes varjú messzire elkerülte falunkat. Azonban Sotári Irén, egy városi némber látogatta meg lányát, aki itt ment férjhez a Bujáki Tihamérhoz.

A férfi annyira szerette anyósát, hogy minden látogatásakor rókacsapdát tett ki a kertbe, hátha az Isten belesegíti a jóravaló fehérnépet. Egyszer azt mesélte, tiszteletből kiment a temetőbe és kínkeserves munka árán már kiásta a nő sírját, fejfát is készített, de hiába rótta bele a dátumot, Irén véletlenül sem akart meghalni azon a napon. Sőt, egyszer sokkal egészségesebben ment haza, mint ahogy jött. Megmondta akkor: ezek után egyre több időt kíván elölteni a Bujákiéknál.

Tihamér ettől olyan melankolikus lett, bíz egy teljes napig senki se hallotta hírét. Végül aztán a Csabaki fogadóban lelték nyomát, ott gubbasztott az asztal alatt, és már halálán járt a rengeteg italtól.

Egyik reggel Raffai Zolival jártuk a kiserdőt és kaszaboltuk a kopár növényzetet, amikor megpillantottuk Bujáki uraságot. Éppen felénk közeledett billegős lépteivel, és olybá tűnt, mint aki a gatyájába ürített.

– Fiúk! – Szólalt meg. – A segítségötöket kérném! Ha végleg elüldözitök azt a bitófára való sátánfattyát, akkor egy korona üti a tenyeretöket fejenként.

Nem kellett se nekem, se a Raffai Zolinak ettől több. Rögvest a tenyerébe csaptunk, és megígértük, mindent megteszünk, amit tudunk. Mennyivel jobban tette a Bujáki, hogy hozzánk fordult és nem az ördöghöz, mert még az sem lett volna képes elkergetni azt a minden hájjal megkent városi fenevadat.

Ebéd idején a zöldségestől jöttem ki, mikor megpillantottam a megtestesült gonoszt. Úri viseletben járt-kelt fel-alá, fekete gúnyaféleségbe, virágos kalapba, és döglött rókával a nyakán.

Már a látványa is több volt az elégnél, nemhogy hangbéli megnyilvánulása. A földről felmarkoltam egy jókora hógörgeteget, amit olyan keményre gyúrtam, hogy az útszéli kavics habszivacsnak bizonyulna mellette. Megálltam az úton, és vártam türelemmel közeledését, majd elharsogtam a fölszabadító hadsereg indulóját:

– Eridj a pokolba, te büdös némber!

Aztán röpült a hógolyó, és mily szerencse, egészen véletlenül Sotári asszonyság púderezett arcbőrét találta telibe de úgy, hogy a feje szinte lebicsaklott a nyakáról.

– Jaaaaj! – Üvöltött a szikkadt fehérnép, ahogy a torkán kifért. – Te alávaló bitang! Van merszed ellenem testi sérelmekbe bocsátkozni? Olyan pofonfát ültetek az arcodra, hogy az locsolás nélkül is erdővé burjánzik, csak kapjalak a kezem közé!

– Maradjál csöndbe nyanya! Azt mondják a falubéliek, olyan lapos vagy előröl, hogy almákkal helyettesíted azt, amit a Jóisten sajnált tőled.

– Most már elég legyen! – Ordított, és lassú tempóban felém vette lépteit. Közben erősen hadonászott az esernyőjével és valami olyasmit említett, hogy azt veri szét a derekamon.

Úgy vettem észre sikeresen kiástam a csatabárdot, aztán megiramodtam, nehogy idő előtt csúfos véget érjek. Beregnyei Kázmér házához érve bedörömböltem az ablakon.

– Jöjjön Beregnyei bátyám! – Kiáltottam. – Ég a házának a talapzata!

Az öreg egészen jól időzített, kitárta az ablakot, és körültekintés nélkül zúdított le egy vödör vizet. Sotári Irén meg pont akkor ért oda. Bár a tavat jégpáncél fedte, a nő mégis úgy

nézett ki, mintha onnan kecmergett volna elő. Lett is rikácsolás rendesen, bíz a fél falu kijött az utcára. Én már jó messze jártam a baleset helyszínétől, de még mindig hallottam, amint Beregnyeit senki se tudta észhez téríteni a röhögésből, hiába próbálta. Ekkor futottam össze Szarka doktorral.

– No, Márton fiam! – Nézett a szemembe. – Mi ez a patália odaát?

– Beregnyei uram röhögő görcsöt kapott.

– Akkor – nyúlt zsebébe és húzott ki onnan fél üveg pálinkát – majd én viszök néki antiröhögint.

Később találkoztam Raffai Zolival és alaposan beszámoltam a történésekről. Erre ő azt mondta, neki is szándékában áll megdolgozni azért a koronáért. Hívott, menjek vele és legyek szemtanúja a cselekményeknek.

Magához vette anyja tésztasodró fáját, majd a főtérre mentünk, ahol megpillantottuk Sotári Irént vadonatúj ruházatában. Raffai megkért, vonuljak fedezékbe, és onnan sajátítsam el az asszonyverés mesterségét.

– Elnézést, nagyság! – Közelítette meg a veszedelmet. – Tudna néköm válaszolni a kérdésömre?

– Miben világosítsalak föl, lelkem? – Mosolyodott el a nő.

– Elmondaná néköm, mire használják ezt a műszert? – Forgatta meg a sodrófát.

Valószínűleg még sosem látott ahhoz foghatót eddigi életének gyakorlása közben, mert hosszas gondolkozás után sem talált rá megfelelő elképzelést.

– Mire is, mire is, lássuk csak…

– Né tessék mögterhelni azt a szép fejét néne, majd én elmondom. Hát arra – emelte fel hangját – hogy szíjat hasítsak a seggödbül, oszt Bujáki bátyám gatyájára kössem! – S azzal már ütötte, ahol érte.

A nő üvöltött, próbált megiramodni, de Raffai cimborám lesújtó keze elől nem volt menekvés. Úgy csépelte, mintha a fészer poros szőnyegét akarta volna megtisztítani a salaktól. Sajnos hamar be kellett fejezni a rongyrázást, mert az úri nőszemély annyira lármázott, hogy felverte a csendőrt. Az meg jött, mint tűzvész idején.

– Mit rikácsol itt maga! – Kiáltott rá Szabó Miska frissen vasalt uniformisában. – Ez itt nyugodalmas falu, fogja be a pofáját, oszt eridjön haza!

Hideg köszöntött ránk az este, fagyott. Mikorra elcsendesült a falu, én és Raffai egy-egy vödör vízzel jelentünk meg a Bujáki ajtaja előtt, és ott szétlocsoltuk hozományunkat. Nem kellett sokat várni, míg jéggé nem dermedt. Némi csúszkálás után eléggé síkossá vált ahhoz, hogy megelégedjünk fárasztó munkánk gyümölcsével. Aztán siettünk haza aludni, nehogy a holnapi szüretből kimaradjunk.

A reggeli órákban jött ki a szegedi némber, a pékhez készült. A lehető legrosszabbkor jártam arra. Megpillantott, és bíz nem feledte az általam elszenvedtetett sérelmeit.

– Megállj te, csozé! – Ordította. – Majd elkaplak és megtanítalak a jó modorra!

Jött volna, de az elkapás még messze állt tőle, mert úgy elcsúszott a jégen, mint Berkóczi Jóska a ganéjdombon ittas állapotban. Fel sem bírt kelni, csak jajveszékelt.

Nem tudom mit kereshetett az utcán Csatra Géza, mert épp arra jött. Már a bűzről érezni lehetett, amit magával hozott. Sietősen ment segíteni a bajba jutott asszonynak, de a jég olyan síkossá vált, hogy ő sem tudott megkapaszkodni, és elvágódott, ráadásul Sotári Irén karjaiba. A nő még jobban visongott.

– Enyje mán asszonynép! Milyen jó kemény csöcsei vannak magának! Engedje mán, hagy fogdossam napestig itten.

– Mit képzel, maga disznó! Azonnal másszon le rólam, mert olyat teszek, amit magam is megbánok.

– Tögye csak, majd bánkódunk együtt!

Némi huzavona után Csatra Géza lemászott róla, felsegítette a földről, de sehogyan sem akaródzott neki onnan távozni. Úgy tűnt beleszerelmesedett az asszonyságba, mert mindenüvé követte, sőt még becéző szavakat is súgott neki. Azután már rögeszméjévé vált. Reggelente ott dalolt az ablaka előtt, virágot vitt, mármint amilyet télvíz idején talált.

Sotári Irén megelégelte a mindennapos bókokat, egyik reggel összecsomagolt, és titokban kiszaladt az állomásra szökés reményében. Mi persze azonnal értesítettük a Csatra Gézát, aki rögvest utána iramodott. Szintúgy felszállt a vonatra, és együtt hagyták el a falut.

Aztán, hogy pontosan mi történt a továbbiakban, arról sejtésünk sincs. Géza majd két hét múlva került elő eléggé elanyátlanodott állapotban. Bujáki anyósát pedig azóta se láttuk.

Különleges eseményre ébredtünk a minap. Elsőként Csurfai Gyula jelent meg a házunk táján ünneplős gúnyába, virágdíszes kalapba, hóna alatt szorongatott flaska kocsisborral, és mint egy pacsirta, ott vinnyogott az ablakunk előtt apámat szólítgatva. Az meg ahogy volt, az ablakon át termett a Csurfai mellett és azonnal segedelmére bocsátkozott a bor megivásában. Végül, miután rossz szájízzel elfogyasztották az itókát jobbnak látták, ha azonnal indulnak is a Csabaki fogadóba kellő utánpótlásért.

Tavasz ünnepére készült a falu apraja-nagyja. A csordák és ménesek mán kupacba gyűlve álltak a karámokban, a falu földes gazdái meg ott szobroztak körülöttük várva a béresekre, akik idén először hajtják ki az állatokat a legelőkre. De azok a napszámosok csak nem akartak megérkezni, oszt mivel Szent György napján bíz a jóságoknak menni kell, Jászabó uram két koronát ígért ha gondoskodom arról, hogy állatai eljussanak a kanálisig.

Megindultam hát felkutatni a férfiakat, mígnem a kocsma előtt olyat tapasztaltam, amilyet addig még soha. Ott szobrozott a szomjazó társadalom az utcán, és a fogadó környékét úgy ellepték, mint lószart a legyek. Volt ki nótázott, volt ki acsarkodott, meg olyan is, aki már haldokolt, ugyanis nem egyéb történt, mit az, hogy ezen a napon a Csabaki elfelejtette kinyitni a fogadót.

–Nyissál ki Dezső! – Üvöltött a Beregi Pista, ahogy a torkán kifért. – Ne bírom tovább egy percig se bor nélkül.

– Istenöm könyörülj mög rajtam. – Fohászkodott Ropszky Máté a földön gombóccá formálódva. – Hát mit vétköztem én ellened, hogy ily módon sújtasz le rám?

Ám hiába volt a sírás-rívás meg a könyörgés, a kocsmaajtó továbbra sem nyílott ki, de még magát Csabaki uramat se találtuk,

bárhol is kerestük. Végül Márton bátyám javaslatára fölkerekedtünk, és meg sem álltunk a kocsmáros házáig. Ott aztán kezdődött előröl a parádé, a szitkokat és kiáltozásokat már csak Ropszky Máté látványos haldoklása múlta felül. A Jóisten azonban megkönyörült rajtunk, mert kisvártatva a kocsmáros terebélyes felesége jelent meg az ablakban.

– Na, most már be lehet fogni a pofájukat – kiáltott – különben csendőrt hívok.

– Ehun vagyok-e! – Harsant fel Szabó Miska valahol a kupac közepén. – Nem köll engöm hívni, hívás nélkül is ott termök a bajban. De elárulhatná igazán asszonykám, hogy a férjura mért nem nyitott ki.

– Nyitott vóna az, de röggelre elkapott valami rossz nyavalyát, oszt az ágyból se lehetett kiparancsolni. A Szarka doktor mög nincs odahaza, csak estére várni vissza.

– Na, majd én mögyök, oszt kiparancsolom onnan – gyűrte fel uniformisának ujját Miska, és úgy tódult be a házba, mint Börje Jocó kondája a kukoricaföldre. Mi meg vonultunk utána amennyien csak fértünk, hogy már egy szalmaszálat se lehetett volna közébünk tenni.

Szegény Csabaki ott gubbasztott az ágy alatt hasát fájlalva, oszt könyörgött az Úristennek megváltásért.

– Ennek már a fele se tréfa – csapta össze tenyerét Bogda Jenci. – Hát mi lészen vélünk, ha a Csabaki itt leli halálát? A végén még szomjhalál miatt lehet bennünket csoportosan a föld mélyére vetni.

– Én tudni vélöm a mögoldást. – Húzta ki magát Ropszky Máté. – Láttam már efféle nyavalyát, mög azt is, hogyan gyógyítják.

– Ki vele Máté fiam! – Sürgetőzött jó apám.

– Ki köll belőle hajtani.

– Oszt mégis mivel?

– Zöld ággal. Hát nem azzal hajtjuk Szent György napján a marhákat a legelőre? Ha a jószágoknál ez segít, bíz itt is segíteni fog.

Ezek után úgy megcsonkítottuk a szomszédban lakó Kalapos Győző meggyfáit, hogy azokból csak csupasz rönkfák maradtak. A zöld ágakkal meg ütni-vágni kezdtük a fogadóst ahol csak értük. Szegény Csabaki úgy vonyított, mint egy kutyafalka, csak felesége kérlelő szavára, és Szabó Miska csendőri fellépésére voltunk hajlandóak felhagyni a nyavalya kihajtásával.

– Dezső komám – kiáltott Beregi Pista. – Jobban vagyol már?

– Már hogy volnék – nyöszörgött a férfi – mikor kendtök össze-vissza csépöltek a husángjaikkal.

– Oszt a nyavalya távozott-e mán magábúl?

– Nem távozott az tapodtat sem. Nem ölég, hogy még mindég csikar a bélöm, most már az összes porcikám is fájlalom. Valami jobb ötlet kéne Máté fiam, ha nem akarod, hogy mind elhalálozzunk. Mert bíz ha én itt veszök kárba, kárba vész velem az egész falu.

– Lönne itt egy másik ötletöm. – Vakarta fejét Ropszky Máté.

– Akkor rögvest hozd nyilvánosságra – könyörgött Csurfai Gyula – mert én már a vesztömet érzöm.

– Föl köll füstölni. A jószágot is fölfüstöljük, oszt elkerüli a rontás. Bíz amondó lönnék Csabaki uramat is füstöljük föl, majdcsak kimögy mán belőle a nyavalya.

Rögvest fölkupacoltuk a sok zöld ágat, Beregnyei Kázmér pedig pipájából parazsat eresztett a közepébe. Hamarosan olyan füst lepte be a házat, hogy az orrunkig se láttunk. Ott aztán mindenki jó alaposan fel lett füstölve, de tán annyira, hogy az összes rontás életünk végéig messzire elkerülne bennünket, kivéve persze a Csabakit, aki továbbra sem tudott talpra kecmeregni.

– Na, Máté fiam – nyögött a kocsmáros – most aztán nem csak el löttem püfölve, de olybá tűnünk mindannyian, mint a füstölt kolbászok, oszt lásd, nem érzöm magam jobban.

– Mi tévök lögyünk most Istenöm? – Kulcsolta imára kezeit Beregi Pista. – Segítsél mög bennünket földi nyomorunkban.

– Tudom a mögoldást. – Kurjantott fel Jóska bácsi a halász. – A Csángó Laci nászasszonyának az unokatestvére ángya ismert valakit, akinek a feleségének az anyósa vajákos asszony. Tán ide kéne hívatni a Lacit, hátha rá is ragadt valami a mesterségből.

Telt-múlt az idő, de hiába hívatták, a Csángó Laci csak nem akart megérkezni, mígnem Jászabó uram tévedt közébünk két csorda kihajtani való tehénnel.

– A fene essön magukba hitvány söpredék, hogy röggel óta várunk a jószágokkal, oszt nem gyünnek. De bíz mondom, mögérdemlik kendtök amit most mögkapnak.

– Maga mit beszél itt efféle értelmetlenségöket. – Húzta ki magát Ropszky Máté. – Majd odacsapok, oszt rögvest möhet a teheneivel legelni.

– Engöm fenyeget, miközben a Csángó Laci behasogatta a fogadó ajtaját, oszt most vedeli föl az összes italt! De úgy köll maguknak, legalább nem lösz boruk.

Na, ez kellett csak a Csabaki Dezsőnek, úgy röppent ki a házból, hogy a zsalukat majdnem lerántotta a szele, oszt futott is, ahogy csak a lába bírta, egészen a kocsmáig. Mi meg futottunk utána. Végül odáig fajult a dolog, hogy a Lacit a Jászabó kukoricásáig üldöztük, de ott is csak azért állapodott meg, mert a kanális útját állta, ő meg nem tudott úszni.

– Töröm el a kezedet te bitang, amelyikkel szétaprítottad az ajtómat, úgy éljek.

– Már mögbocsásson Csabaki uram, de fizetségöt érdemlök verés helyött, nem gondolja?

– Oszt ugyan mért érdemölnél te fizetségöt?

– Nem lássa? Möggyógyítottam kendöt. Hun van a hascsikarása? Sehun, ha én mondom. Kivajákoltam magából, hogy híre se maradt.

A Csabaki aztán úgy megállapodott álltó helyében, hogy azt hittük onnan többet senki se fogja hazamenésre biztatni.

– A mindönit. – Maradt tátva a szája. – Valójában elmúlt a nyavalyám.

Pörgött-forgott, lépdelt jobbra-balra, és körbe-körbe, mi meg ott toporogtunk a seggében.

– Hát komám, lássad kivel van dolgod – húzta ki magát a Csabaki – nem veröm le rajtad az ajtóm árát, mert ténylegösen kigyógyítottál. No, de akkor ne álljunk itten, gyerünk a kocsmába, oszt üljük mög az ünnepi tort Szent György napján.

Az ünneplés eltartott nem egy, de egészen két napon át, ráadásul Bakóc Jóska néhány bögre bor fejében összeeszkábálta az ajtót. Ez végül egy másik patáliába ment át, ugyanis Kalapos Győző felismerni vélte eltulajdonított meggyfáinak törzseit a Csabaki ajtajába építve. Ettől olyan dühbe gurult, hogy képes volt a Jászabó teheneit nekizargatni a fogadónak. Annyian zsúfolódtak össze a bejáratnál, hogy darabokra tördelték az új ajtót. Ezt meg persze a Csabaki nem tűrte el, egészen a kanálisig hajtotta a jószágokat, azok meg hullottak bele sorba, oszt onnan nem is tudtak kikecmeregni maguktól.

Másnap kora reggel mentem el a Jászabóhoz behajtani a két korona jussomat. A zsugori vénember azonban egy fityinget se volt hajlandó fizetni. Sőt mi több, majd egy órán át hajkurászott a faluban a furkósbotjával egész a kanálisig, ahol aztán megállás híján csúfos véget értem a mélyében.

Már vártam bíz nagyon, hogy Szivacs atya megkondítsa a harangot. Éhes voltam ugyan, de nem emiatt sürgettem az ebédidőt. Kószó Ernő, az én jóravaló nagybátyám sürgönyzött, hogy a mai nap várjuk szeretettel eljövetelét. Gyöngyösön lakik és évente egy-két alkalommal tud elszakadni a városi élettől. Kedveltem, mert amikor jött, mindig hozott magával sok érdekes történetet. Azt írta, most is tele van a tarsolya elmondanivalóval, de cserébe készítsek ki neki egy üveg pálinkát arra az esetre, ha ki találna száradni a szája. Megkért viszont, ezt az ügyet apám előtt mindenképpen kezeljem titokként.

A múlt nyáron Kalapos uram kaszálta a tarlót. Apámat is megkérte rendes napszám fejében a segítségre. Egyeseknek szerencse, másoknak szerencsétlenség, hogy Ernő pont akkor töltötte nálunk szabadságát. Felajánlotta mezőgazdasági szaktudását a Kalaposnak, aki azonnal felfogadta béresnek. Ám ő még azelőtt sosem látott kaszát. A földre megérkezve Bácskai metszőollóját ragadta kézbe és azzal akarta rendbe tenni a tarlót. Csángó Lacinak muszáj volt kicsit fitogtatni testi erejét, Ernőt ugyanis nem lehetett eltántorítani a metszővel való szorgoskodástól.

Végül a kasza rendesen megállt a kezében, de a baj abban mutatkozott, hogy nem ám a magas füvet kezdte el aprítani, hanem valahogy áttévedt a szomszéd szőlőjébe. Ott aztán alaposan megmetszette a tőkéket, a Kalapos Győző kaszájáról már nem is beszélve, ami hamar kilehelte a lelkét. Mondogatta a gazda apámnak: megfizeti az Ernő napszámát, de rögvest zargassa haza.

Ő azonban jóvá akarta tenni a hibáját és nem tágított a portáról. Ha már kaszát nem kapott kézhez, úgy gondolta a

gereblyét pont neki találták ki. Dolgozott vele keményen, kitett magáért, meg a napszámáért, de tévedésből nem a lekaszált füvet húzta kupacba, hanem a Kalapos spenótját. Ez még nem tűnt gondnak, mert a férfi eladhatta volna jó pénzért a piacon, de Ernő mind odahordta a Beregi Pista csirkéinek. Aztán nemcsak őt, hanem apámat is elüldözte a Kalapos a furkósbotjával, de úgy, hogy azóta a háza tájéka felé sem merészkedett egyikük sem.

Ernő szerette az italt és bárki bármit mondott, bíz értett annak elkészítéséhez. Megesett, mikor olyan erős pálinkát főzött, hogy két hétre egész Gyöngyös átmeneti kómába esett a szagától. Sőt, már a cefréje bűzétől úgy lerészegedtek a méhek, hogy virágpor helyett kenyérmorzsát kezdtek el gyűjtögetni. Híre is ment a falunkban Ernő csodalöttyének. Jöttek a gazdák túl a határról, hogy nagybátyámat rávegyék a pálinkafőzésre.

Elfogadta a Tóth Gáspár uram ajánlatát, és a falunkból fölfogadta a Beregi Pistát béresének. Mit mondjak, elég rosszul választott segédet, mert a Pista a cefre megivásához értett, mintsem az elkészítéséhez. Tóth Gáspár mindent előkészített, ott voltak a löttyel teli hordók, meg az üresek, hogy abba tegyék a kész itókát, majd elment a városba mindennapi dolgait végezni. Mikor hazaért maga sem hitt a szemének.

Az üres hordók továbbra is üresek maradtak, a telik pedig… hát azok is üresek. A földet vastagon fedte a cefre és olyan bűz terjengett, hogy a Gáspár azt hitte a dögtemetőbe ment a háza helyett. Mikor benyitott a műhelybe, akkor volt csak igazán nemulass. Nem egyedül a Pista, meg Ernő, hanem a fél falu ott hevert hulla részegen. És nem csak az érlelődő löttyöt takarították el, hanem gazduram három hordó borát. Másnap aztán lett patália a főtéren. Bácsikám mentségül azt mondotta: egy újfajta italt, a borpálinkát óhajtotta megalkotni és olyan jól sikerült, bíz a falusiak mind eljöttek kóstolóba, méghozzá hívás nélkül. Meg is

kóstolták rendesen, szegény Tóth Gáspár uramnak egész évben a kocsmába kellett mennie toroktisztítóért.

Egyszer átjött hozzánk a Sarcai Tibor és bánatosan mesélte, hogy a szél feltolta a nádat, azóta pedig folyton beázik a padlás. Ő tériszonyságban szenved, ezért van, hogy nem tudja megjavítani. Ernő azonnal felajánlotta segítségét egy üveg pálinka fejébe. Nem igazán értettem, minek visz fel kalapácsot, meg fűrészt ahhoz, hogy visszategye a köteget eredeti helyére. Olyan csörömpöléssel járt odafent, már azt hittük az egész házat kockakövekre bontja. A későbbiek folyamán kiderült, mivel sehol sem találta a szél által elfútt nádat, annak hiányában kénytelen volt néhány kazalt szétbontani, és azzal foltozni ki a lyukat. Elég alapos munkát végzett, mert nem is eresztett többet az a rés. A padlás se ázott be, mármint azon az egy ponton.

Ernő olyan jóravaló volt, bíz még a kéménynyílást is befedte, nehogy azon csurogjon be az esővíz. Sarcai meg mikor begyújtott a füst távozási lehetőség hiányában feltöltötte a házat. A falubeliek napokig hozzájuk vitték a sok kolbászt, mert azt hitték, füstölőt nyitottak.

Az egész faluban a legrosszabbul Terhes Laci, a juhász járt. Egyik nap a városba kellett mennie, de senki se akadt, aki foglalkozott volna a jószágaival. Ernő a napidíjról értesülve felajánlotta szolgálatait. Felöltötte Laci subáját és a puli kíséretében kiment a rétre. Ám valami rossz könyvet olvashatott a juhászkodásról, mert vitt magával vasfazekat, meg merőkanalat. A birkák legeltek, kicsit szétszéledtek. Amikor össze akarta terelni, mint az őrült kongatni kezdte a lábast. A megbolydult állatok a folyó felé futottak és mivel a nagy rémülettől megállni nem maradt merszük, belehullottak mind. Ott lelték szörnyű halálukat.

A kutyát el kellett szállítani a pesti állatkórházba idegösszeroppanás gyanújával, mert napokig azt hitte magáról,

hogy kakas. Sarcai bátyám udvarára befészkelve magát lelegelte a veteményest és minden hajnalban hangos vonyítással köszöntötte a Napot. Meg mivel két kakas nem fért meg egy udvarban, gyorsan elmetszette Sarcai tarajosának gigáját. Terhes Laci szívrohamot kapott mikor megtudta, mi történt a jószágaival. Őt azonnal lehetett vinni a ravatalozóba. Ernő persze nem érezte magát bűnösnek. Azt mondta, minek megy az olyan vízbe, aki nem tud úszni. Mert ő sem ugrik le a szikla tetejéről, ha repülni kívánna megtanulni.

Ezért vártam annyira nagybátyám érkezését. A déli harangszó után tíz perccel jött a vonat. Emberek szálltak le-fel, de neki se híre, se hamva nem volt. Apám még a vonatra is felmerészkedett, nehogy részegen ott heverjen valamelyik ülés alatt. De nem találta nyomát a szerelvényen.

Másnap kaptuk a hírt, hogy Ernő ugyan jött volna, helyet is foglalt a vonaton, de olyan részegre itta magát, hogy Jászapáti környékén kiesett a kocsiból és bordáját törte. Azt üzente, nemsokára kiengedik az elvonóból és várjuk becsülettel, mert bizony meg fog érkezni.

Különleges események színterévé vált a falunk, miután egyre nagyobb bebizonyosodásnak vetődött alá az a tény, hogy biza kísértetek vertek tábort közébünk. Azért került napirendre a kísértetjárás igazolása, mert először Jászabó bátyám paprika földjét csúfította össze plasztikusabb ürülékkel valaki. De nem a porta egyik sarkában meghúzva magát könnyített segge nehezékén, hanem mindent összekent a gőzölgő gyurmával. Megállapította azt csendőr uram, csakis kísértet lehetett, mert senki ember fia nem képes magából annyi salakot kifolyatni egyetlen éjszaka alatt.

Aztán meg a templomban is nyoma volt a kísértésnek. Maga Szivacs atya tett feljelentést Karabics uramnál, hogy hiába kap a falubéliektől bort a misére, azt valaki titokban mind egy cseppig felissza. A pap hozzátette, ez valóban kísértetre utal, mert ő tapodtat sem távozik a templomból, oda meg be senkit se lát jönni, mégis elfogy a drága nedű. Kikürtölték a falu bölcselői: egyedül Csabaki bátyám kocsisborától kap az ember olyan hascsikarást, hogy dugóval se lehetne elzárni a kikívánkozó salakanyag útját, ezért valószínű, a szellem megitta a bor, aztán Jászabó bátyám paprikái között eresztette szabadon a szökni kívánó ürüléket.

Kisvártatva aztán kiderült kinek a szelleme merészkedett közébünk. Egyik nap Börje Jocó kertjében nem hétköznapi építmény nyilvánult meg. A köpcös parasztgazda ettől olyan rémületbe esett, hogy úgy üvöltött, akár a disznó, amit nyakon döfött a böllér. Futott összecsődíteni a falu apraja-nagyját, mert a portáján nem más állott, mint egy bitófa.

– Hát ez mög miként kerülhetött ide? – Tanácstalankodott Szivacs atya.

– Varázslat, ha engöm kérdöz – vakarta fejét a csendőr – méghozzá a rosszabbik fajtából.

A kötélen cetli lógott, melynek szövegét Sarfai tanár úr tette közhírré: Ezön lóg majd mindön burzsuj mög pór, a falu alja és söpredéke.

– A szentségös anyám úristenit – szívta fel taknyát Ropszky Máté. – Ennek bíz a fele se tréfa. De hát milyen szellem állít föl bitófát nékünk?

– Mögmondom én, Máté fiam – dugta zsebre kezét a polgármester. – Nem löhet más, mint a hírös betyár, Rózsa Sándor kísértete.

Lett ám riadalom a faluba. Szétszéledt a rettegő társadalom és hosszas megnyugtatással, valamint egy hordó borral lehetett kikönyörögni őket a Csabaki fogadóból, mert bíz polgármester uram nem hagyta annyiban a dolgot, és nagygyűlést szervezett a főtéren, ahol napirendre tűzte Rózsa Sándor elűzésének megkísérlését.

A tanácskozás kora délután meghozta a nagy ötletet, miszerint a szellem biztosan rabolni jött a falba, ezért megelőzve a bajt, mindenki önszántából ajánl fel valamit értéktárgyaiból. Azt majd az erdőben gyűjtik kupacba és hagyják ott Rózsa Sándor javára.

Estére a tisztás úgy nézett ki, akár a zsibvásár. Szabó Miska kapott hivatalos felkérést a könyvelésre és az adományok beszedésére.

– Nézzem koma, mit hoztál? – Vonta kérdőre Kalapos Győzőt.

A férfi nyakláncot adott át.

– Oszt ez miből volna?

– Aranyból, ha mondom. Az asszony kapta tőlem tavaly neve napjára és két pofont köllött adni érte, hogy visszavöhessem.

– Röndben van, tödd a többi közé, oszt eridj utadra, ne gátold a haladást!

A sorban Csabaki Dezső következett, aki jókora disznócsülköt tett a csendőr elé, aztán már ment dolgára.

– Mögállj csak, Dezső komám. Hát ezt a csülköt minek hoztad? A szellemök nem szoktak önni.

– Már hogyne önnének. Valamit nekik is köll önni.

Miska zavarba jött és gondolkodás alá vette az eseményeket, de mivel megoldásra nem talált fejében, kénytelen lett segítség után nyúlni.

– Szivacs atya! – Kiáltott a papnak. – Ösznek a szellemök disznócsülköt? Akárhogy gondolkozok, nem akar eszömbe jönni a válasz.

– Azt nem – vetett keresztet az atya. – Disznócsülköt tán nem. De hallottam már hírét, hogy szoktak lakomázni tehéntőgyet.

– Akkor Dezső komám, ezt nem vöszöm át, szerintem hozz abból a muskotályosból egy üveggel. Vagy inkább kettőt, az lösz Rózsa Sándor kedvére való.

Menyus jött soron, ócska petróleumlámpát szorongatott a hóna alatt, letette és vigyorogva kilépett a csoportosulásból.

– Na, mögállj te cigány! – Mordult fel a csendőr és elkapta a férfi grabancát. – Mit képzelsz, ennyivel idejössz? Ez nem ér semmit se!

– Tudom, ezért hoztam. Mög hát neköm nincs semmim, amit Rózsa Sándor értékölne.

– Már hogyne volna. Ott a hegedűd, amivel a kocsmában szoktál zenélni!

– Azzal ugyan mit kezdene? Rózsa Sándor sose tudott hegedülni és nem hiszöm, hogy pont szellem mivoltában akar mögtanulni.

– Löhet, löhet – tanakodott Miska. – De van neköd baltád, amivel a fát szoktad lopni.

– Mit gondol csendőr uram? Rózsa Sándor, aki telis teli van becsös portékával, rá lönne szorulva, hogy fát vágjon? Mög minek néki a fa? A szellem nem szokott fázni.

– Möglöhet – vakarta fejét Miska. – De akkor eridjél innet, ne tartsd föl a haladást!

Ami ezután történt, azt senki se fogja feledni, míg életében tartózkodik. Pont Börje Jocó következett soron, mikor a szellem közébünk érkezett. A fák között hangos ricsaj rázta meg a kis erdőt és jókora nyárfa dőlt egyenesen a kirakodott portékákra.

– Itt a kísértet! – Jajveszékeltek. – Meneküljünk!

A nagy kavarodás után kiderült, a favágók szorgoskodtak a környéken, de Karabics uram szerint Rózsa Sándor akart így üzenni, bíz semmi szüksége sincs azokra az ócskaságokra, amit elébe hordtunk. Nem volt mit tenni, újabb gyűlést kellett összehívni, ezúttal a biztonságos övezetnek nyilvánított Csabaki fogadóban. Ám a kocsma se lett felszentelve a kísértetjárás alól. Talán véletlen, amikor Börje Jocó megérkezett és nekitámaszkodott a söntésnek, az pont akkor mondta fel a szolgálatot és összedőlt, ráadásul egyenesen a pult alatt tárolt három láda Tokajira. Csabaki uramnak ettől annyira felszökött az agyvize, hogy öngyilkosságra adta a fejét és a tóba ugrott. Aztán, amikor elfogyott a levegője meggondolta magát, felkereste Jocót, és nem csak a férfit, hanem az anyját is az emésztőbe dobta.

Később összedugták a fejüket a falu bölcselői, és először Szivacs atya tárta közösségi okossággá gondolatmenetét.

– Azt hiszöm nem szellemekről köll itt beszélni, hanem átokról, ami Börje Jocót, és társaságát sújtja. Mondom ezt azért, mert az ő portáján állott a bitó, aztán meg az erdőben akkor dőlt

ki a fa, amikor megjelent. No, meg itt van Csabaki komám problémája, amit szintén Jocó okozott.

– Már egy ideje én is erre gyanakodom – közölte a polgármester. – Hiszen ha nincs a közelbe Jocó, semmi baj se ér minket. Azt javallom, gondoljuk végig az eseményöket, és tögyünk megfelelő lépésöket az ügy érdekében.

– Amondó lönnék, kerüljük el egy darabig Jocó társaságát – csatlakozott az eszmecserébe Csabaki bátyám. – Akkor majd bizonyossá válik, valóban ő hordozza-e az átkot.

A falubéliek rendesen betartották a kidobolt parancsot. Nem szóltak hozzá, sőt messzire elkerülték, ha jönni látták. Se bérese nem akadt, aki betakarítsa a terményt, se más segedelme a jószágok ellátására. Sőt még az anyja is átköltözött ideiglenesen a templomba.

Amikor belépett a Csabaki fogadóba, úgy ledermedt a szomjazó társadalom, mintha a kaszás állott volna ottan, hogy elvigye a népességet.

– Maga mög minek gyött ide? – Kérdezte az erdész. – Ránk akarja hozni a veszedelmet?

– Csak innék egy pohár bort.

– Mönjön haza, oszt otthon igyék kend – mordult rá Ropszky Máté. – Van magának annyi bora, mint az egész falunak együtt. Ott igyon, legalább nem átkoz mög senkit.

– Dezső komám, kiszolgálnál?

– Nem én! Gyorsan zargassad ki ezt a fejedből!

– Háromszoros árat fizetök érte.

– No, nem bánom, lássad kivel van dolgod. Igyad mög, osztán eridj innet tüstént, mert összerondítod a kocsmámat átokkal!

– Atyám – fordult a sarokban kuporgó pap felé – törje már mög ezt az átkot valahogy!

– Az oltárra írtam kend nevét, oszt möghintöttem szentölt vízzel. Még egy feszületet is oda raktam. Ha ez nem segít, akkor semmi se.

A kiserdőn keresztül ment haza a földes gazda, én pedig a nyomába szegődtem. Megállt valahol a sűrűben, térdre ereszkedett és imára kulcsolta kezeit.

– Vödd le rólam az átkot, Isten! Mért bánsz így velem? Mit követtem el?

Úgy éreztem eljött az idő, hogy magam váljak a teremtővé.

– Megkaptad, ami neked jár, te ganyé!

– Te vagy az Istenöm? – Nézett körül Jocó.

– Én hát! Minden lépésedet követem, oszt nem hagylak nyugodni!

– Vödd le rólam az átkot! Kérhetsz bármit cserébe!

– Jól van! Hirdesd ki a faluban, hogy közkinccsé teszed az összes ételedet, italodat. Ha ez megtörténik, az átok le lesz véve rólad. De vigyázz, ott leszek a sarkadba és figyelem, betartod-e az esküdet.

Másnap Jocó kihirdette kötelességét. Megjelentek nála a falubéliek, és kóstolás alá vették a nedűket. Ott aztán úgy megittak mindent, hogy annyira tán nem is lehetett volna meginni. Mind elfogyott a sok disznótoros, meg a szüreti muskotályos. Jocó gyorsan megbánta, mert az átok bíz annyira le lett véve, hogy innentől kezdve mindenki hozzá akart menni.

Amikor hazaértem, apámat a szoba padlóján leltem magán kívüli állapotban. Anyám próbált életet lehelni bele. Azt mondotta, eltűnt a kisházból néhány gerenda, egy zacskó szeg, meg a kocsis kötele, amiért cserébe pont ma hoztak volna neki egy hordó vörösbort.

Tartalomjegyzék

Nehéz a béres élete 5
János 10
Disznótor 15
Pénz számolva, asszony verve jó 20
Aki másnak vermet ás… Jászabó Pali esik bele 25
Csodatévő János 31
Kosárfonók 36
A misebor 42
Ropszky Máté mátkája 47
A kiserdő favágói 52
Beregnyei Kázmér fűszeres inasa 57
Falusi lakoma 62
Csabaki Dezső ajándéka 72
Paprikaszedés 77
Becsületbeli ügy 81
Napszámban 86
A garabonciás 92
Vadászkaland 97
Becsengetés 101
Bogda Jenci új bökője 106
A szögedi asszonyság 113
Szent György napi rossz nyavalya 118
Vendégváró 123
Szellem a faluban 127

Készült az Underground kiadó és Terjesztő Kft. támogatásával magánkiadásban.
2020
© Boér Tamás
Könyvborító: Teleki Klári
undergroundkiado.hu